

Centrālā statistikas pārvalde

Arvien tuvāk faktiem un cilvēkiem!

Vardarbības izplatība Latvijā 2021

Prevalence of Violence in Latvia 2021

Centrālā statistikas pārvalde
Central Statistical Bureau of Latvia

Vardarbības izplatība Latvijā 2021

Prevalence of Violence in Latvia 2021

Statistisko datu krājums
Collection of Statistics

Rīga
2022

Priekšvārds

Statistisko datu krājums ir sagatavots, izmantojot 2021. gadā veiktās aptaujas „Ar dzimumu saistītas vardarbības apsekojums” datus.

Statistisko datu krājumā ir apkopota informācija par personisko drošību un saskarsmi ar nevēlamu rīcību darbavietā, sabiedrībā, partnerattiecībās, ģimenē un bērnībā. Izdevumā publicēti dati par nevēlamas rīcības izplatību Latvijā – starppersonu vardarbība (psiholoģiskā, fiziskā un seksuālā), uzmāksšanās darbavietā, vardarbība bērnībā, vajāšana, kā arī citi rādītāji, kas saistīti ar vardarbības tēmu.

Jāņem vērā, ka skaitļu noapaļošanas rezultātā iespējamas atšķirības starp kopējo rādītāju un saskaitāmo aritmētisko kopsummu.

Apsekojums īstenots ar ES atbalstu.

Apsekojuma datu apstrādi veikusi Sociālās statistikas departamenta Sociālās statistikas datu apstrādes daļa, un datu krājumu izdošanai sagatavojusi Sociālās statistikas datu apkopošanas un analīzes daļa.

Centrālā statistikas pārvalde (turpmāk – CSP) būtu pateicīga, ja saņemtu atsauksmes par datu krājumu un ieteikumus turpmākajām publikācijām par šo tēmu.

Preface

The collection of statistics is based on the results of the “Survey on Gender-Based Violence” conducted in 2021.

It covers personal safety and experience with unwanted behaviour at work, in society, partnership, family, and childhood. The publication includes statistics for prevalence of such behaviour in Latvia – interpersonal violence (psychological, physical and sexual), sexual harassment at workplace, violence in childhood, stalking, and other violence-related indicators.

Data users should note that due to the rounding adjustments slight discrepancies may occur between the totals and sums of components.

The survey was carried out with the EU support.

The collection of statistics is drawn up by the Social Statistics Data Compilation and Analysis Section of the Social Statistics Department based on the data processed by the Social Statistics Data Processing Section of the respective Department.

Central Statistical Bureau of Latvia (CSB) will be grateful for any comments on the collection of statistics and suggestions for further publications on this subject.

Nosacītie apzīmējumi / Explanation of symbols

...	Trūkst datu, vai tie ir apšaubāmi	Data not available or too uncertain for presentation
	Datu avots	Data source

© **Centrālā statistikas pārvalde, 2022**
Lāčplēša iela 1, Rīga, LV-1301, Latvija
tālrunis: 67366850; e-pasts: pasts@csp.gov.lv
www.csp.gov.lv; stat.gov.lv

Central Statistical Bureau of Latvia, 2022
Lāčplēša iela 1, Rīga, LV-1301, Latvia
Phone: +371 67366850; e-mail: pasts@csp.gov.lv
www.csp.gov.lv; stat.gov.lv

**Līdzfinansē
Eiropas Savienība**

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce obligāta.

Reproductions and quotations are permitted on condition that the source is stated.

ISBN 978-9984-06-584-7 druka/print
ISBN 978-9984-06-585-6 pdf
22-008-00

Saturs

Vispārīgas ziņas par apsekojumu	4
Izlase	10
Apsekojumā izmantotie termini.....	12
1. Starppersonu vardarbība	20
2. Vardarbība bērnībā	41
3. Seksuālā uzmākšanās darba vietā	48
4. Vajāšana	53
5. Vardarbības uztvere un informētība	61

Contents

About the Survey	4
Sampling	10
Terms and Definitions.....	12
1 Interpersonal Violence	20
2 Violence in Childhood.....	41
3 Sexual Harassment at Work.....	48
4 Stalking	53
5 Perceptions and Awareness.....	61

Vispārīgas ziņas par apsekojumu

About the Survey

Ievads

2021. gadā CSP pirmo reizi veica aptauju "Ar dzimumu saistītas vardarbības apsekojums", lai iegūtu datus par dažādu vardarbības formu izplatību Latvijā, izmantojot *Eurostat* izstrādāto vienoto metodoloģiju, lai pēc iespējas precīzāk novērtētu vardarbības izplatību Latvijā, kā arī politikas veidotāji varētu pieņemt datus balstītus lēmumus cīņai ar vardarbību un atbalstam no vardarbības cietušām personām.

"Ar dzimumu saistītas vardarbības apsekojumā" aptaujāja 6 300 personas vecumā no 18 līdz 74 gadiem.

"Ar dzimumu saistītas vardarbības apsekojumā" tika iegūta plaša informācija par dažādiem aspektiem, kas ietekmē mājsaimniecības un katra cilvēka labklājību. Datu krājumā ir apkopota informācija par galvenajām apsekojuma tēmām:

- starppersonu vardarbība;
- vardarbība bērnībā;
- seksuālā uzmākšanās darbavietā;
- vajāšana;
- vardarbības uztvere un informētība par pakalpojumiem no vardarbības cietušajiem.

Tiesiskais pamats

"Ar dzimumu saistītas vardarbības apsekojums" īstenots ES granta projekta ietvaros "Starppersonu un ar dzimumu saistītas vardarbības apsekojums (pilnais apsekojums)", līguma numurs 101017988-2020-LV-GBV Survey.

Apsekojuma mērķa populācija

Apsekojuma mērķa grupa ir personas vecumā no 18 līdz 74 gadiem, kuras dzīvo privātās mājsaimniecībās Latvijas teritorijā. Netiek aptaujātas personas, kuras dzīvo institūcijās (t.i., veco ļaužu pansionātos, bērnu invalīdu internātos, studentu kopmītnēs, viesnīcās, slimnīcās, sanatorijās, cietumos u.tml.). Apsekojuma laikā tiek iegūta informācija tikai par to personu no mājsaimniecības, kura iekļuvusi izlasē.

Datu analīze pēc dzimuma

Analizējot datus, jāņem vērā ar dzimumu saistītas vardarbības definīcija, kas pamatā tiek saistīta ar sievietēm, kuras cieš no vardarbības tikai tādēļ, ka ir sievietes. Līdz ar to vardarbības izplatība pret sievietēm tiek aprakstīta atsevišķi no vardarbības pret vīriešiem, lai novērstu nekorektu datu salīdzināšanu starp dzimumiem.

Apsekojuma organizācija

"Ar dzimumu saistītas vardarbības apsekojumu" CSP īstenojusi pirmo reizi, kā arī Latvijā līdz šim tāda mēroga apsekojums par vardarbības tēmu nav veikts. Iedzīvotāju aptauja norisinājās no 2021. gada augusta vidus līdz 2022. gada janvāra sākumam.

Pirms iedzīvotāju aptaujas uzsākšanas tika veiktas specializētas intervētāju apmācības, kurās piedalījās eksperte vardarbības jomā, Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes docente, Dr.phil Zane Linde-Ozola. Intervētājus iepazīstināja ar vardarbības

---

tēmas specifiku – vardarbības teorētiskajiem aspektiem, iepriekš veiktajiem pētījumiem, ētikas principiem un būtiskām niansēm, kas jāņem vērā, intervējot iespējamus vardarbības upurus.

Apsekojums norisinājās laikā, kad īpaši pastiprinājās Covid-19 izplatība un Latvijā tika ieviesti arvien stingrāki ierobežojumi, lai šo izplatību samazinātu. Tā kā apsekojumā ietverti ļoti personiski un sensitīvi jautājumi, tad viens no aptaujas veikšanas nosacījumiem bija nodrošināt, ka respondents, atbildot uz jautājumiem, ir viens un neviens to netraucē. Ņemot vērā, ka iedzīvotāji atradās savos mājokļos biežāk nekā laikā pirms pandēmijas, nodrošināt iepriekš minēto nosacījumu bija sarežģītāk. Līdz ar to tas varēja ietekmēt respondentu atbildes it sevišķi jautājumos, kas saistās ar intīmā partnera veikto vardarbību.

Sociālo tīklu kampaņa

Lai veicinātu respondentu atsaucību un atbildētību, kā arī iegūtu pilnīgākus rezultātus, pirms apsekojuma uzsākšanas, kā arī tā norises laikā, iedzīvotāji par to tika informēti gan sabiedriskajā televīzijā, gan arī sociālajos tīklos – *Facebook* un *Twitter* CSP kontos. Tika izstrādātas viegli uztveramas komiksu veida vizualizācijas, aicinot iedzīvotājus būt atsaucīgiem un sniegt atbildes tiem, kuri saņēmuši CSP vēstuli ar uzaicinājumu piedalīties aptaujā par personisko drošību un saskarsmi ar nevēlamu rīcību darbavietā, sabiedrībā, partnerattiecībās, ģimenē un bērnībā.

<p>1970. GADS</p> <p>APTAUJA PAR VARDARBĪBU</p>	<p>2021. GADS</p> <p>Centrālā statistikas pārvalde APTAUJA</p>	<p>1993. GADS STACIJAS BUFETE</p> <p>APTAUJA PAR VARDARBĪBU</p>	<p>2021. GADS</p> <p>Centrālā statistikas pārvalde APTAUJA</p>
<p>2022. GADS MINISTRU KABINETS</p> <p>VARDARBĪBAS LĪKNE RĪCĪBAS PLĀNS</p>	<p>2023. GADS</p>	<p>2022. GADS MINISTRU KABINETS</p> <p>VARDARBĪBAS LĪKNE RĪCĪBAS PLĀNS</p>	<p>2023. GADS STACIJAS BUFETE</p> <p>STACIJAS BUFETE</p>
<p>Aptaujas dati ir būtisks rīks, kas palīdz izstrādāt atbalsta mehānismus vardarbības mazināšanai!</p> <p>Tētis mani sit! Bērnu un pusaudžu uzticības tālrunis 116111 Mēs tev palīdzēsim!</p> <p>Nav datu, nav rīcības!</p>	<p>Palīdzī noskaidrot vardarbības patieso izplatību Latvijā! Piedalies aptaujā!</p> <p>e.csb.gov.lv</p> <p>#aptauja // #vardarbība //</p>	<p>Aptaujas dati ir būtisks rīks, kas palīdz atpazīt vardarbību!</p> <p>Nav datu, nav rīcības!</p>	<p>Palīdzī noskaidrot vardarbības patieso izplatību Latvijā! Piedalies aptaujā!</p> <p>e.csb.gov.lv</p> <p>#aptauja // #vardarbība //</p>

Introduction

In 2021 CSB conducted the first “Survey on Gender-Based Violence”. It is aimed at collecting information on prevalence of various types of violence in Latvia based on common methodology developed by the Eurostat. The results acquired will help policy planners in making data-based decisions for fighting violence and supporting violence victims. Within the framework of the survey, 6 300 people aged 18–74 were interviewed.

The “Survey on Gender-Based Violence” helped to acquire wide range of information on various aspects affecting well-being of households and individuals. The collection of statistics covers the main subjects of the information acquired:

- interpersonal violence;
- violence in childhood;
- sexual harassment at workplace;
- stalking; and
- norms and attitudes in society and awareness of services for violence victims.

Legal substantiation

The “Survey on Gender-Based Violence” was conducted within the framework of the EU grant project “Survey on Interpersonal and Gender-Based Violence (full-scope survey)”, agreement No 101017988-2020-LV-GBV Survey.

Target population

The target population of the survey covers people aged 18–74 living in private households in Latvia. People residing in institutional households (i.e., old people’s homes, boarding schools for disabled children, student hostels, hotels, hospitals, sanatoriums, prisons, etc.) were not surveyed. Information is collected only on the person included in the sample.

Gender breakdown

When analysing the data, the fact that the definition of gender-based violence mainly is related to females suffering from violence just because they are females should be taken into consideration. Therefore to avoid from improper comparison of the data between the genders, prevalence of violence among women is separated from that against men.

Surveying

The “Survey on Gender-Based Violence” is a non-continuous survey conducted by the CSB for the first time, moreover violence survey of such a scale prior has not been carried out in Latvia. Within the framework of the survey, respondents were surveyed from mid-August 2021 to early January 2022.

Before the interviews were conducted, a special training for interviewers was organised which engaged also a violence expert PhD in philology Zane Linde-Ozola, assistant professor in University of Latvia, Faculty of Humanities. Interviewers found out violence subject specifics – theory, existing studies, things to bear in mind when interviewing possible violence victims, principles to adhere to.

As the survey questions are very personal and sensitive, solitude and undisturbedness of a respondent was one of the pre-conditions to be met. However, the survey was conducted during rapid spread of COVID-19 and strict restrictions imposed to fight it. Knowing that inhabitants spent more time at home than usual, the fulfilment of the solitude and undisturbedness pre-condition was very

complicated. Therefore it may have affected answers to separate questions, especially ones on the violence from an intimate partner.

Media campaign

Aiming to increase engagement, response rate as well as acquire more accurate results, before launching the survey and during conduction thereof population was informed about the “Survey on Gender-Based Violence” on public television and social media (*Facebook* and *Twitter* accounts of the CSB). CSB developed easy-to-understand comic-style visualizations inviting inhabitants to be responsive and asking respondents who received CSB invitational letter to take part in the survey on personal safety and exposure to unwanted behaviour at workplace, in society, partnerships, family and childhood by giving answers to the survey questions.

Izlases dizains

Latvijā "Ar dzimumu saistītas vardarbības apsekojumā" tika izmantota sistemātiskā stratificētā vienkāršā gadījuma izlase. Stratifikācija tika veikta pēc personas dzimuma un vecuma grupas (18–74, 18–29, 30–44, 45–64, 65–74 gadi).

Izlases apjoms

"Ar dzimumu saistītas vardarbības apsekojuma" izlases apjoms sākotnējā plānošanas fāzē tika aprēķināts, ņemot vērā divpakāpju izlases plānojumu. Bet, ņemot vērā, ka klātienē intervijas netiek veiktas, tika nolemts veidot vienkāpju izlasi, sadalot to divās daļās, kur pirmo daļu (pamatizlasi) veido izlase ar minimāli nepieciešamo apjomu.

Izlases apjoms tika noteikts 10 000 personu. Veicot apsekojumu, tika secināts, ka salīdzinoši zems respondentu skaits ir vīriešiem vecuma grupā 18–29 un 30–44 gadi. Ņemot vērā minēto, apsekojumā no izlases rezerves tika iekļauti 407 vīrieši minētajās vecuma grupās.

Sample design

Latvian "Survey on Gender-Based Violence" was conducted by using systematic stratified simple random sampling. Respondents were stratified based on gender and age group (18–74, 18–29, 30–44, 45–64, 65–74).

Sample size

At the initial planning stage, the sample size of the "Survey on Gender-Based Violence" was calculated based on two-stage sample. However, knowing that face-to-face interviews were not conducted, a decision was made to use one-stage sample by dividing it into two parts where first part (main sample) is formed by a sample of the minimum size required.

Sample included 10 000 people. As the survey progressed, it was concluded that there is very small number of male respondents aged 18–29 and 30–44. Thus, additional 407 males belonging to the respective age groups were added from the reserve sample.

Izlases dizains un apjoms

Sample design and size

	Pamatizlase Main sample		Izlases reserve Reserve sample		
	Vīrieši Men	Sievietes Women	Vīrieši Man	Sievietes Women	
18–29	615	711	169	65	18–29
30–44	970	1 373	238	122	30–44
45–64	1 307	2 318	304	198	45–64
65–74	847	1 859	171	233	65–74
PAVISAM	3 739	6 261	882	618	TOTAL

Neatbildētība

No 10 407 personām, kuras iekļautas apsekojuma izlasē, aptaujātas 6 300 personas – 2 343 vīrieši un 3 957 sievietes.

Veicot analīzi, kas balstās uz respondentu informāciju un datu vākšanas laikā iegūtiem datiem un paradatiem, tika secināts ka Covid-19 ierobežojumi datu vākšanas laikā neietekmēja sasniegto atbildētības līmeni.

Analizējot iegūto datu kvalitāti, aprēķiniem tika izmantotas 6 269 respondentu anketas – 2 328 vīriešu un 3 941 sieviešu.

Svēršana

Plānojuma svāri, kas ir apgrieztas iekļaušanas varbūtības, korigēti, izmantojot apsekojumā iegūto informāciju un papildinformāciju. Tika veiktas korekcijas, izmantojot atbildētības homogenitātes grupu metodi¹. Kā homogenitātes grupas tika definētas izlases plānojumā piekārtotās stratas (dzimumu un vecuma grupu šķēlumi).

Papildu tika piemērota atbildētības varbūtību svēršanas metode², nodrošinot arī svaru saskaņošanu ar stratu populāciju. Atbildētības varbūtību aprēķināšanai tika izmantota loģistiskā regresija, izmantojot pieejamos palīgmainīgos (sociāldemogrāfiskos, teritoriālos, apsekojuma īstenošanas paradatus).

Lai iegūtu galīgos svarus, tika lietota svaru kalibrēšanas metode (*ranking-ratio*). Svaru kalibrēšanai kā papildinformācija tika izmantota statistika par Latvijas privātajās mājražniecībās dzīvojošajiem iedzīvotājiem pēc:

- dzīvesvietas teritorijas tipa (Rīga, valstspilsētas, novadu pilsētas un novadu pagasti), dzimuma un vecuma grupas (15–29, 30–44, 45–64, 65–74 gadi);
- dzīvesvietas reģiona (Rīga, Pierīga, Vidzeme, Latgale, Kurzeme un Zemgale).

Svaru kalibrēšanas metode tika realizēta, izmantojot statistisko aprēķinu vidi R³ un procedūru pakotni "sampling"⁴.

Non-response

Out of 10 407 people included in the survey sample, 6 300 were surveyed, of which 2 343 males and 3 957 females.

Analysis performed based on the information given by respondents as well as data and paradata collected allows concluding that COVID-19 restrictions have not affected response rate.

Assessment of the data quality was made by using 6 269 questionnaires submitted, of which 2 328 questionnaires submitted by males and 3 941 by females.

Weighting

Design weights, being inverses of the inclusion probabilities, were corrected based on the data collected and auxiliary information. Then, corrections were made by applying homogeneity group correction method¹. The strata defined in sampling design phase (gender and age group) were used as homogeneity groups.

Additionally, a response propensity weighting method was applied², thus harmonising the weights with the population in strata. Response probabilities were estimated with logistic regression by using auxiliary variables available (social and demographic, territorial and survey paradata).

To obtain final weights, a weight calibration was made (ranking-ratio method). For calibration purposes, the following statistics for population living in private households was used as auxiliary information:

- territory type of place of residence (Riga, cities, towns and rural areas), sex, age groups (15–29, 30–44, 45–64, 65–74);
- region of place of residence (Riga, Pierīga, Vidzeme, Latgale, Kurzeme and Zemgale).

Weight calibration was made in the free software environment for statistical computing R³ using the R package *sampling*⁴.

¹ Särndal, C.-E., Swensson, B., Wretman, J. (1992) Model Assisted Survey Sampling. New-York: Springer-Verlag.

² Little R.J.A. (1986) Survey nonresponse adjustments for estimates of means, International Statistical Review, 54, 139–157.

³ <http://www.r-project.org/>

⁴ <http://cran.r-project.org/web/packages/sampling/>

Apsekojumā izmantotie termini

Terms and Definitions

Respondents

Pēc noteiktas sistēmas atlasīts pastāvīgais Latvijas iedzīvotājs 18–74 gadu vecumā.

Varmāka

Persona, kura rīkojas vardarbīgi.

Upuris

Persona, kura ir cietusi no vardarbības.

Vardarbība

Uzvedība, kas var izraisīt fizisku vai emocionālu kaitējumu citiem, piemēram, verbāls vai fizisks pāridarījums, privātās mantas bojāšana.

Ar dzimumu saistīta vardarbība pret sievietēm

Vardarbība, kas vērsta pret sievieti tādēļ, ka viņa ir sieviete, vai arī vardarbība, kas ietekmē sievietes proporcionāli vairāk nekā vīriešus.

Persona pieaugušā vecumā

Norāda uz respondenta dzīves posmu, kad viņš piedzīvoja vardarbību: kopš 15 gadu vecuma attiecībā uz vardarbību no citām personām, un kopumā dzīves laikā attiecībā uz intīmā partnera vardarbību.

Psiholoģiskā vardarbība

Tiša uzvedība, kas, izmantojot piespiešanu un draudus, var nopietni pasliktināt personas psiholoģisko stāvokli. Tā sevī ietver darbības, kas saistītas ar emocionālu aizskaršanu un kontrolējošu uzvedību, iekļaujot arī ekonomiska rakstura pāridarījumus (piemēram, personīgo finanšu līdzekļu aizliegšana).

Seksuālā vardarbība

Jebkura veida pret personas gribu uzspiesta un kaitējoša seksuāla uzvedība, ieskaitot dzimumaktu pret paša gribu, izvarošanu, seksuālu uzmākšanos, seksuāla rakstura bilžu rādīšanu, aizskarošu vai nepiedienīgu uzvedību, aicināšanu iesaistīties seksuāla rakstura darbībās u.tml.

Seksuālā vardarbība bērnībā

Jebkura veida pret personas gribu uzspiesta un kaitējoša seksuāla uzvedība (piemēram, izvarošana, nevēlama pieskaršanās intīmām ķermeņa daļām, piespiedu pozēšana kādas personas vai kameras priekšā, piespiešana pieskarties kāda intīmajām ķermeņa daļām), kas veikta personai, kura nav sasniegusi 15 gadu vecumu.

Fiziska vardarbība

Tišs fizisks pāridarījums pret otru personu, prettiesiski izmantojot fizisku spēku, vai vardarbīga rīcība, kas izraisa ievainojumu/-us vai bailes. Fiziska vardarbība arī bieži iekļauj draudu izteikšanu.

Vardarbība bērnībā

Vardarbības pieredze bērnības laikā personai, kura nav sasniegusi 15 gadu vecumu, dzīvojot kopā ar saviem vecākiem vai cilvēkiem, kas uzaudzināja – māti, audžumāti, pamāti vai vecmāti; tēvu, audžutēvu, patēvu vai vecotēvu. Piemēram, verbāla noniecināšana, piedzīvota fiziska vai seksuāla vardarbība pret pašu, pret kādu no mājsaimniecības locekļiem.

Ekonomiskā vardarbība

Vardarbības veids, kad intīmais partneris ierobežo vai liedz piekļuvi finanšu resursiem vai iesaistei darba tirgū.

Izvarošana

Piespiešana veikt dzimumaktu pret paša gribu: iekļūšana ķermenī vaginālā vai anālā ceļā, tostarp, izmantojot kādu priekšmetu, kā arī orālais sekss.

Darbavieta

Ietver gan darba vietu kā lokāciju (piemēram, birojs), gan kā citu vietu, kur notiek seksuālā uzmākšanās personai, ar kuru ir profesionālas attiecības (darba pasākums, restorāns, apmācību vieta utt.)

Seksuāla uzmākšanās darbavietā

Nevēlama rīcība darbavietā ar netiešu seksuālu raksturu, kuras rezultātā persona ir jutusies aizskarta vai pazemota. Personas, kuras veikušas seksuālu uzmākšanos darbavietā, ir darba kolēģi, vadītāji vai augstākstāvošas personas, klienti vai pacienti.

Vajāšana

Darbība, kas tiek bieži atkārtota un ir saistīta ar uzmākšanos, radot bailes vai bažas par personīgo drošību. Tā bieži vien saistīta ar sērījveida agresīvām bieži vien draudīgām darbībām, piemēram, izsekošanu, personīgo mantu bojāšanu, atkārtotu nevēlamu ziņu vai dāvanu sūtīšanu u.c.

Vadītājs

Varmākas veids – kāds vadošā amatā, kas balstīts uz autoritāti.

Klients

Varmākas veids – kāds, ar kuru ir profesionālas attiecības, bet, kurš nestrādā tajā pašā darbavietā (apmeklētājs, piegādātājs, pacients, students, pasažieris u.c.).

Kolēģis

Varmākas veids – kāds, ar kuru persona strādā kopā vienā darbavietā vienā vai līdzīgā vadības līmenī.

Ilgstošas veselības problēmas

Ilgstošas veselības problēmas ir tādas, kas ilgst vai ir paredzams, ka tās ilgs 6 mēnešus vai vairāk.

Teritoriālais dalījums

Rīga, pārējās pilsētas, lauki (atbilstoši Latvijas administratīvajām teritorijām 01.01.2021).

Psiholoģiska rakstura problēmas

Piemēram, depresija, panikas lēkmes, problēmas ar koncentrēšanos, miega vai ēšanas traucējumi u.c., kā rezultātā kādu laiku var rasties grūtības apmeklēt darbu vai mācību iestādi, parūpēties par bērniem vai veikt mājas darbus u.tml.

Tuva persona

Ģimenes locekļi, intīmais partneris vai draugi.

Veselības pakalpojumu sniedzējs

Slimnīca vai ambulatoru pakalpojumu sniegšanas vieta, kur tiek nodrošināta veselības aprūpe.

Sociālais dienests

Pašvaldības izveidota iestāde, kas sniedz sociālo palīdzību, organizē un sniedz sociālos pakalpojumus pašvaldības iedzīvotājiem.

Palīdzības tālrunis

Speciāls pakalpojums, kur vardarbībā cietušās personas pa tālruni saņem informāciju, kā rīkoties vardarbības gadījumā.

Organizācija vardarbībā cietušo atbalstam

Organizācija, kas piedāvā no vardarbības cietušajām personām atbalstu, kas parasti ir konfidenciāls un bez maksas (piemēram, centrs "Marta").

Juridiskā palīdzība vardarbībā cietušajiem

Vardarbībā cietušais var vērsties Juridiskās palīdzības administrācijā, lai saņemtu valsts nodrošināto juridisko palīdzību, kā arī sagatavotu tiesai pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret varmāku.

Vecums

Vecums apsekojuma ietvaros ir pilnu gadu skaits 2021. gada 1. augustā.

Izglītības līmeņi

Aptaujā noteikts šāds izglītības līmeņu iedalījums:

- **Pamatskolas izglītība vai zemāka (ISCED 0.–2. līmenis):** personai nav skolas izglītības vai arī iegūtā izglītība ir zemāka par sākumskolas izglītību; ir iegūta sākumskolas izglītība, pamatizglītība, profesionālā pamatizglītība; arodizglītība ar pedagoģisko korekciju; arodizglītība pēc pamatizglītības.
- **Vidējā izglītība (ISCED 3.–5. līmenis):** personai ir iegūta vispārējā vidējā izglītība; vispārējā vidējā izglītība pēc arodizglītības; profesionālā vidējā izglītība pēc pamatizglītības; profesionālā vidējā izglītība pēc arodizglītības; arodizglītība pēc vispārējās vidējās izglītības; profesionālā vidējā izglītība pēc vispārējās vidējās izglītības; pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība.
- **Augstākā izglītība (ISCED 6.–8. līmenis):** personai ir iegūta akadēmiskā izglītība (bakalaura grāds) vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība (profesionālais bakalaura grāds); otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība (studiju ilgums – 5 gadi), akadēmiskā izglītība (maģistra grāds) vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība (profesionālais maģistra grāds); doktora grāds.

Respondent

Usually resident of Latvia aged 18–74 selected based on a specific sampling method.

Perpetrator

A person who perpetrates violence.

Victim

A person who has experienced violence.

Violence

Behaviour that can cause physical or emotional harm to others, ranging from verbal and physical abuse to harming private property.

Gender-based violence against women

A violence directed against a woman because of her gender or violence that affects women disproportionately.

Adulthood

It indicates a period of the respondent's life when they experienced violence: since the age of 15 for non-partner violence and lifetime for intimate partner violence.

Psychological violence

Intentional behaviour that involves seriously impairing a person's psychological integrity through coercion or threats. This type of violence includes a range of behaviours encompassing acts of emotional abuse and controlling behaviour. It has been expanded to include the notion of economic harm, which can be associated with psychological violence.

Sexual violence

Any sort of harmful or unwanted sexual behaviour that is imposed on someone, including rape, attempted rape and other sexual acts (e.g. intimate touching without consent, or use of force or coercion to obtain unwanted sexual acts or any sexual activity that a person finds degrading or humiliating, etc.).

Sexual violence in childhood

Refers to rape, unwanted touching of private parts, being forced/made to pose in front of a person or in front of camera or being forced/ made to touch someone's private parts, where such abuse is experienced before the age of 15.

Physical violence

The intentional commission of acts of physical violence against another person; bodily harm suffered as a result of the application of immediate and unlawful physical force; violent behaviour resulting in harm and fear. It is important to note that physical violence sometimes includes threatening.

Intimate partner

Persons with whom a victim has or had an intimate relationship:

- current or former spouses,
- civil union partners or cohabitants,
- people in an informal relationship or who are dating,
- people whose marriage has been dissolved or declared null,
- people who have been engaged, formally or informally, to get married or enter a civil partnership.

Non-partner

All other perpetrators with whom a victim does not have or has never had an intimate relationship:

- relative: in the case of violence experienced in childhood, this type is divided up as follows: father or father figure, mother or mother figure, brother or half-brother, sister or half-sister, and other relative,
- friend,
- professional: in cases involving adult victims, this type is divided up as follows: supervisor, boss, professor, teacher; person with authority or privileged status in society that may hold over the respondent and may use in a certain way: army or police officer, religious leader, doctor,
- any other person known to the victim: colleague, neighbour, family friend, acquaintance,
- stranger.

Any person violence

Both intimate partner violence and non-partner violence against a person aged over 15.

Domestic violence

Family members and other individuals living or having lived in the same household as the victim at the time of one or more violent events. They also include intimate partners as perpetrators.

Inter-personal violence

Violence between individuals. Inter-personal violence is subdivided into intimate partner, non-partner, domestic violence and any person violence that includes all three.

Intimate partner violence

A type of domestic violence perpetrated by a current or former spouse or partner in an intimate relationship against the other spouse or partner. It occurs in intimate relationships, and it may occur in heterosexual or homosexual couples, with victims being of either sex, and does not require sexual intimacy between partners. This type of violence covers psychological, sexual and physical violence (including threatening) experienced in the course of a person's life.

Non-partner violence

Is threatening, physical or sexual violence experienced since the age of 15 and perpetrated by someone who has never had an intimate relationship with the respondent, such as a stranger, an acquaintance, a friend, a colleague, a teacher, a neighbour, or a family member.

Childhood

Refers to a period in the respondent's life before the age of 15.

Violence in childhood

Experiencing violence in childhood (before the age of 15) when living with parents or persons with whom person grew up – mother, foster mother, stepmother, or grandmother; father, foster father, stepfather, or grandfather. The types of violence include, e.g., verbal belittling/humiliation, physical or sexual violence against oneself or any other household member.

Economic violence

Occurs when an intimate partner denies or limits access to financial resources or to the labour market.

Rape

Refers to engaging in non-consensual sexual intercourse, which may include use of physical violence and/or putting the victim in a situation in which they cannot say no or comply out of fear.

Workplace

It includes both the workplace as the 'location' (e.g. an office), but also as any other place where a perpetrator sexually harasses a person with whom they have a professional relationship (e.g. at an office party in a bar or restaurant, or at a training session held in another city or country).

Sexual harassment at work

Any form of unwanted verbal, non-verbal or physical conduct of a sexual nature, with the purpose or effect of violating the dignity of a person, particularly by creating an intimidating, hostile, degrading, humiliating or offensive work environment. Sexual harassment at work may be committed by colleagues, managers or superiors, customers or patients.

Stalking

Frequently repeated behaviour that involves harassing someone, causing fear or concern for that person's safety. It usually refers to harassment through a series of aggressive, often threatening acts that are collectively illegal, though each individual act might be legal.

Boss

(Also known as a supervisor, overseer, facilitator, monitor or area coordinator) is the job title of a management position that is primarily based on authority over a worker or being in charge of a workplace. The term can be used to refer to a particular type of perpetrator.

Client

(Non-employee) as a type of perpetrator is someone with whom the respondent has a professional relationship but who does not work in the same workplace (e.g. customer, patient, student, passenger, etc.).

Co-worker

Also known as a colleague, or a fellow worker, as a type of perpetrator, is a person with whom one works, typically someone in a similar role or at a similar level within an organisation. (Sexual harassment at work).

Long-standing health problem

Any illness or health problem of a duration (expected duration) of at least six months.

Territorial breakdown

The statistics is presented for the capital – Riga, as well as urban and rural areas (based on the territorial division in force on 1 January 2021).

Psychological consequences

Covers a wide range of consequences, such as depression, panic attacks, sleeping or eating disorders, problems with concentration or other psychological consequences of experienced violence.

Close person

Includes any family member (close family and relatives), an intimate partner, and friends.

Health service

A service such as a hospital or ambulance providing medical treatment and care to the public or to a particular group.

Social service

A range of public services provided by the government, private, profit and non-profit organisations. Their aim is to promote social welfare, using trained professionals. Social work often involves advocacy on behalf of and aid to people who are poor, elderly, homeless, unemployed, etc.

Support service (a helpline)

A special telephone service that people can call for advice about violence. It is not usually necessary for the caller to report a crime in order to receive help or advice.

Victim support service

Provides victims of crime with assistance that is confidential and usually free of charge. This service usually works in partnership with other organisations, and it is not a government agency or part of the police force. This means that victims are not obliged to report a crime to get this kind of help.

Legal aid

A service designed to help people who have experienced specific types of violence, for instance. This can involve answering questions about their legal rights and the types of help available, working on family mediation; or representing the victim in a court or tribunal.

Age

Within the framework of the survey, age means the age of a person in full years on 1 august 2021.

Educational attainment

The following breakdown of the levels of educational attained has been used in the publication:

- **Basic education or lower (ISCED level 0–2)** – an individual has not acquired school education, or the education attained is lower than primary education; person has attained primary education, basic education, vocational basic education, vocational education with pedagogical correction or vocational education after basic education.
- **Secondary education (ISCED level 3–5)** – an individual has acquired general secondary education, general secondary education after vocational education, vocational secondary education after basic education, vocational secondary education after vocational education, vocational education after general secondary education, or vocational secondary education after general secondary education, first level higher education.
- **Higher education (ISCED level 6–8)** – an individual has acquired academic education (bachelor's degree) or second level vocational higher education (vocational bachelor's degree), second level vocational higher education (length of studies – five years), academic education (master's degree), second level vocational higher education (vocational master's degree), or doctorate degree.

1. Starppersonu vardarbība

1 Interpersonal Violence

Vardarbība var izpausties dažādos veidos – gan kā fiziska un seksuāla vardarbība (visbiežāk asociējas ar šo terminu), gan kā atstāšana novārtā, personiski apvainojumi, draudi, uzmākšanās, vajāšana un citi psiholoģiskās (emocionālās) vardarbības veidi. Sabiedrības interesēs ir apzināt vardarbības patiesos apmērus, tās izplatību Latvijā. Ļoti svarīgi ir saprast, kas var būt pakļauti tiešai vai netiešai vardarbībai, kādas var būt tās radītās īslaicīgās vai ilglaicīgās sekas uz indivīdu un sabiedrību kopumā.

Publikācija ietver informāciju par dažādiem starppersonu vardarbības veidiem – psiholoģisko vai emocionālo, fizisko (arī draudēšanu), seksuālo (arī vajāšanu un seksuālu uzmākšanos darbavietā). Aptaujā ietvertie vardarbības rādītāji tiek iedalīti pēc tās norises laika:

vai persona pieredzējusi vardarbību:

- pēdējo 12 mēnešu;
- pēdējo 5 gadu laikā;
- dzīves laikā no 15 gadu vecuma līdz aptaujas brīdim (gadījumos, kas nav saistīti ar partnera vardarbību);
- dzīves laikā vispār (attiecībā uz vardarbību partnerattiecībās, jo partnerattiecības var uzsākt pirms 15 gadu vecuma);
- bērnībā līdz 15 gadu vecumam.

Vardarbība bērnībā apskatīta atsevišķā nodaļā un ietver visus vardarbības veidus, izņemot vardarbību partnerattiecībās. Analizētie rādītāji sniedz informāciju par vardarbības veicēju, raksturo iesaistīto personu attiecības, piemēram, intīmā partnera vardarbība, citas personas vardarbība, vardarbība ģimenē. Analīze ir fokusēta uz vardarbību, kas saistīta ar dzimumu, katrs rādītājs publicēts, apskatot vardarbības gadījumus, kas vērsti gan pret sievietēm, gan pret vīriešiem. Daļa rādītāju par vīriešiem ir publicēti mazāk detalizēti, jo vīriešu atbilžu kopskaits par vardarbības gadījumiem bija mazāks.

Rādītāji ir analizēti aptaujātajiem respondentiem 18–74 gadu vecumā kopumā un cietušajiem no vardarbības dažādās vecuma grupās (pavisam (18–74 gadi); 18–29; 30–44; 45–64; 65–74 gadi), lai labāk izprastu vardarbības situāciju un apmērus Latvijā.

Vardarbība, ko veikusi jebkura persona

Jebkuras personas veikta vardarbība ietver gan intīmā partnera veiktu vardarbību, gan jebkuras citas personas veiktu vardarbību pret personu, kura jau sasniegusi 15 gadu vecumu.

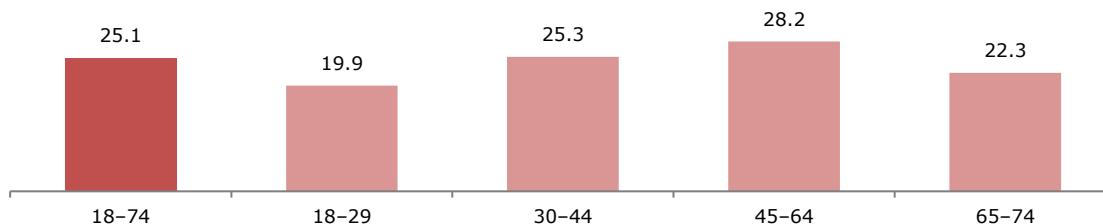
Vardarbība pret sievietēm, ko veikusi jebkura persona

2021. gadā veiktās aptaujas dati liecina, ka katra ceturťā jeb 25,1 % sieviešu 18–74 gadu vecumā norādīja uz seksuālas vai fiziskas vardarbības pieredzi pieaugušā vecumā. 16 % sieviešu pieredzējušas fizisku vardarbību, bet 9,0 % – seksuālu vardarbību no kādas personas (nodaļas turpinājumā atsevišķi izcelti vardarbības gadījumi intīmo partneru un mājsaimniecības locekļu starpā). Aptaujas rezultāti liecina, ka pēdējo 5 gadu laikā fizisku vai seksuālu vardarbību pieredzēja 5,7 % sieviešu, bet pēdējā gada laikā – 2,1 % sieviešu.

Visbiežāk (28,2 %) ar fizisku vai seksuālu vardarbību dzīves laikā ir sastapušās sievietes, kuras aptaujas laikā bija 45–64 gadu vecumā. Visbiežāk seksuālu vai fizisku vardarbību ir pieredzējušas sievietes Rīgā (29,5 %), nedaudz retāk sievietes pārējās pilsētās (23,4 %) un laukos (22,1 %).

Sieviešu īpatsvars, kuras pieaugušā vecumā ir pieredzējušas fizisku vai seksuālu vardarbību, pēc vecuma, % no sieviešu kopskaita attiecīgajā vecuma grupā

Women who in adulthood have experienced physical or sexual violence by age, % of women in the respective age group

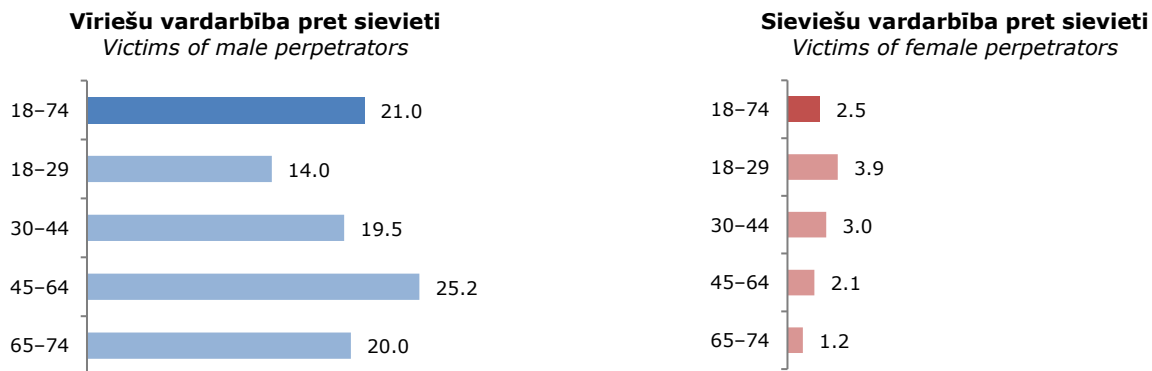
Oficiālās statistikas portāls (VDA020).
Official statistics portal (VDA020).

12,2 % sieviešu atzīst, ka ir pieredzējušas fizisku traumu fiziskas vai seksuālas vardarbības rezultātā, savukārt 13,0 % izjuta, ka viņu dzīvība ir briesmās fiziska vai seksuāla vardarbības uzbrukuma laikā. Savukārt 1,4 % sieviešu joprojām pēc vardarbības pieredzes izjūt sekas, kas ietekmē viņu ikdienas aktivitātes.

Pavisam 25,1 % sieviešu 18-74 gadu vecumā ir norādījušas uz seksuālas vai fiziskas vardarbības pieredzi pieaugušā vecumā, tai skaitā 21 % sieviešu ir cietušas no fiziskās vardarbības, kuru ir veicis vīrietis, bet 2,5 % sieviešu ir cietušas no varmākas-sievietes. Visbiežāk (25,2 %) vīrieša vardarbību ir pieredzējušas sievietes vecumā 45-64 gadi, bet visretāk (14,0 %) 18-29 gadu vecumā. Dati liecina, ka 18-29 gadu vecumā sievietes biežāk nekā citās vecuma grupās ir varmācīgas pret sava dzimuma pārstāvēm.

Sieviešu īpatsvars, kuras pieaugušā vecumā ir pieredzējušas fizisku vardarbību, pēc vecuma un varmākas dzimuma, % no sieviešu kopskaita attiecīgajā vecuma grupā

Women who in adulthood have experienced physical violence by sex of perpetrator and age, % of women in the respective age group

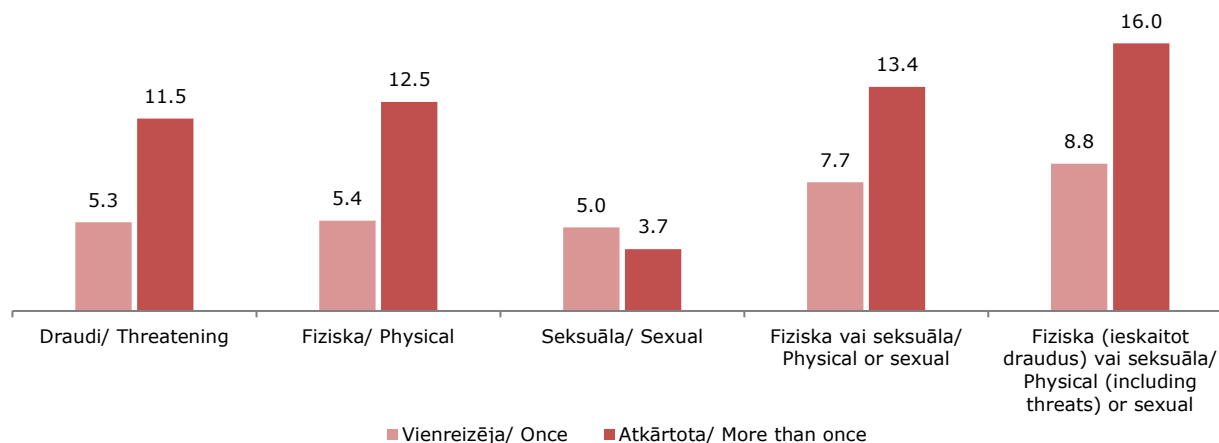
Oficiālās statistikas portāls (VDA200).
Official statistics portal (VDA200).

Sievietēm draudi, fiziska vai seksuāla vardarbība parasti nav vienreizējs gadījums, bet notiek atkārtoti: 16 % no fiziskas (ieskaitot draudus) vai seksuālas vardarbības cietušajām to pieredzējušas atkārtoti, bet 8,8 % – vienu reizi dzīvē.

Dati liecina, ka fiziskai vardarbībai ir tendence atkārtoties biežāk, un par atkārtotu fizisko vardarbību liecina 12,5 % sieviešu.

Sieviešu īpatsvars, kuras pieaugušā vecumā ir pieredzējušas vardarbību, pēc vardarbības veida un biežuma, % no sievietēm 18–74 gadu vecumā

Women who in adulthood have experienced violence by type and frequency of violence, % of women aged 18–74

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA060).
Official statistics portal (VDA060).

Vardarbība pret vīriešiem, ko veikusi jebkura persona

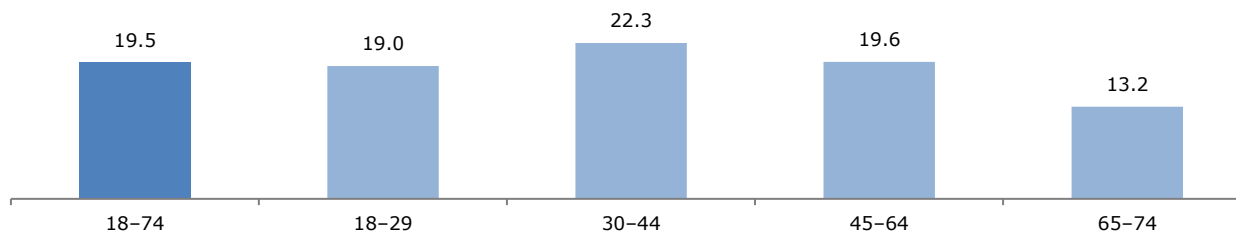
2021. gadā katrs piektais (19,5 %) vīrietis 18–74 gadu vecumā norādījis uz seksuālas vai fiziskas vardarbības pieredzi pieaugušā vecumā. 19 % vīriešu ir pieredzējuši fizisku vardarbību, bet 0,5 % – seksuālu vardarbību no kādas personas.

Pēdējo 5 gadu laikā fizisku vai seksuālu vardarbību pieredzējuši 4,4 % vīriešu, bet pēdējā gada laikā – 1,0 % vīriešu. Visbiežāk (22,3 %) fizisko vai seksuālo vardarbību ir piedzīvojuši aptaujātie vīrieši 30–44 gadu vecumā, bet visretāk (13,2 %) vīrieši 65–74 gadu vecumā.

Vīriešu īpatsvars, kuri pieaugušā vecumā ir pieredzējuši fizisku vai seksuālu vardarbību, pēc vecuma, % no vīriešu kopskaita attiecīgajā vecuma grupā

Men who in adulthood have experienced physical or sexual violence by age, % of men in the respective age group

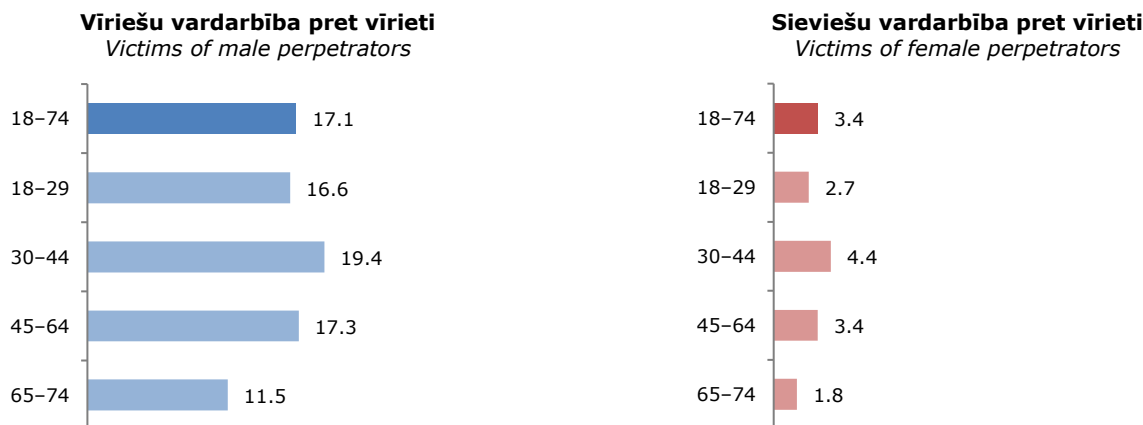
📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA200).
Official statistics portal (VDA200).

11,5 % vīriešu ir pieredzējuši fizisku ievainojumu fiziskas vai seksuālas vardarbības rezultātā. Visbiežāk tā ir bijusi cita persona, nevis intīmais partneris. 6,5 % vīriešu dzīves laikā kaut reizi izjutuši, ka viņu dzīvība varētu būt briesmās vardarbības dēļ.

Pavisam 19,5 % vīriešu 18–74 gadu vecumā ir norādījuši uz seksuālas vai fiziskas vardarbības pieredzi pieaugušā vecumā, tai skaitā 17,1 % vīriešu ir cietuši no fiziskās vardarbības, kuru ir veicis vīrietis, bet 3,4 % vīriešu ir cietuši no varmākas-sievietes. Vīrieši 30–44 gadu vecumā ir biežāk piedzīvojuši vardarbību no citiem vīriešiem un sievietēm, nekā vīrieši pārējās vecuma grupās.

Vīriešu īpatsvars, kuri pieaugušā vecumā ir pieredzējuši fizisku vardarbību, pēc vecuma un varmākas dzimuma, % no vīriešu kopskaita attiecīgajā vecuma grupā

Men who in adulthood have experienced physical violence by sex of perpetrator and age, % of men in the respective age group

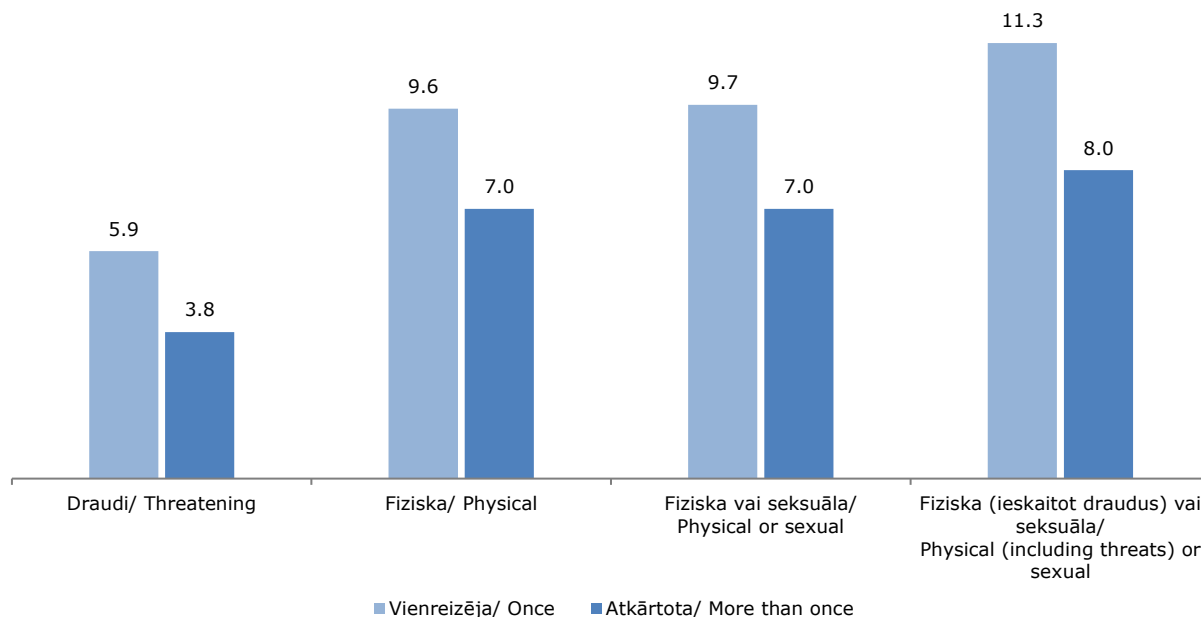

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA200).
Official statistics portal (VDA200).

Atšķirībā no sievietēm vīrieši biežāk atbildējuši, ka pieredzētā vardarbība notikusi vienu reizi, nedaudz retāk atbildējuši, ka atkārtoti. 11,3 % vīriešu vienu reizi pieredzējuši fizisku (ieskaitot draudus) vai seksuālu vardarbību pieaugušā vecumā, bet 8 % – atkārtotu šāda veida vardarbību. Visbiežāk vīrieši ziņojuši par fizisku vardarbību no kādas citas personas (ne intīmā partnera) – vienu reizi vardarbība skārusi 9,6 % vīriešu, bet atkārtoti – 7 %.

Vīriešu īpatsvars, kuri pieaugušā vecumā ir pieredzējuši vardarbību, pēc vardarbības veida un biežuma, % no vīriešiem 18–74 gadu vecumā

Men who in adulthood have experienced violence by type and frequency of violence, % of men aged 18–74

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA060).
Official statistics portal (VDA060).

Vardarbība intīmo partneru starpā

Intīmo partneru vardarbība ir vardarbības veids, ko pret otru laulāto vai partneri veic esošais vai bijušais laulātais vai partneris intīmās attiecībās. Šis vardarbības veids ietver psiholoģisku, seksuālu un fizisku vardarbību (tostarp draudus), kas piedzīvota personas dzīves laikā. Rādītāji apkopoti, attiecinot uz personu skaitu, kurām dzīves laikā ir bijis vismaz viens partneris.

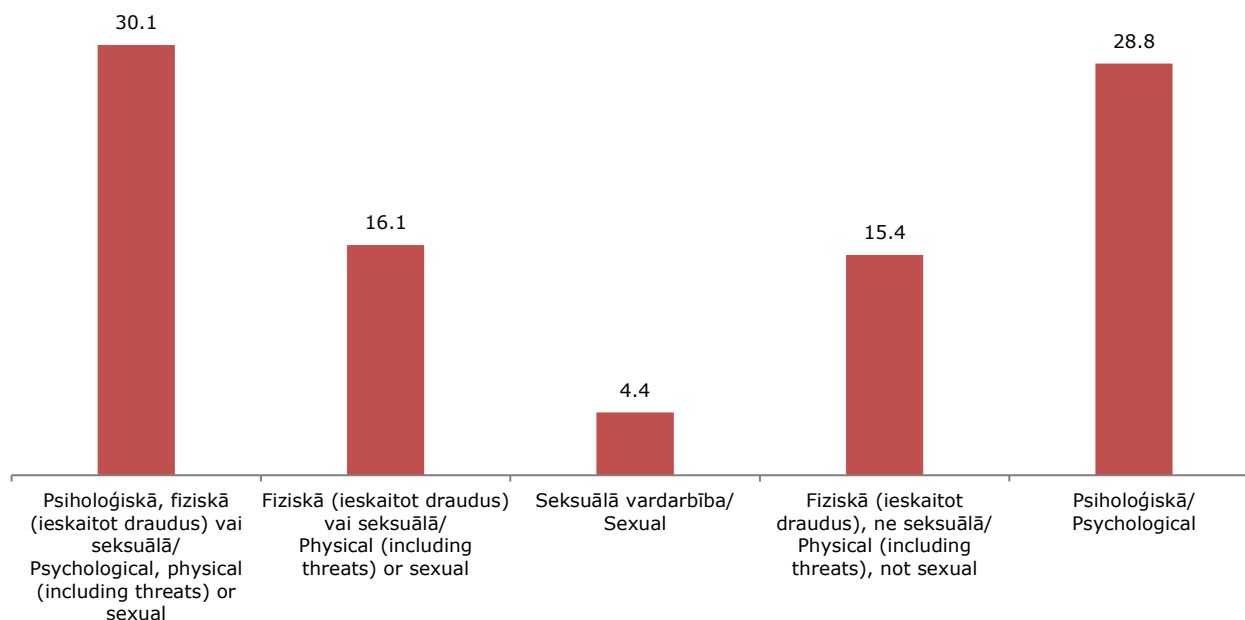
Vardarbība pret sievietēm, ko veicis intīmais partneris

Visizplatītākā vardarbības forma Latvijā intīmo partneru starpā ir psiholoģiskā vardarbība – 28,8 % sieviešu ir pieredzējušas šādu vardarbību. 15,4 % sieviešu ir pieredzējušas fizisko vardarbību (ieskaitot draudus), 4,4 % – seksuālo vardarbību. Kopumā no vienas vai vairākām vardarbības formām cietusi katra trešā (30,1 %) sieviete attiecībās.

Dati liecina, ka parasti fiziskās vai seksuālās vardarbības gadījumā varmāka pret sievieti ir bijis vīrietis. Attiecības, kurās pieredzēta seksuāla vardarbība, sievietes visbiežāk norādījušas, ka varmāka ir bijušais partneris. 14,1 % sieviešu cietušas no atkārtotas fiziskas (ieskaitot draudus) vai seksuālas partnera vardarbības.

Sieviešu īpatsvars, kuras dzīves laikā ir pieredzējušas vardarbību no intīma partnera, pēc vardarbības veida, % no sievietēm 18–74 gadu vecumā, kam bijis partneris

Women who have experienced intimate partner violence by type of violence, % of women aged 18–74 ever involved in a relationship

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA020).
Official statistics portal (VDA020).

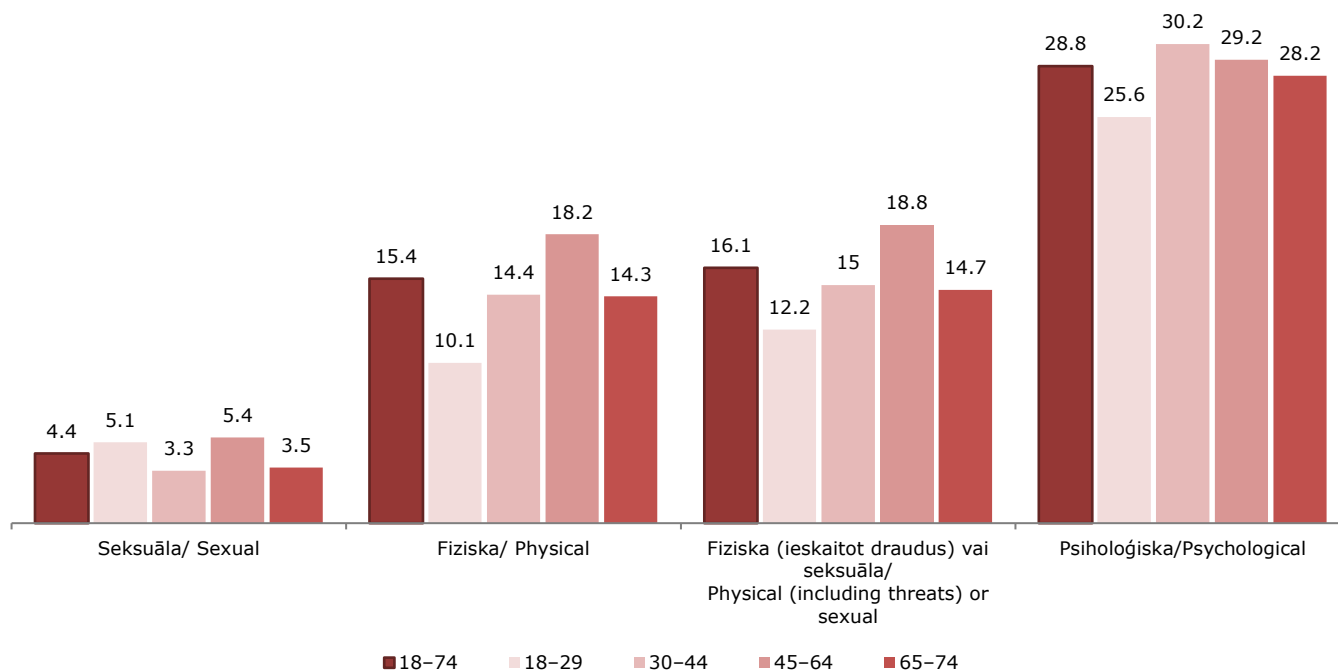
4,3 % sieviešu fizisko vai seksuālo vardarbību pieredzējušas pēdējo 5 gadu laikā, bet 1,5 % – pēdējo 12 mēnešu laikā. Visbiežāk vardarbības pieredze dzīves laikā ir bijusi sievietēm, kas sasniegušas 45–64 gadu vecumu – 18,2 % sieviešu šajā vecumā dzīves laikā cietušas no fiziskas (neskaitot seksuālo) vardarbības. Salīdzinājumam 18–29 gadu vecumā 10,1 % sieviešu cietušas no šāda vardarbības veida, 30–44 gadu vecumā – 14,4 %, bet 65–74 gadu vecumā – 14,3 %.

Seksuālo vardarbību pieredzējušas sievietes visos vecumos, un tā ir izplatīta aptuveni vienādi visās paaudzēs: 4,4 % no sievietēm attiecībās kaut reizi mūžā piedzīvojušas seksuālu vardarbību no sava partnera.

Psiholoģiskā vardarbība ir līdzīgi pieredzēta visās vecuma grupās (no 25,6 % līdz 30,2 %).

Sieviešu īpatsvars, kuras dzīves laikā ir pieredzējušas vardarbību no intīmā partnera, pēc vardarbības veida un vecuma, % no sieviešu kopskaita attiecīgajā vecuma grupā, kam bijis partneris

Women who have experienced intimate partner violence by age and type of violence, % of women in the respective age group ever involved in a relationship

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA020).
Official statistics portal (VDA020).

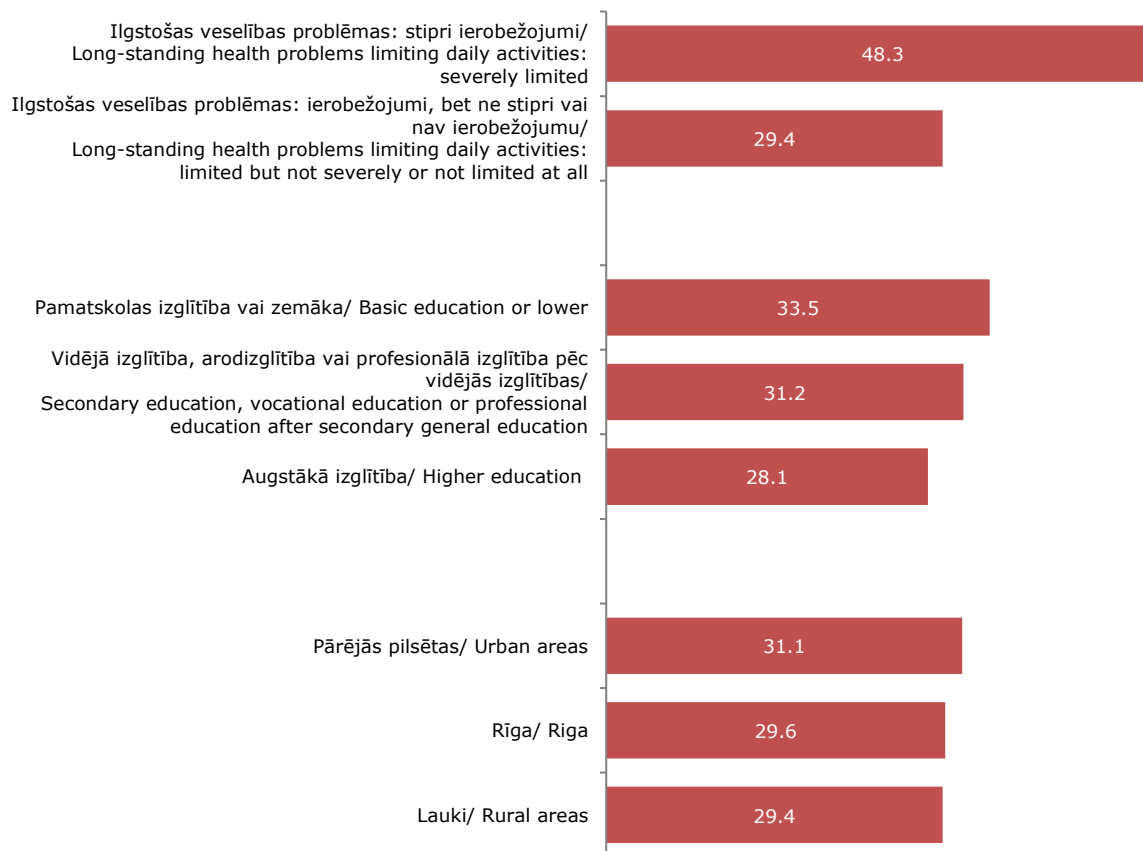
Vardarbība var atstāt gan ievainojumus, gan ilgstošas sekas uz upura veselību un psiholoģisko stāvokli. 10 % sieviešu, kurām dzīves laikā ir bijis partneris, pieredzējušas fizisku ievainojumu fiziskas vai seksuālas vardarbības rezultātā. 9 % sieviešu fiziskas vai seksuālas vardarbības rezultātā ir bijušas psiholoģiska rakstura problēmas. 8,3 % sieviešu ir izjutušas, ka viņu dzīvē ir briesmās fiziskas vai seksuālas vardarbības uzbrukuma laikā.

Gandrīz puse (48,3 %) no sievietēm, kurām ir stipri ierobežojošas veselības problēmas, pieredzējušas kādu no vardarbības veidiem no sava intīmā partnera, bet starp sievietēm ar veselības problēmām, kas daļēji vai nemaz neierobežo to ikdienas aktivitātes, katra trešā (29,4 %) ir pieredzējusi vardarbību.

Tāpat vērojama tendence, jo zemāks izglītības līmenis, jo augstāka vardarbības pieredzes izplatība – 33,5 % ar pamatskolas vai zemāku izglītību ir pieredzējušas vardarbību, salīdzinājumā ar 28,1 % augstāko izglītību ieguvušo sieviešu. Taču atšķirība ir neliela, un kopumā visās izglītības līmeņa grupās vardarbības pieredzes izplatība ir ļoti augsta.

Sieviešu īpatsvars, kuras dzīves laikā ir pieredzējušas psiholoģisku, fizisku (ieskaitot draudus) vai seksuālu vardarbību no intīmā partnera, pēc raksturojošiem rādītājiem, % no sievietēm 18–74 gadu vecumā, kam bijis partneris

Women who have experienced psychological, physical (including threats) or sexual intimate partner violence by certain personal characteristics, % of women aged 18–74 ever involved in a relationship

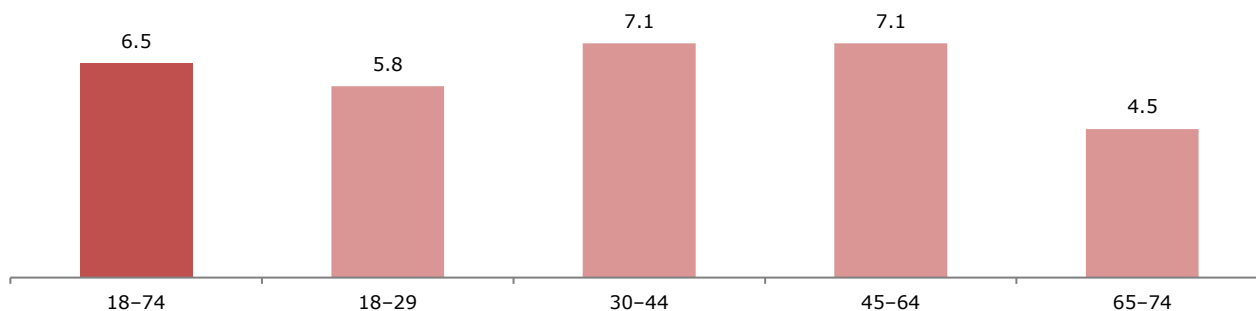
 Oficiālās statistikas portāls (VDA030).
Official statistics portal (VDA030).

Salīdzinot ar fizisko vardarbību, mazāk izplatīta vardarbības forma starp partneriem ir ekonomiskā vardarbība. Par ekonomisko vardarbību uzskata partnera darbības, kad intīmais partneris liedz vai ierobežo piekļuvi finanšu resursiem vai darba tirgum. Šajā aptaujā ekonomiskā vardarbība ir iekļauta pie psiholoģiskās vardarbības, jo daži pētījumi liecina, ka ekonomisko resursu trūkums var netieši kaitēt personas fiziskajai un garīgajai veselībai (piemēram, nepietiekama pārtika, nepiemērots mājokļa stāvoklis un slikti mājokļa apstākļi, ienākumu nestabilitāte var izraisīt depresiju, trauksmi, hroniskas veselības problēmas un atstāt negatīvu iespaidu uz veselību kopumā).

Latvijā 2021. gadā 6,5 % sieviešu atzinušas, ka ir pieredzējušas ekonomisko vardarbību no sava partnera dzīves laikā. Visizplatītākā tā ir 30–64 gadu vecuma grupā, kur 7,1 % sieviešu apgalvo, ka to ir pieredzējušas, bet visretāk (4,5 %) tā ir 65–74 gadu vecumā.

Sieviešu īpatsvars, kuras dzīves laikā ir pieredzējušas ekonomisko vardarbību no intīmā partnera, pēc vecuma, % no sieviešu kopskaita attiecīgajā vecuma grupā, kam bijis partneris

Women who have experienced economic intimate partner violence by age, % of women in the respective age group ever involved in a relationship

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA100).
Official statistics portal (VDA100).

Vardarbība pret vīriešiem, ko veicis intīmais partneris

17,3 % vīriešu ir pieredzējuši psiholoģisku, fizisku (ieskaitot draudus) vai seksuālu vardarbību no sava intīmā partnera. Atbilstoši vīriešu atbildēm aptaujā visizplatītākā vardarbības forma Latvijā intīmo partneru starpā ir psiholoģiskā vardarbība – 17,1 % vīriešu ir pieredzējuši šādu vardarbību. 3,4 % vīriešu norāda, ka cietuši no fiziskās vai seksuālās vardarbības no sava partnera, turklāt tā visbiežāk ir bijusi fiziska. 2,6 % vīriešu cietuši no atkārtotas fiziskas (ieskaitot draudus) vai seksuālas partnera vardarbības.

1,8 % vīriešu kādu no vardarbības veidiem pieredzējuši pēdējo 5 gadu laikā, bet 0,5 % – pēdējā gada laikā.

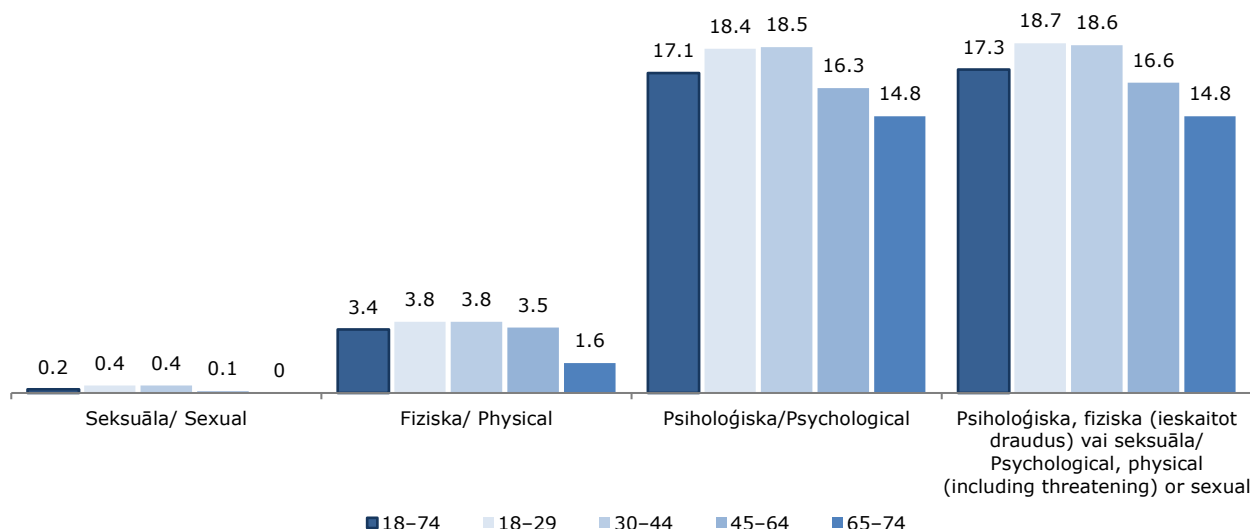
Visbiežāk vardarbības pieredze dzīves laikā ir bijusi vīriešiem, kuri sasnieguši 18–29 un 30–44 gadu vecumu – abās vecuma grupās 3,8 % vīriešu cietuši no fiziskas (neskaitot seksuālo) vardarbības. Salīdzinājumam 45–64 gadu vecumā 3,5 % vīriešu cietuši no šāda vardarbības veida, bet 65–74 gadu vecumā – 1,6 %.

Seksuālu vardarbību vīrieši kopumā ir pieredzējuši reti – 0,2 % vīriešu norādīja uz šādu pieredzi, taču jāatzīmē, ka jaunākās vecuma grupās seksuālas vardarbības pieredze ir mazliet izplatītāka. Lai arī aptaujas rezultāti liecina, ka vīrieši vecuma grupā 65–74 gadi vispār nav piedzīvojuši pret sevi vērstu seksuālu vardarbību, jāņem vērā, ka šis ir sensitīvs jautājums, līdz ar to var pieņemt, ka vīrieši šajā vecuma grupā arī ir piedzīvojuši seksuālu vardarbību, bet nevēlas par to runāt vai arī nespēj atpazīt vardarbību tā, kā to definē mūsdienās jaunākās paaudzes.

Psiholoģiskā vardarbība ir līdzīgi pieredzēta visās vecuma grupās (no 14,8 % līdz 18,5 %).

Viriešu īpatsvars, kuri dzīves laikā ir pieredzējuši vardarbību no intīmā partnera, pēc vardarbības veida un vecuma, % no vīriešu kopskaita attiecīgajā vecuma grupā, kam bijis partneris

Men who have experienced intimate partner violence by age and type of violence, % of men in the respective age group ever involved in a relationship

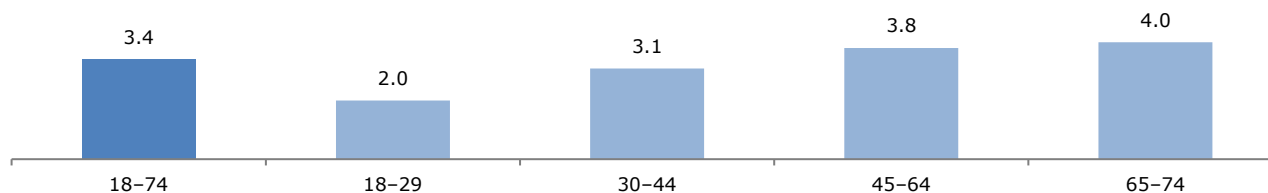

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA020).
Official statistics portal (VDA020).

Ekonomisko vardarbību no intīmā partnera puses savas dzīves laikā pieredzējuši 3,4 % vīriešu. Atšķirībā no sievietēm seniorēm virs 65 gadu vecuma, kuras visretāk starp visām sievietēm pieredzējušas ekonomisko vardarbību, tad vīriešu vidū tieši 65-74 gadu vecuma grupā ekonomiskā vardarbība ir visizplatītākā (4 %), bet visretāk – gados jauniem vīriešiem (18-29 gadu vecumā – 2 %).

Viriešu īpatsvars, kuri dzīves laikā ir pieredzējuši ekonomisko vardarbību no intīmā partnera, pēc vecuma, % no vīriešu kopskaita attiecīgajā vecuma grupā, kam bijis partneris

Men who have experienced economic intimate partner violence by age, % of men in the respective age group ever involved in a relationship

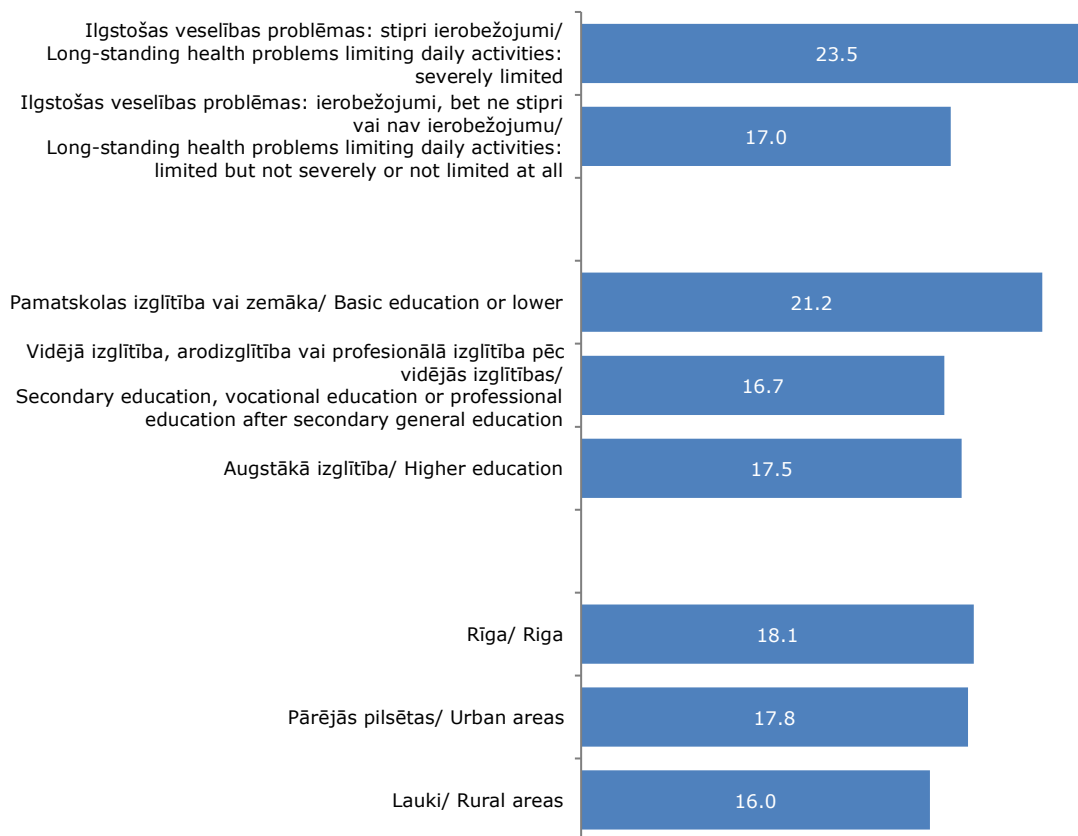

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA100).
Official statistics portal (VDA100).

Zems izglītības līmenis un aktivitātes ierobežojošas veselības problēmas arī vīriešiem, tāpat kā sievietēm ietekmē vardarbības upuru īpatsvaru. 21,2 % no vīriešiem ar pamatskolas vai zemāku izglītību un 23,5 % no vīriešiem ar ilgstošām, stipri ierobežojošām veselības problēmām ir cietuši no intīmā partnera vardarbības.

Vīriešu īpatsvars, kuri dzīves laikā ir pieredzējuši psiholoģisku, fizisku (ieskaitot draudus) vai seksuālu vardarbību no intīmā partnera, pēc raksturojošiem rādītājiem, % no vīriešiem 18–74 gadu vecumā, kam bijis partneris

Men who have experienced psychological, physical (including threats) or sexual intimate partner violence by certain personal characteristics, % of men aged 18–74 ever involved in a relationship

Vardarbība mājsaimniecības locekļu starpā

Šajā sadaļā ģimene vai mājsaimniecība ietver ne tikai tuvākos partnerus un ģimenes locekļus, bet arī personas, kuras dzīvo vai ir dzīvojušas vienā mājsaimniecībā ar upuri, kad tika veikta vardarbība. Aptaujas rezultātu analīzē ar pilngadību saprot to respondenta dzīves periodu, kurā viņš piedzīvoja vardarbību: par periodu no upura 15 gadu vecuma, ja tiek runāts par vardarbību, kas nav saistīta ar intīmā partnera vardarbību, un par visu respondenta dzīves laiku jebkurā vecumā, kurā tika pieredzēta vardarbība no partnera.

Vardarbība pret sievietēm no vienā mājsaimniecībā dzīvojošiem/ vai agrāk dzīvojušajiem

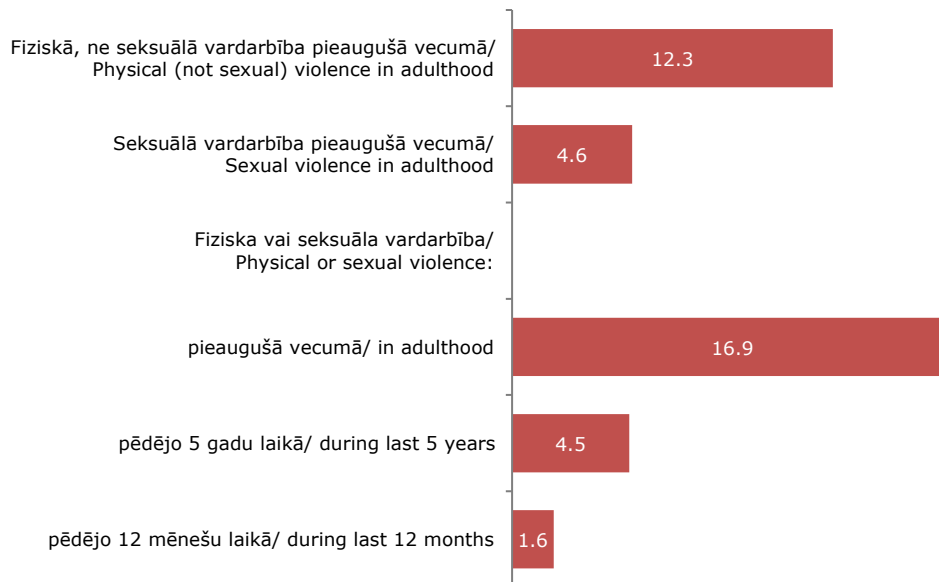
16,9 % Latvijas sieviešu ir cietušas no fiziskas vai seksuālas vardarbības pieaugušā vecumā no saviem tuvākajiem – cilvēkiem, ar ko dzīvojušas vienā mājsaimniecībā, tai skaitā 12,3 % pieredzējušas fizisko vardarbību, savukārt 4,6 % – seksuālo vardarbību.

Visbiežāk par vardarbību mājsaimniecības locekļu starpā, kur persona kļuvusi par upuri no vienā mājsaimniecībā dzīvojošiem vai agrāk dzīvojušajiem, ziņoja sievietes 45–64 gadu vecumā (19,2 %), bet visretāk sievietes 18–29 gadu vecumā (12,6 %).

91,2 % sieviešu, kuras pieredzējušas vardarbību mājsaimniecībā, varmāka bija viņas intīmais partneris, bet 14,4 % – kāds cits mājsaimniecības loceklis, savukārt 5,7 % pieredzējušas vardarbību gan no partnera, gan no cita mājsaimniecības locekļa.

Sieviešu īpatsvars, kuras pieaugušā vecumā ir pieredzējušas fizisku (ieskaitot draudus) vai seksuālu vardarbību no mājsaimniecības locekļa, % no sievietēm 18–74 gadu vecumā

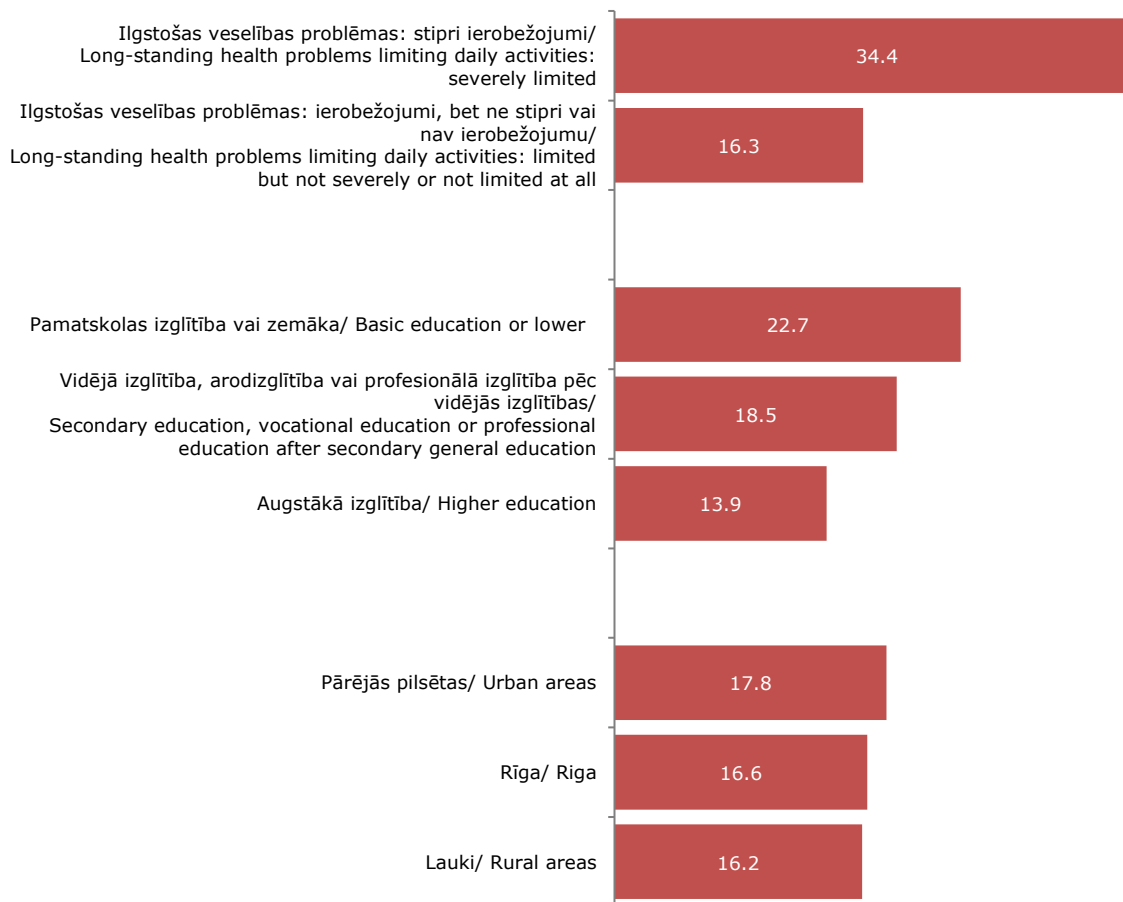
Women who in adulthood have experienced physical (including threats) or sexual domestic violence, % of women aged 18–74

Veselības ierobežojumi un zems izglītības līmenis ir divas galvenās vardarbības upuri raksturojošās pazīmes. Katra trešā sieviete, kurai ir stipri ierobežojošas veselības problēmas, pieredzējusi vardarbību (34,4 %), savukārt starp sievietēm, kurām ir pamatskolas izglītība vai zemāka, katrā piektā ir pieredzējusi vardarbību pieaugušā vecumā (22,7 %).

Sieviešu īpatsvars, kuras pieaugušā vecumā ir pieredzējušas fizisku (ieskaitot draudus) vai seksuālu vardarbību no māsaimniecības locekļa, pēc raksturojošiem rādītājiem, % no sievietēm 18–74 gadu vecumā

Women who in adulthood have experienced physical (including threats) or sexual domestic violence by certain personal characteristics, % of women aged 18–74

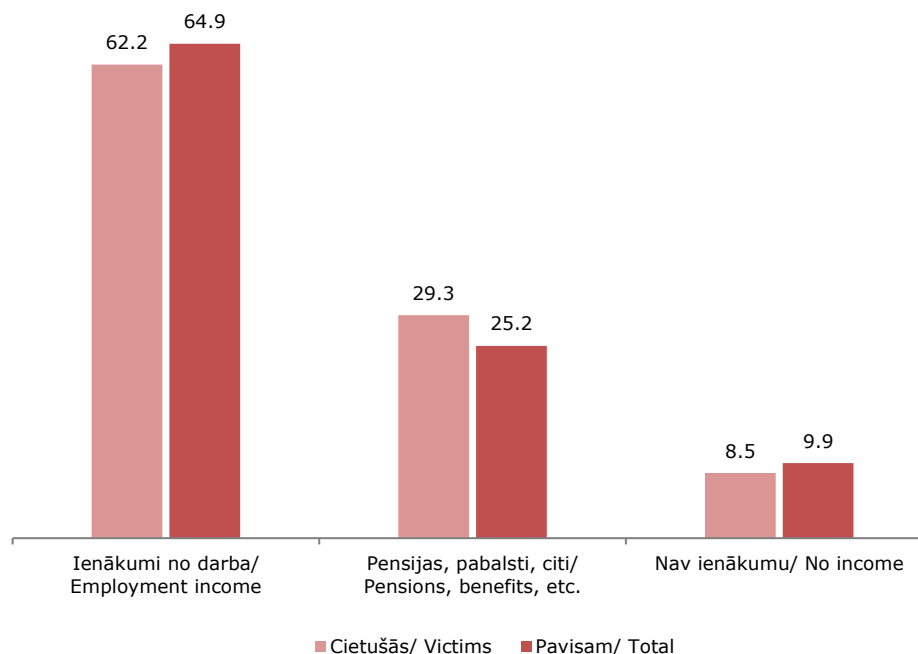
Gandrīz pusē gadījumu, kad mājsaimniecības locekļu starpā ir veikta vardarbība, to netieši pieredzējuši arī mājsaimniecībā dzīvojošie bērni un bieži ne tikai vienu reizi, bet arī atkārtoti.

43,4 % sieviešu, kas pieredzējušas atkārtotu vardarbību, norādīja, ka viņu mājsaimniecībā bērni ir dzirdējuši vai redzējuši atkārtotas vardarbības gadījumus mājsaimniecībā, 15,6 % sieviešu neuzskata, ka bērni to dzirdējuši, bet 41 % gadījumu bērnu nav vai viņi nav atradušies mājsaimniecībā vardarbības laikā.

Apkopojot datus par mājsaimniecības vardarbībā cietušajiem pēc ienākumiem, vērojams, ka ienākumiem nav tiešas saistības ar vardarbības pieredzēšanu un ir līdzīgs ienākumu sadalījums gan cietušo sieviešu, gan kopumā valstī dzīvojošo sieviešu skaitā, un vardarbība nav tikai mājsaimniecībās ar zemākiem ienākumiem. Ja starp sievietēm valstī kopumā katrā desmitā (9,9 %) ir bez ienākumiem, tad 8,5 % sieviešu, kuras cietušas no vardarbības no kāda mājsaimniecības locekļa, nav ienākumu.

Sieviešu (18–74 gadu vecumā) īpatsvars, kuras ir pieredzējušas fizisku (ieskaitot draudus) vai seksuālu vardarbību no mājsaimniecības locekļa, pēc galvenā ienākumu veida salīdzinājumā ar sievietēm kopumā, %

Comparison between women who have experienced physical (including threats) or sexual domestic violence and all women by main source of income, % of women aged 18–74

CSB aprēķins.
CSB estimate.

Vardarbība pret vīriešiem no vienā mājsaimniecībā dzīvojošiem/ vai agrāk dzīvojušajiem

Aptauja rāda, ka 4,5 % vīriešu ir kļuvuši par upuriem un pieredzējuši vardarbību no vienā mājsaimniecībā dzīvojošiem vai agrāk dzīvojušiem locekļiem pieaugušā vecumā. 1,8 % vīriešu atzīst, ka to pieredzējuši pēdējo 5 gadu laikā. Visbiežāk par vardarbības pieredzi mājsaimniecībā liecinājuši vīrieši 45–64 gadu vecumā – 5,4 %.

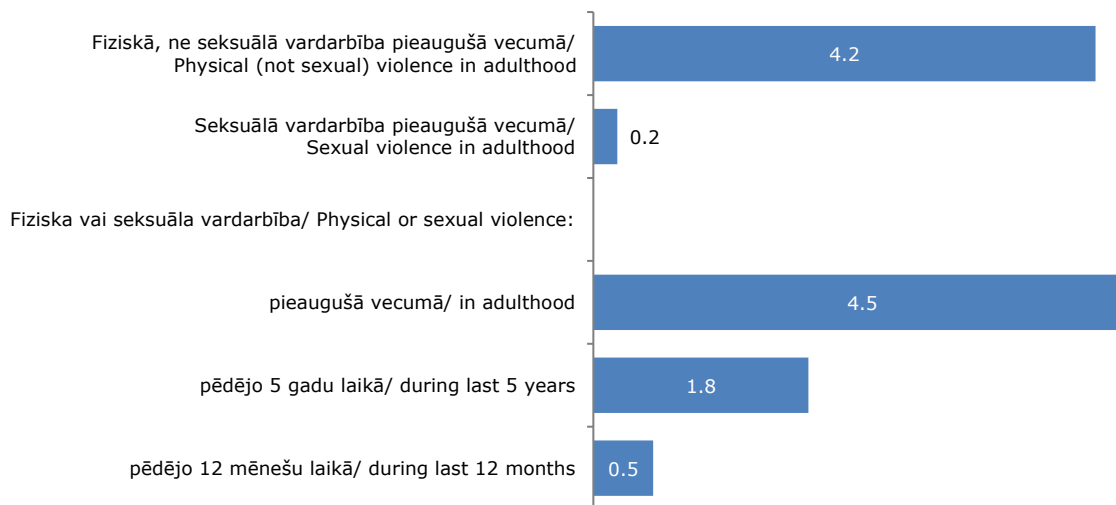
68,8 % vīriešu, kuri pieredzējuši vardarbību mājsaimniecībā, atzinuši, ka varmāka bija viņa intīmais partneris, bet 36,4 % – kāds cits mājsaimniecības loceklis, savukārt 5,2 % pieredzējuši vardarbību gan no partnera, gan cita mājsaimniecības locekļa.

Starp vīriešiem Rīgā 5,0 % ir pieredzējuši mājsaimniecības locekļu vardarbību, laukos – 4,7 %, bet pārējās pilsētās nedaudz mazāk – 3,9 % vīriešu.

Gandrīz katrs trešais (29,1 %) vīrietis norādīja uz bērnu netiešu iesaistīšanu un atzīst, ka viņu mājsaimniecībā bērni ir dzirdējuši vai redzējuši atkārtotas vardarbības gadījumus. Savukārt 12,4 % vīriešu neuzskata, ka bērni to dzirdējuši, bet 58,5 % gadījumu vīriešiem bērnu nav vai viņi nav atradušies mājsaimniecībā vardarbības veikšanas laikā.

Vīriešu īpatsvars, kuri pieaugušā vecumā ir pieredzējuši fizisku (ieskaitot draudus) vai seksuālu vardarbību no mājsaimniecības locekļa, % no vīriešiem 18–74 gadu vecumā

Men who in adulthood have experienced physical (including threats) or sexual domestic violence, % of men aged 18–74

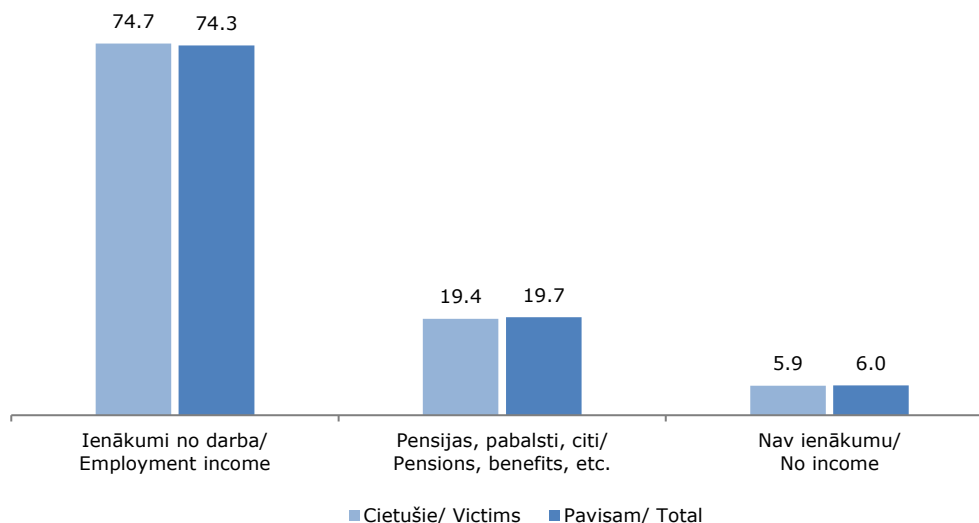

📖 Oficiālās statistikas (portāls VDA010) un CSP aprēķins.
Official statistics portal (VDA010) and CSB estimate

Apkopojot datus par mājsaimniecības vardarbībā cietušajiem pēc ienākumiem, līdzīgi kā sievietēm, arī vīriešiem vērojams līdzīgs sadalījums gan cietušo, gan kopumā visu vīriešu skaitā. 6 % vīriešu kopumā nav ienākumu, bet vīriešu, kuri cietuši no vardarbības no kāda mājsaimniecības locekļa, īpatsvars ir 5,9 %.

Vīriešu (18–74 gadi) īpatsvars, kuri ir pieredzējuši fizisku (ieskaitot draudus) vai seksuālu vardarbību no māsaimniecības locekļa, pēc galvenā ienākumu veida salīdzinājumā ar vīriešiem kopumā, %

Comparison between men who have experienced physical (including threats) or sexual domestic violence and all men by main source of income, % of men aged 18–74

CSP aprēķins
CSB estimate.

Citu personu vardarbība

Vardarbība var tikt veikta gan intīmās attiecībās, gan ārpus tām. Draudēšana, fiziska vai seksuāla vardarbība, ko veikusi kāda cita persona, kas nav intīmais partneris/-e, piemēram, svešinieks, paziņa, draugs, kolēģis, skolotājs, kaimiņš vai ģimenes loceklis, un ko respondents pieredzējis kopš 15 gadu vecuma sasniegšanas, tiek saukta par citu personu veiktu vardarbību.

Neatkarīgi no tā, vai vardarbību veicis intīmais partneris vai persona, kurai ar upuri nav intīmu attiecību, pieredze parasti ir bijusi ļoti traumatiska. Tomēr vardarbības modelis, pakāpe un ietekme var atšķirties atkarībā no vardarbības veicēja un upura attiecību veida.

Pētījumi liecina, ka intīmo partneru vardarbība bieži notiek ilgstoši un to pavada kontrolējoša uzvedība. Turpretim citu personu vardarbībā šāds modelis var nebūt, un svešinieks var būt vardarbīgāks un ar lielāku risku lietot ieročus vai veikt smagus miesas bojājumus. Tomēr intīmo partneru vardarbības gadījumos upurim var būt paliekošākas psiholoģiskās sekas, piedzīvojot nodevību un zaudējot ticību tuvam cilvēkam.

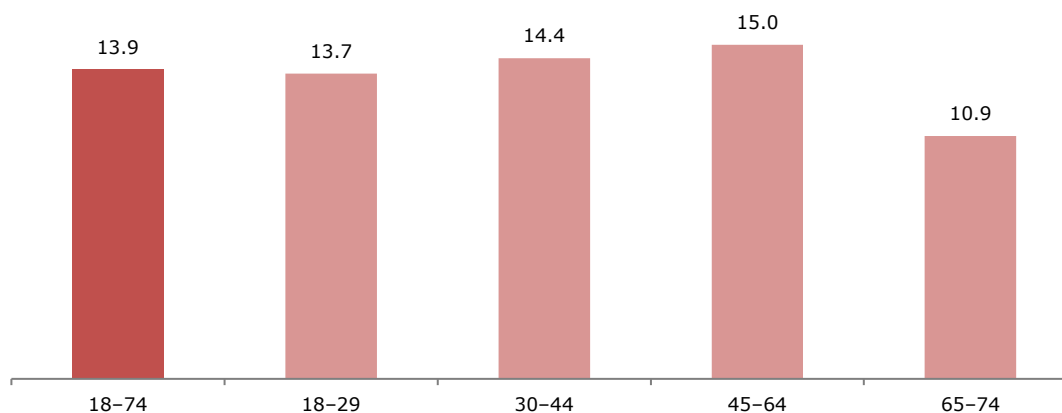
Citu personu vardarbība pret sievietēm

13,9 % sieviešu pēc 15 gadu vecuma sasniegšanas ir pieredzējušas citas personas (radnieka, drauga, paziņas, kolēģa, skolotāja, kaimiņa, svešinieka u.c.) veiktu fizisku vai seksuālu vardarbību. Pēdējo 5 gadu laikā šāda pieredze bijusi 1,8 % sieviešu, savukārt pēdējā gada laikā – 0,7 % sieviešu. Seksuālas vai fiziskas vardarbības pieredze biežāk bijusi sievietēm 45–64 gadu vecumā – 15 % to ir pieredzējušas kopš sasniegušas 15 gadu vecumu. Savukārt nesenākā laika periodā no citas personas vardarbības cietušas jaunākās sievietes – kamēr citās vecuma grupās pēdējo 5 gadu laikā par šādu vardarbību liecināja zem 1,5 % sieviešu, 18–29 gadu vecumā šāda pieredze bijusi 5,7 % sieviešu, savukārt pēdējā gada laikā citās vecuma grupās ir zem 0,6 % sieviešu, bet 18–29 gadu vecumā – 2 %.

2,4 % sieviešu pēc 15 gadu vecuma sasniegšanas ir pieredzējušas izvarošanas gadījumu no cilvēka, kurš nav viņu partneris. Visbiežāk par šādu pieredzi liecina sievietes 45–64 gadu vecumā – 3,1 % sieviešu pieredzējušas izvarošanas gadījumu, retāk – 65–74 gadu vecumā (1,2 %), savukārt 18–29 un 30–44 gadu vecumā attiecīgi 2,1 % un 2,5 %.

Sieviešu īpatsvars, kuras kopš 15 gadu vecuma sasniegšanas ir pieredzējušas fizisku (ieskaitot draudus) vai seksuālu vardarbību no citas personas, pēc vecuma grupas, % no sieviešu kopskaita attiecīgajā vecuma grupā

Women who since the age of 15 have experienced physical (including threats) or sexual non-partner violence by age, % of women in the respective age group

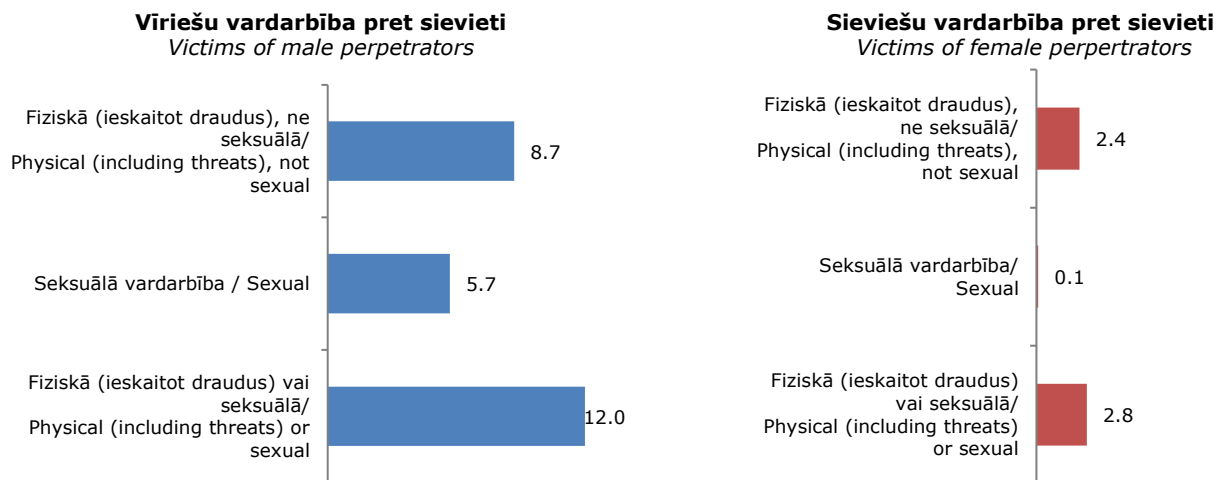

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA020).
Official statistics portal (VDA020).

Vardarbības veicējs visbiežāk ir vīrietis. Pavisam 13,9 % sieviešu ir pieredzējuši fizisku vai seksuālu vardarbību, tai skaitā 12 % sieviešu no vīrieša, bet 2,8 % – no sievietes.

Sieviešu īpatsvars, kuras kopš 15 gadu vecuma sasniegšanas ir pieredzējušas fizisku vai seksuālu citas personas vardarbību, pēc vardarbības veida un varmākas dzimuma, % no sievietēm 18–74 gadu vecumā

Women who since the age of 15 have experienced physical (including threats) or sexual non-partner violence by sex of perpetrator and type of violence, % of women aged 18–74

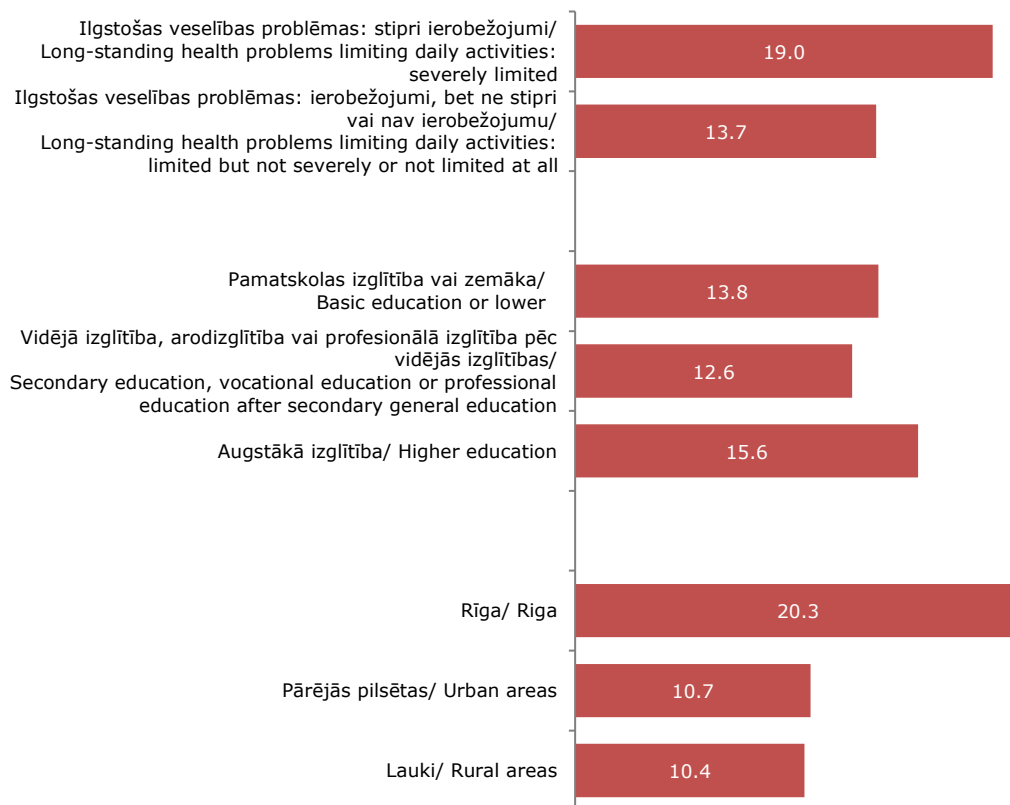
📄 Oficiālās statistikas portāls (VDA040) un CSP aprēķins.
Official statistics portal (VDA040) and CSB estimate.

Nedaudz mazāk (19,0 %) nekā gadījumos ar vienā mājsaimniecībā dzīvojošiem vardarbības veicējiem vai intīmo partneru vardarbības gadījumos, tomēr joprojām par ļoti augstu vardarbības pieredzi no svešiniekiem liecina sievietes, kurām ir ļoti ierobežojošas veselības problēmas.

Analizējot datus pēc upura vardarbības pieredzes norises vietas, dati rāda, ka augsts fiziskas vai seksuālas vardarbības no citas personas pieredzes īpatsvars ir sievietēm Rīgā – 20,3 % aptaujā informēja par šādu pieredzi. Tas ir gandrīz divas reizes augstāks rādītājs nekā pārējās Latvijas pilsētās un laukos (attiecīgi – 10,7 % un 10,4 %).

Sieviešu īpatsvars, kuras kopš 15 gadu vecuma sasniegšanas ir pieredzējušas fizisku (ieskaitot draudus) vai seksuālu citas personas vardarbību, pēc raksturojošiem rādītājiem, % no sievietēm 18–74 gadu vecumā

Women who since the age of 15 have experienced physical (including threats) or sexual non-partner violence by certain personal characteristics, % of women aged 18–74

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA030).
Official statistics portal (VDA030).

Citu personu vardarbība pret vīriešiem

Kopš 15 gadu vecuma 17,7 % vīriešu ir pieredzējuši citas personas, kas nav to intīmais partneris, fizisku vai seksuālu vardarbību. Pēdējo 5 gadu laikā par šādu pieredzi liecinājuši 2,8 % vīriešu, savukārt pēdējā gada laikā – 0,6 % vīriešu. Seksuālas vai fiziskas vardarbības pieredze kopš 15 gadu vecuma biežāk bijusi vīriešiem 30–44 gadu vecumā – to pieredzējuši 20,7 %.

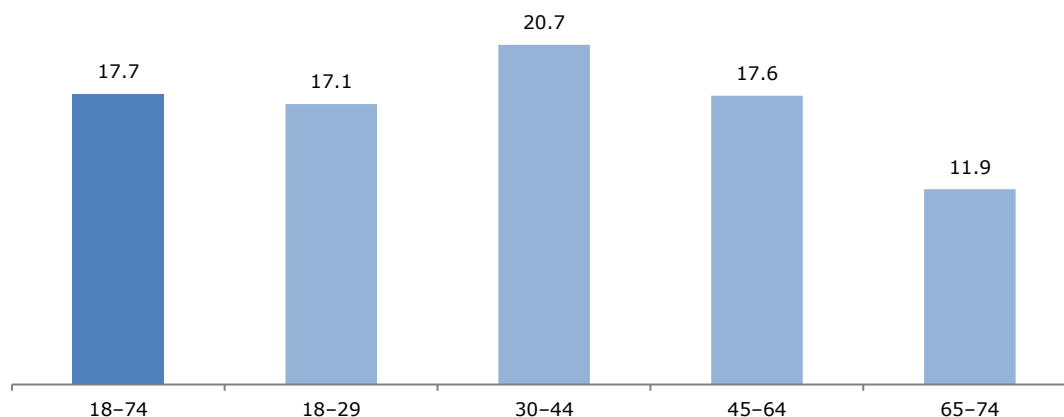

Pēdējo 5 gadu laikā no šādas vardarbības visbiežāk cietuši vīrieši 18–29 gadu vecumā (6,1 %), kā arī 30–44 gadu vecumā (4,2 %), kamēr citās vecuma grupās par šādu vardarbību liecinājuši 1,1 % vai mazāk vīriešu. Pēdējā gada laikā visbiežāk citas personas fizisku vai seksuālu vardarbību piedzīvojuši 30–44 gadus veci (1,1 %) un 65–74 gadus veci vīrieši (0,9 %).

Izvarošanas gadījumu no citas personas kopš 15 gadu vecuma sasniegšanas ir piedzīvojuši salīdzinoši maz vīriešu. Par šādu pieredzi liecina 0,3 % vīriešu vecumā 18–29 gadi.

Vīriešu īpatsvars, kuri kopš 15 gadu vecuma ir pieredzējuši fizisku (ieskaitot draudus) vai seksuālu vardarbību no citas personas, pēc vecuma grupas, % no vīriešu kopskaita attiecīgajā vecuma grupā

Men who since the age of 15 have experienced physical (including threats) or sexual non-partner violence by age, % of men in the respective age group

📄 Oficiālās statistikas portāls (VDA020).
Official statistics portal (VDA020).

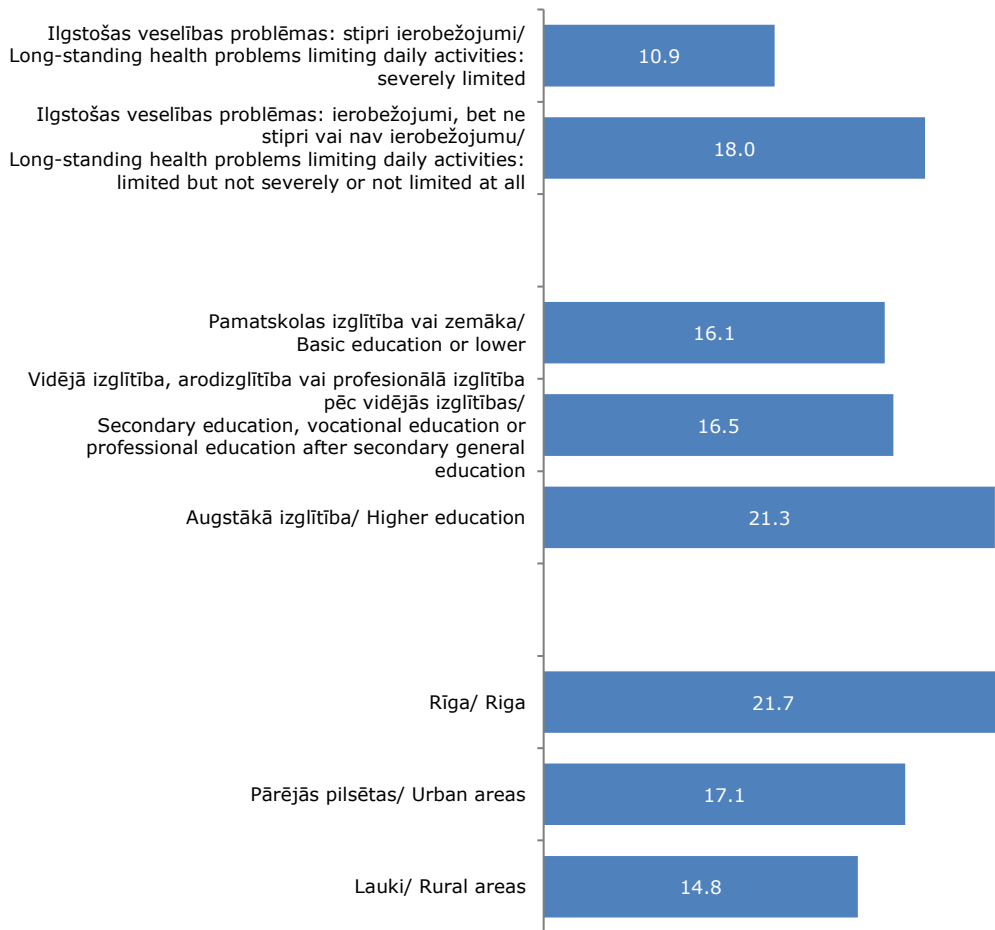
Vardarbības veicējs visbiežāk ir vīrietis. Pavisam 17,7 % vīriešu ir pieredzējuši fizisku vai seksuālu vardarbību, tai skaitā 17,4 % no varmākas-vīrieša, bet 0,6 % – no sievietes. Visbiežāk gan vardarbību no vīrieša, gan no sievietes ir pieredzējuši vīrieši 30–44 gadu vecumā (attiecīgi no vīrieša-varmākas (19,8 %) un sievietes – 1,2 %).

Analizējot datus pēc iegūtā izglītības līmeņa, par visaugstāko vardarbības pieredzi no citas personas, kas nav to intīmais partneris, liecinājuši vīrieši ar augstāko izglītību (21,3 %).

Tāpat kā sievietes, arī vīrieši par biežāk sastopamu vardarbības pieredzi liecinājuši Rīgā (21,7 %).

Viriešu īpatsvars, kuri kopš 15 gadu vecuma sasniegšanas ir pieredzējuši fizisku (ieskaitot draudus) vai seksuālu citas personas vardarbību, pēc raksturojošiem rādītājiem, % no vīriešiem 18–74 gadu vecumā

Men who since the age of 15 have experienced physical (including threats) or sexual non-partner violence by certain personal characteristics, % of men aged 18–74

2. Vardarbība bērībā

2 Violence in Childhood

Vardarbība pret bērniem iekļauj fizisku, seksuālu vai emocionālu vardarbību. Tās norises vieta un apstākļi var būt atšķirīgi, piemēram, bērna mājās, skolā, apkārtnē vai tiešsaistē internetā, sociālajos tīklos u.tml. Vardarbības veicējs var būt jebkura persona, tai skaitā ģimenes loceklis (radnieks), skolotājs, ģimenes draugs, paziņa, kaimiņš, svešinieks vai citi bērni. Aptaujā jautājumus par fizisko un emocionālo vardarbību uzdeva par pieredzēto bērībā no vecākiem, savukārt par seksuālo vardarbību tika jautāts par pieredzēto no jebkuras personas.

Bērībā pārciestai vardarbībai var būt milzīga nozīme bērnu labklājības un attīstības izaugsmē, un tā var viņiem nodarīt kaitējumu, sāpes vai pazemojumu. Seksuālās vardarbības pieredze bērībā kavē visus attīstības aspektus: fizisko, psiholoģisko (emocionālo) un sociālo. Papildus fiziskajām traumām, kas var rasties, pētījumi ir konsekventi parādījuši, ka bērībā pārciesta seksuālā vardarbība ir saistīta ar plašu garīgās veselības seku klāstu un nelabvēlīgiem uzvedības rezultātiem pieaugušā vecumā.

Aptaujas rezultātu analīzē bērība attiecināta uz personas dzīves posmu pirms 15 gadu sasniegšanas. Lai arī intīmā partnera vardarbība var būt veikta, upurim nenasniedzot 15 gadu vecumu, tā šajā nodaļā nav iekļauta, bet apkopota starppersonu vardarbības sadaļā par intīmā partnera vardarbību.

Seksuālā vardarbība

Šajā aptaujā seksuāla vardarbība bērībā ietver dažādu darbību veikšanu pret savu gribu – likšanu kailam pozēt citu cilvēku vai kameras priekšā, fotografēties vai uzņemt video, pieskaršanos bērna intīmajām zonām, spiešanu pieskarties varmākas intīmajām zonām, kā arī piespiešanu veikt dzimumaktu. Kopumā 2,2 % sieviešu un 0,3 % vīriešu ir norādījuši, ka bērībā pieredzējuši seksuālu vardarbību. Pārsvārā vardarbības veicējs bija vīrietis, un upuris pazina varmāku.

Fiziskā un emocionālā vardarbība ģimenē

Fiziska un emocionāla vardarbība ir gadījumi, kad persona bērībā pieredzējusi šāda veida vardarbību no mātes, tēva vai vecāku starpā. Emocionālā vardarbība ietver verbālu noniecinājumu vai pazemojumu, bet fiziskā vardarbība – fiziska spēka pielietojumu pret otru personu. Kopumā 37,4 % iedzīvotāju norādījuši, ka bērībā izjutuši pret sevi vērstu fizisku vai emocionālu vardarbību, savukārt vecāku starpā šādu vardarbību novērojuši un netieši izjutuši 36,3 % iedzīvotāju.

Vīrieši bērībā biežāk pieredzējuši vecāku vardarbību. 33,2 % sieviešu un 42,2 % vīriešu norādījuši, ka bērībā pieredzējuši fizisku vai emocionālu vardarbību no tēva vai mātes. Zēniem biežāk pāridarītājs bijis tēvs, bet meitenēm tēva un mātes kā varmāku proporcija ir vienāda. Savukārt par vardarbību vecāku starpā, kuru pieredzējuši netieši, esot līdzās kā bērni, nedaudz biežāk norādījušās sievietes (38 %), salīdzinot ar 34,5 % vīriešu.

Personu īpatsvars, kuras bērnībā ir pieredzējuši fizisku un/vai emocionālu vardarbību, pēc dzimuma, % no attiecīgā dzimuma iedzīvotāju kopskaita

Persons who in childhood have experienced physical and/or psychological violence by sex, % of total population of the respective sex

	Pret bērnu/ <i>Violence against child</i>			Vecāku starpā/ <i>Violence between parents</i>	
	no mātes/ <i>mother using violence against child</i>	no tēva/ <i>father using violence against child</i>	no tēva vai mātes/ <i>father or mother using violence against child</i>		
Sievietes	23.7	23.7	33.2	38.0	Women
Vīrieši	26.3	35.5	42.2	34.5	Men
PAVISAM	24.9	29.3	37.4	36.3	TOTAL

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA090)
Official statistics portal (VDA090).

Pazemošana ģimenē

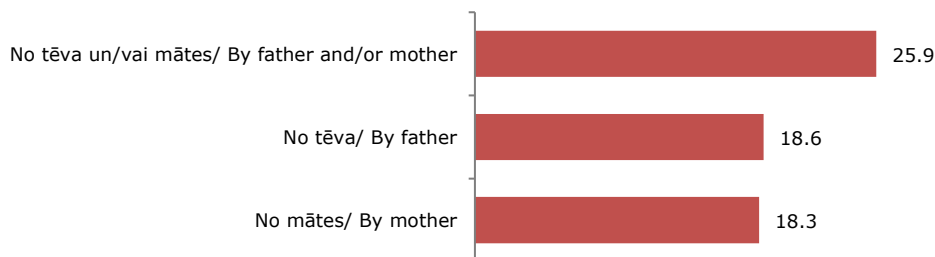
Aptaujā ar pazemošanu tiek saprasts verbāls noniecinājums vai pazemošana, ko veikuši vecāki.

Pazemošana ģimenē pret meitenēm

Katra ceturta jeb 25,9 % sieviešu norādījušas, ka bērnībā līdz 15 gadu vecumam pieredzējušas, ka tēvs, māte vai abi vecāki viņas pazemo. Sieviešu īpatsvars ar verbāla pazemojuma pieredzi ir līdzīgs neatkarīgi no tā, kurš no vecākiem to bija veicis – no mātes 18,3 %, bet no tēva vai personas tēva vietā – 18,6 %.

Sieviešu īpatsvars, kuras bērnībā ir pieredzējušas pazemojumu no tēva un/vai mātes, % no sievietēm 18–74 gadu vecumā

Women who in childhood were belittled/humiliated by father and/or mother, % of women aged 18–74

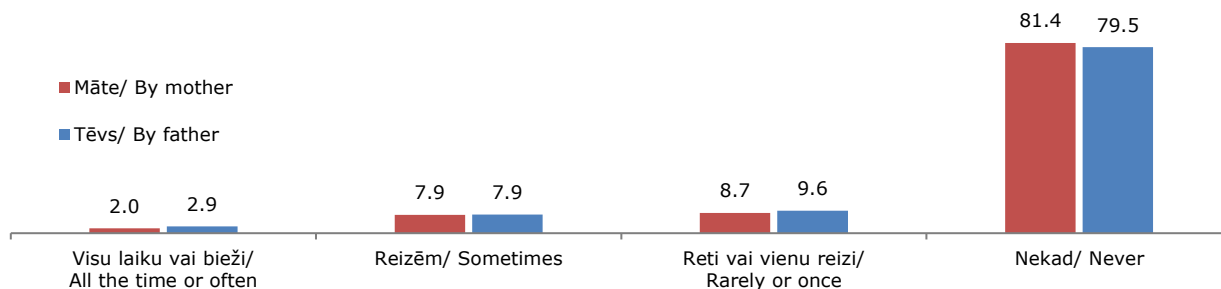

📖 CSP aprēķins.
CSB estimate

2 % sieviešu norāda, ka māte viņas pazemojusi visu laiku vai bieži, savukārt tēvs – 2,9 % sieviešu. Ar šādu vardarbības pieredzi no mātes puses nekad nav sastapušies 81,4 % sieviešu, bet no tēva – 79,5 %.

Sieviešu īpatsvars¹, kuras bērnībā ir pieredzējušas pazemojumu no mātes vai tēva pēc pazemojuma biežuma, % no sievietēm 18–74 gadu vecumā

Women¹ who in childhood were belittled/humiliated by mother or father by belittling/humiliation frequency, % of women aged 18–74

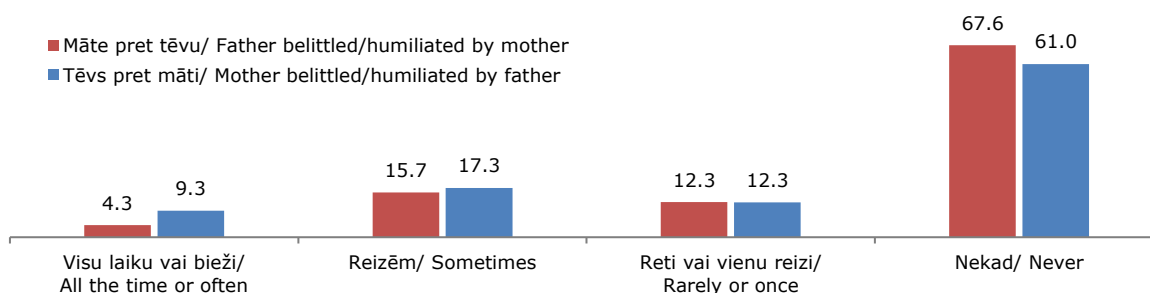

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA070).
Official statistics portal (VDA070).

Vardarbība bērnībā izpaužas arī kā savstarpēji pazemojumi vecāku starpā, kas ietekmē bērna labklājību. Sievietes norādījušas, ka 32,4 % māšu vismaz reizi pazemojušas tēvu bērnu klātbūtnē, savukārt 39 % tēvu ir pazemojuši māti. Tēva pazemojumus pret māti ik dienu ir pieredzējušas 9,3 % sievietes, bet mātes pazemojumus pret tēvu – 4,3 %.

Sieviešu īpatsvars², kuras bērnībā ir pieredzējušas pazemojumu starp vecākiem, % no sievietēm 18–74 gadu vecumā

Women² who in childhood have experienced parents belittling/humiliating each other, % of women aged 18–74

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA070).
Official statistics portal (VDA070).

¹ Īpatsvars attiecināts tikai pret tām personām, kuras norādījušas atbildi vai kurām ir attiecīgais vecāks vai persona vecāka vietā.
Per cent of people indicating the respective answer or having the respective parent or person considered to be the respective parent.

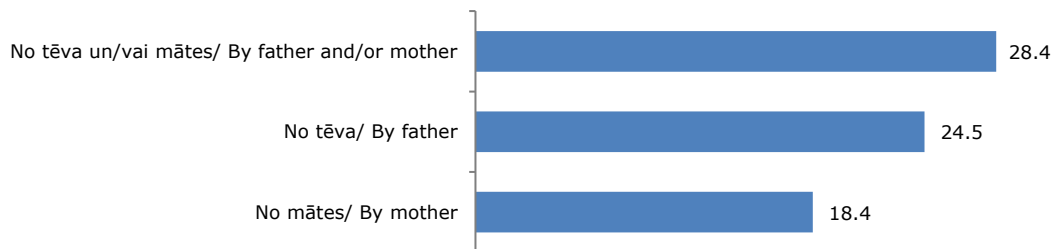
² Īpatsvars attiecināts tikai pret tām personām, kuras norādījušas atbildi vai kurām ir vecāki.
Per cent of people indicating the respective answer or having both parents.

Pazemošana ģimenē pret zēniem

28,4 % vīriešu norādījuši, ka bērnībā līdz 15 gadu vecumam ir pieredzējuši, ka tēvs vai māte vai abi vecāki viņus pazemo, un biežāk šie pazemojumi ir saņemti no tēva puses. Arī vīriešu īpatsvars ar verbāla pazemojuma pieredzi no tēva ir augstāks (24,5 %), nekā no mātes (18,4 %).

Vīriešu īpatsvars, kuri bērnībā ir pieredzējuši pazemojumu no tēva un/vai mātes, % no vīriešiem 18–74 gadu vecumā

Men who in childhood were belittled/humiliated by father and/or mother, % of men aged 18–74

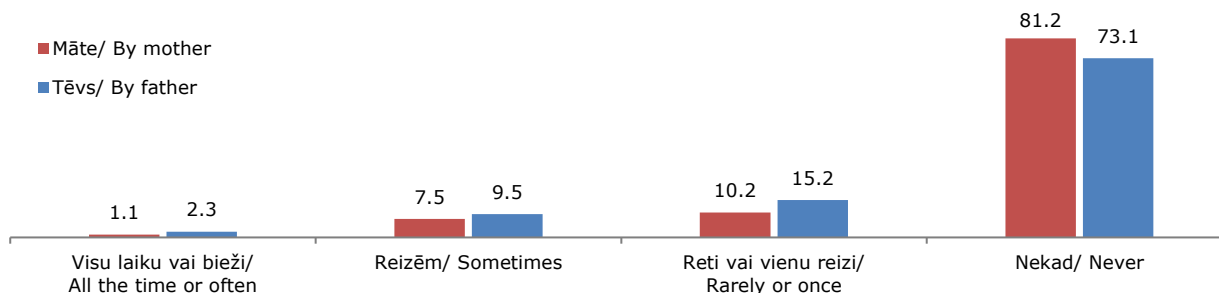

CSB aprēķins.
CSB estimate

1,1 % vīriešu norāda, ka māte viņus pazemojusi visu laiku vai bieži, savukārt tēvs – 2,3 %. Ar šādu vardarbības pieredzi no mātes puses nekad nav sastapušies 81,2 % vīriešu, bet no tēva – 73,1 %.

Vīriešu īpatsvars¹, kuri bērnībā ir pieredzējuši pazemojumu no mātes vai tēva pēc pazemojuma biežuma, % no vīriešiem 18–74 gadu vecumā

Men² who in childhood were belittled/humiliated by mother or father by belittling/humiliation frequency, % of men aged 18–74

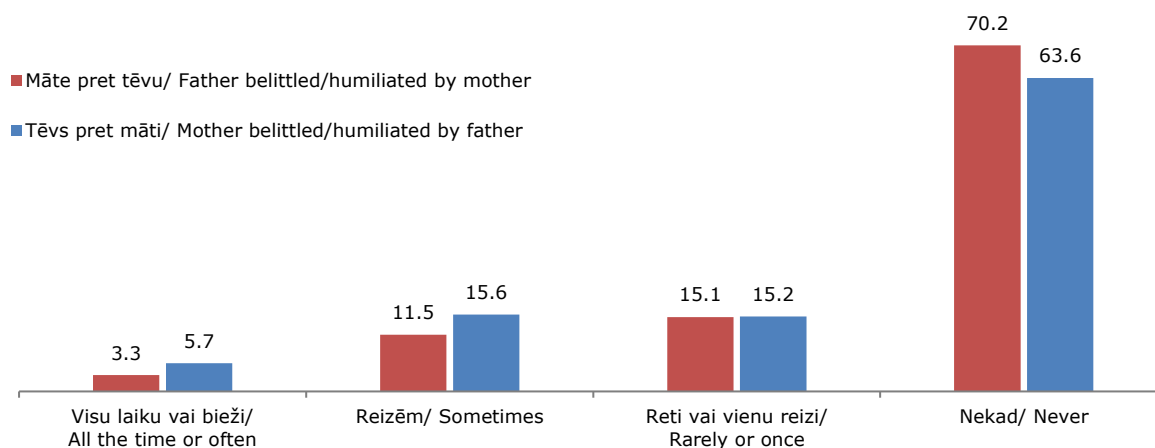
Oficiālās statistikas portāls (VDA070).
Official statistics portal (VDA070).

¹ Īpatsvars attiecināts tikai pret tām personām, kuras norādījušas atbildi vai kurām ir attiecīgais vecāks vai persona vecāka vietā.
Per cent of people indicating the respective answer or having the respective parent or person considered to be the respective parent.

Vardarbība bērnībā izpaužas arī kā savstarpēji pazemojumi vecāku starpā, kas netieši skar klātesošos bērnus un, kas tālāk spēj ietekmēt bērna labklājību. Lai gan lielākā daļa vīriešu ir norādījuši, ka nekad nav pieredzējuši vecāku savstarpējus pazemojumus, tomēr 36,4 % vīriešu norādījuši, ka ir pieredzējuši tēva pazemojumus pret māti un 29,8 % to, kā māte pazemo tēvu viņu klātbūtnē. Tēva pazemojumus pret māti ik dienu ir pieredzējuši 5,7 % vīriešu, bet mātes pazemojumus pret tēvu katru dienu – 3,3 %.

Vīriešu īpatsvars¹, kuri bērnībā ir pieredzējuši pazemojumus starp vecākiem, % no vīriešiem 18–74 gadu vecumā

Men¹ who in childhood have experienced parents belittling/humiliating each other,
% of men aged 18–74

Oficiālās statistikas portāls (VDA070).
Official statistics portal (VDA070).

Fiziskā vardarbība ģimenē

Uz dzimumu balstītas vardarbības apsekojumu papildināja jautājumi arī par fizisku vardarbību ģimenē – pret bērnu vai vecāku starpā. Fiziska vardarbība iekļauj, piemēram, iepļaukāšanu, raušanu aiz matiem, mešanu ar kādu priekšmetu vai sitienus ar dūri, siksnu, spērienus, dūrienus u.c.

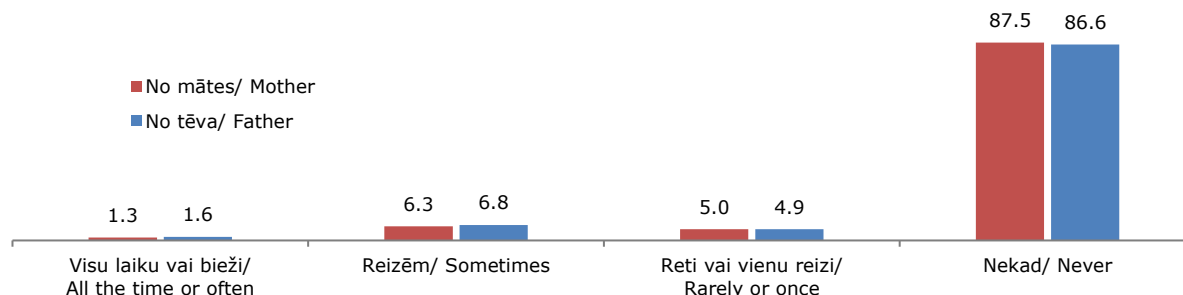
Fiziskā vardarbība ģimenē pret meitenēm

12,3 % sieviešu cietušas no mātes vai tēva fiziskas vardarbības pret sevi bērnībā. 1,3 % sieviešu norādījušas, ka māte viņas visu laiku vai bieži fiziski ietekmējušas, bet 1,6 %, ka viņu bērnībā tēvs bijis varmāka.

¹ Īpatsvars attiecināts tikai pret tām personām, kuras norādījušas atbildi vai kurām ir vecāki.
Per cent of people indicating the respective answer or having both parents.

Sieviešu īpatsvars¹, kuras bērnībā ir pieredzējušas fizisku vardarbību no mātes vai tēva pēc fiziskās vardarbības biežuma, % no sievietēm 18–74 gadu vecumā

Women¹ who in childhood have experienced mother or father using physical violence against them by violence frequency, % of women aged 18–74

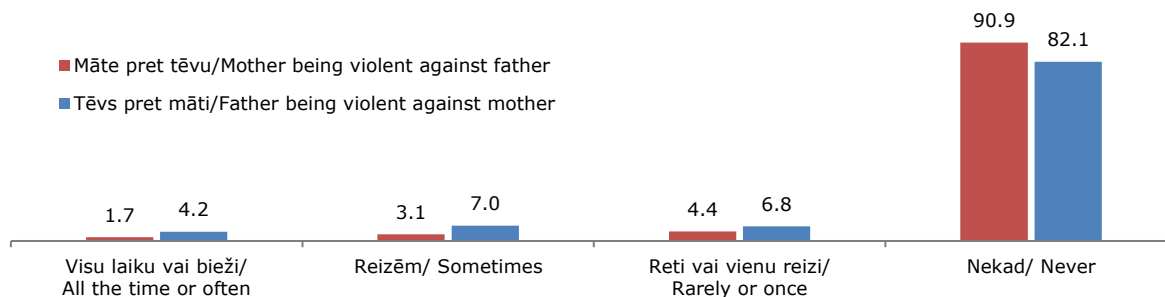

Oficiālās statistikas portāls (VDA070).
Official statistics portal (VDA070).

17,9 % sieviešu norādījušas, ka tēvi ir veikuši fizisku vardarbību pret bērna māti. Par mātes vardarbību pret tēvu ziņots nedaudz retāk – 9,1 % sieviešu, kurām bijuši abi vecāki, norādījušas uz šādu vardarbību ģimenē.

Sieviešu īpatsvars², kuras bērnībā ir pieredzējušas fizisku vardarbību starp vecākiem, % no sievietēm 18–74 gadu vecumā

Women² who in childhood have experienced physical violence between parents, % of women aged 18–74

Oficiālās statistikas portāls (VDA070).
Official statistics portal (VDA070).

¹ Īpatsvars attiecināts tikai pret tām personām, kuras norādījušas atbildi vai kurām ir attiecīgais vecāks vai persona vecāka vietā.
Per cent of people indicating the respective answer or having the respective parent or person considered to be the respective parent.

² Īpatsvars attiecināts tikai pret tām personām, kuras norādījušas atbildi vai kurām ir vecāki.
Per cent of people indicating the respective answer or having both parents.

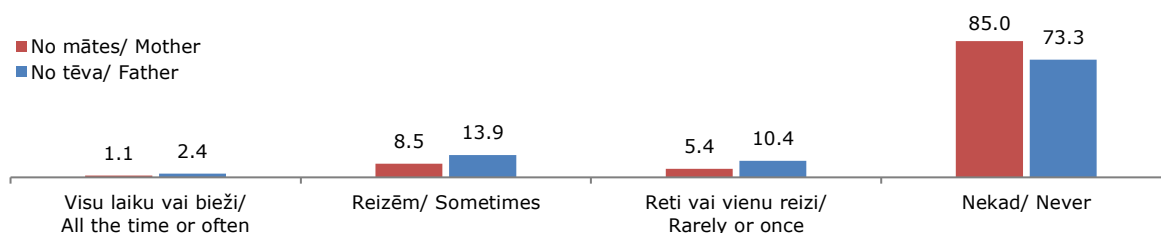

Fiziskā vardarbība ģimenē pret zēniem

24,4 % vīriešu bērnībā ir cietuši no tēva fiziskas vardarbības pret sevi, bet no mātes fizisku vardarbību pret sevi pieredzējuši 14,8 %. 2,4 % vīriešu norādījuši, ka tēvs viņus bērnībā visu laiku vai bieži fiziski ir ietekmējis, bet no mātes fizisku vardarbību visu laiku vai bieži ir piedzīvojuši 1,1 %.

Vīriešu īpatsvars¹, kuri bērnībā ir pieredzējuši fizisku vardarbību no mātes vai tēva pēc fiziskās vardarbības biežuma, % no vīriešiem 18–74 gadu vecumā

Men¹ who in childhood have experienced mother or father using physical violence against them by violence frequency, % of males aged 18–74

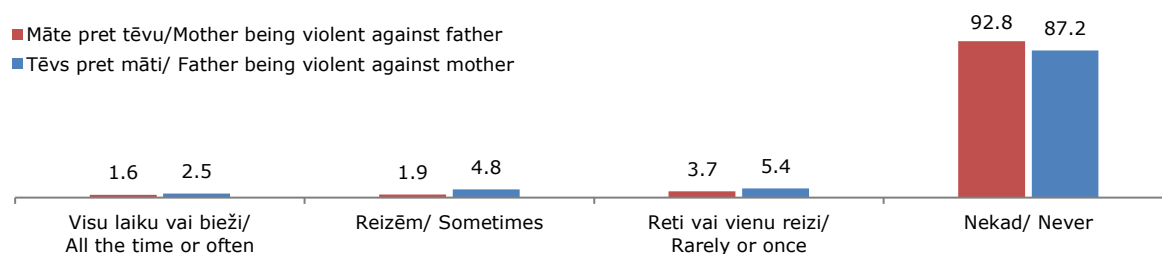

📄 Oficiālās statistikas portāls (VDA070).
Official statistics portal (VDA070).

12,8 % vīriešu ir norādījuši, ka bērnībā ir pieredzējuši tēva fizisku vardarbību pret māti, savukārt par mātes vardarbību pret tēvu ziņots nedaudz retāk – 7,2 % vīriešu, kuriem bijuši abi vecāki, norādījuši uz šādu vardarbību ģimenē.

Vīriešu īpatsvars², kuri bērnībā ir pieredzējuši fizisku vardarbību starp vecākiem, % no vīriešiem 18–74 gadu vecumā

Men² who in childhood have experienced physical violence between parents, % of men aged 18–74

📄 Oficiālās statistikas portāls (VDA070).
Official statistics portal (VDA070).

¹ Īpatsvars attiecināts tikai pret tām personām, kuras norādījušas atbildi vai kurām ir attiecīgais vecāks vai persona vecāka vietā.
Per cent of people indicating the respective answer or having the respective parent or person considered to be the respective parent.

² Īpatsvars attiecināts tikai pret tām personām, kuras norādījušas atbildi vai kurām ir vecāki.
Per cent of people indicating the respective answer or having both parents.

3. Seksuālā uzmākšanās darbavietā

3 Sexual Harassment at Work

Fiziskas un seksuālas uzmākšanās pieredzei var būt tālejoša negatīva ietekme uz upuriem. Papildus piedzīvotajam emocionālajam un psiholoģiskajam kaitējumam, uzmākšanās var negatīvi ietekmēt upuru spēju pilnībā iesaistīties sabiedriskajā dzīvē un sabiedrības attīstībā. Piemēram, plaši izplatītā seksuālā uzmākšanās darbavietā var izraisīt sieviešu mazāku līdzdalību darba vidē, jo īpaši profesijās, kurās dominē vīrieši, un samazināt viņu ienākumu gūšanas spēju.

Seksuāla uzmākšanās darbā ietver jebkāda veida nevēlamu verbālu, neverbālu vai fizisku seksuāla rakstura rīcību, kuras mērķis vai sekas ir personas cieņas aizskaršana, jo īpaši radot iebiedējošu, naidīgu, pazemojošu, apkaunojošu vai aizskarošu darba vidi. Seksuāla uzmākšanās sevī ietver arī seksuāla rakstura pazemošanu, kas var būt situācijai neatbilstoša vai pārlieku cieša vērošana, seksuāla rakstura komentāru izteikšana, seksuāla rakstura joku stāstīšana, nepiedienīgu piedāvājumu izteikšana vai ziņu sūtīšana u.c. līdzīga rakstura uzvedība darbavietā.

Seksuāla uzmākšanās darbavietā, ko veikusi jebkura persona

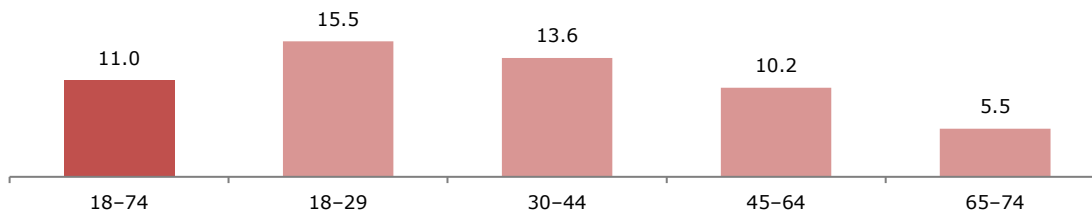
Sievietes biežāk nekā vīrieši savas darba dzīves laikā ir sastapušās ar seksuālu uzmākšanos un seksuāla rakstura pazemošanu darbavietā. 2021. gadā 11,0 % sieviešu norādīja, ka ir sastapušās ar kāda veida seksuālu uzmākšanos vai pazemošanu darbā, starp vīriešiem šāda pieredze novērota uz pusi retāk – 5,1 % vīriešu ir piedzīvojuši seksuālu uzmākšanos darbavietā, taču abiem dzimumiem šis īpatsvars ir augsts. Gan starp sievietēm, gan vīriešiem visbiežāk varmāka, kas veicis seksuālu uzmākšanos darbavietā, ir bijis kolēģis.

Seksuāla uzmākšanās darbavietā pret sievietēm

2021. gadā 11,0 % sieviešu 18–74 gadu vecumā norādīja, ka savas darba dzīves laikā ir piedzīvojušas seksuālu uzmākšanos darbavietā. Pēdējo piecu gadu laikā 4,6 % sieviešu ir pieredzējušas seksuālu uzmākšanos darbavietā, bet pēdējā gada laikā – 1,6 % sieviešu. Visizplatītākā seksuālās vardarbības pieredze darbavietā ir bijusi aptaujātajām sievietēm 18–29 gadu vecumā. Visas darba dzīves laikā to pieredzēja 15,5 % jauno sieviešu, pēdējo piecu gadu laikā – 12,6 %, bet pēdējā gada laikā – 4,9 % sieviešu 18–29 gadu vecumā.

Sieviešu īpatsvars, kuras savas darba dzīves laikā ir pieredzējušas seksuālu uzmākšanos darbavietā, pēc vecuma, % no strādājušo sieviešu kopskaita attiecīgajā vecuma grupā

Women who in their working life have experienced sexual harassment at work by age, % of working women in the respective age group

Seksuālu uzmākšanos darbavietā visbiežāk ir pieredzējušas sievietes Rīgā (12,1 %), bet visretāk – sievietes lauku reģionos (9,0 %).

Sieviešu īpatsvars, kuras savas darba dzīves laikā ir pieredzējušas seksuālu uzmākšanos darbavietā, pēc teritoriālā dalījuma, % no strādājušajām sievietēm 18–74 gadu vecumā

Territorial breakdown of women who in their working life have experienced sexual harassment at work, % of working women aged 18–74

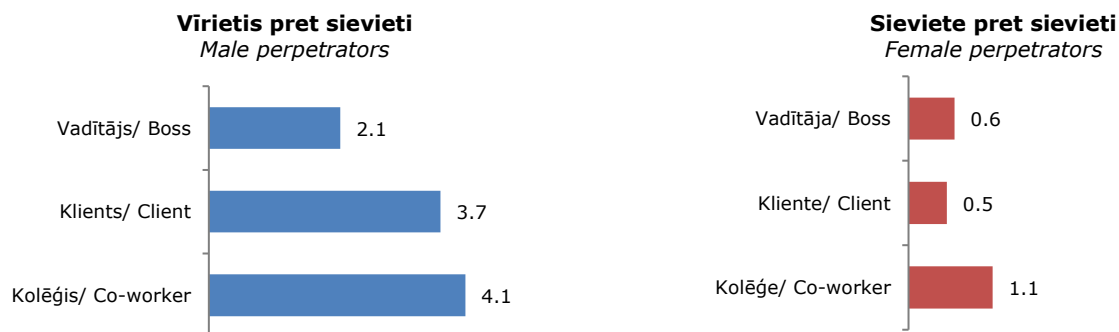
CSB aprēķins
CSB estimate.

Aptuveni puse sieviešu, kas pieredzējušas seksuālo uzmākšanos darbavietā, to ir piedzīvojušas atkārtoti. Visbiežāk tā ir situācijai neatbilstoša, biedējoša vai pārlietu cieša vērošana, seksuāla rakstura joku stāstīšana, tiešs nevēlams fiziskais kontakts, retāk – aicināšana uz satikšanos nepiedienīgā veidā, kas šķita aizskarošs, pazemojošs vai biedējošs.

Pret sievietēm vērstu seksuālo vardarbību to darba dzīves laikā biežāk ir veicis vīrietis – 4,1 % sieviešu ziņojušas, ka tas ir bijis kolēģis, 3,7 % – klients, bet 2,1 % – vadītājs. Savukārt no sievietes pret sievieti vērstu seksuālo vardarbību vai pazemošanu darbavietā biežāk veikušas kolēģes (1,1 %).

Sieviešu īpatsvars, kuras savas darba dzīves laikā ir pieredzējušas seksuālu uzmākšanos darbavietā, pēc varmākas veida un dzimuma, % no strādājušajām sievietēm 18–74 gadu vecumā

Women who in their working life have experienced sexual harassment at work by sex and work position of perpetrator, % of working women aged 18–74

Oficiālās statistikas portāls (VDA120).
Official statistics portal (VDA120).

Starp visām sievietēm 18–74 gadu vecumā, kas ir runājušas vai ziņojušas par uzmākšanās gadījumu darbavietā, 76,9 % ir runājušas ar kādu personu no savas darbavietas, tas ietver ne tikai runāšanu ar kolēģiem, bet arī ziņošanu kādai personai darbā, kas ir atbildīga par šādu situāciju risināšanu, kā arī darba devēju vai priekšnieku. Bieži arī par uzmākšanās gadījumu ir ticis runāts ar draugu, ģimenes locekli vai radnieku (34,1 % sievietes), bet tikai neliela daļa ziņojušas kādai oficiālai iestādei (3,8 %) vai policijai (3 %)

Ziņošana par seksuālas uzmākšanās darbavietā pieredzi, % no sievietēm, kuras piedzīvoja seksuālu uzmākšanos darbavietā pēdējā gada laikā

Women who reported sexual harassment at work, % of women experiencing sexual harassment at work during last 12 months

	Īpatsvars/ Proportion, %	
Persona darbā	76.9	<i>Reported to someone at work</i>
Draugs, ģimenes loceklis, radnieks, cita persona	34.1	<i>Reported to a friend, family member or someone else</i>
Oficiāla iestāde, veselības pakalpojumu sniedzējs vai palīdzības organizācija	3.8	<i>Reported to an official body or health or support service</i>
Policija	3.0	<i>Reported to the police</i>
Jebkura persona vai organizācija ¹	86.7	<i>Reported to any person or organisation ¹</i>

 Oficiālās statistikas portāls (VDA170).
Official statistics portal (VDA170).

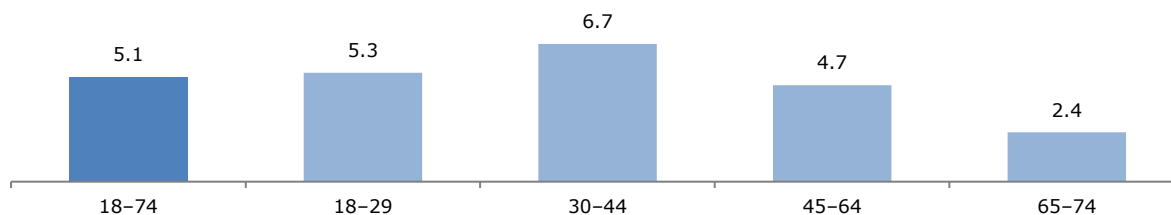
Seksuāla uzmākšanās darbavietā pret vīriešiem

5,1 % vīriešu 18–74 gadu vecumā norādīja, ka savas darba dzīves laikā ir piedzīvojuši seksuālu uzmākšanos, tai skaitā seksuāla rakstura pazemošanu darbavietā. Pēdējo 5 gadu laikā seksuālu uzmākšanos darbavietā ir pieredzējuši 3,1 % vīriešu, bet pēdējā gada laikā – 1,7 % vīriešu. Visizplatītākā seksuālās vardarbības pieredze darbavietā visas darba dzīves laikā ir bijusi aptaujātajiem vīriešiem 30–44 gadu vecumā, bet pēdējo piecu gadu laikā vīriešiem vecumā 18–29 gadi (attiecīgi 6,7 % un 5,0 % vīriešu).

¹ Persona ir ziņojusi kādai personai vai organizācijai par vardarbības gadījumu. Viena un tā pati persona var būt ziņojusi vairākām personām, organizācijām.
Reported sexual harassment episode to any person or organisation. One person may have reported to several other persons or organisations.

Vīriešu īpatsvars, kuri savas darba dzīves laikā ir pieredzējuši seksuālu uzmākšanos darbavietā, pēc vecuma, % no strādājušo vīriešu kopskaita attiecīgajā vecuma grupā

Men who in their working life have experienced sexual harassment at work by age, % of working men in the respective age group

Oficiālās statistikas portāls (VDA110).
Official statistics portal (VDA110).

Seksuālu uzmākšanos darbavietā visbiežāk ir pieredzējuši vīrieši Rīgā (6,0 %), kā arī pārējās pilsētās (5,7 %), nedaudz retāk (3,8 %) – lauku reģionos.

Vīriešu īpatsvars, kuri savas darba dzīves laikā ir pieredzējuši seksuālu uzmākšanos darbavietā, pēc teritoriālā dalījuma, % no strādājušajiem vīriešiem 18–74 gadu vecumā

Territorial breakdown of men who in their working life have experienced sexual harassment at work, % of working men aged 18–74

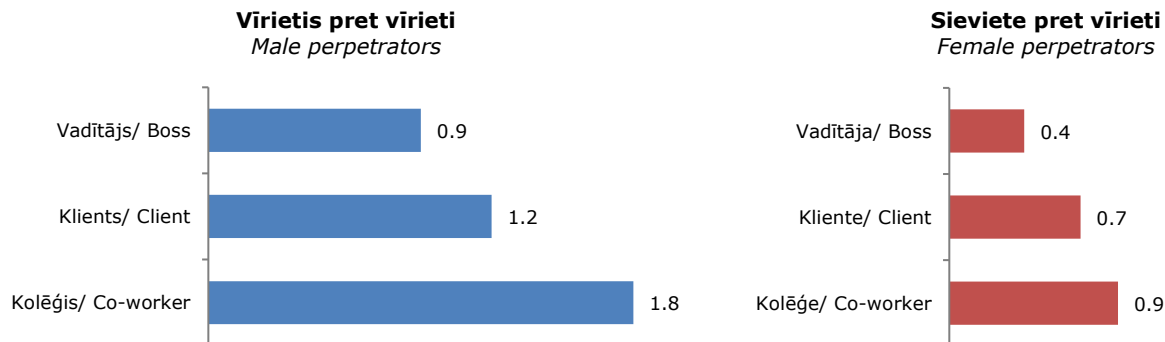
CSP aprēķins
CSB estimate.

Lielākā daļa vīriešu, kuri pieredzējuši seksuālo uzmākšanos darbavietā, to ir piedzīvojuši atkārtoti. Visbiežāk tā ir situācijai neatbilstoša, biedējoša vai pārlieku cieša vērošana, seksuāla rakstura joku stāstīšana, kā arī aizskarošu komentāru izteikšana par izskatu vai privāto dzīvi, retāk – tiešs nevēlams fiziskais kontakts.

Arī pret vīriešiem vērstu seksuālo vardarbību to darba dzīves laikā biežāk ir veicis vīrietis – 1,8 % gadījumu tas ir bijis kolēģis, 1,2 % – klients, bet 0,9 % gadījumu to veicis vadītājs. Savukārt no sievietes saņemtu seksuālu vardarbību darbavietā biežāk ir veikušas kolēģes (0,9 %).

Viriešu īpatsvars, kuri savas darba dzīves laikā ir pieredzējuši seksuālu uzmākšanos darbavietā, pēc varmākas veida un dzimuma, % no strādājušajiem vīriešiem 18–74 gadu vecumā

Men who in their working life have experienced sexual harassment at work by sex and work position of perpetrator, % of working men aged 18–74

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA120).
Official statistics portal (VDA120).

Starp visiem vīriešiem, kuri ir runājuši vai ziņojuši par uzmākšanās gadījumu darbavietā, 49,8 % vīriešu ir runājuši ar kādu personu no savas darbavietas, bet 29,8 % – runājuši ar draugu, ģimenes locekli vai radnieku.

Ziņošana par seksuālas uzmākšanās darbavietā pieredzi, % no vīriešiem, kuri piedzīvoja seksuālu uzmākšanos darbavietā pēdējā gada laikā

Men who reported sexual harassment at work, % of men experiencing sexual harassment at work during last 12 months

	Īpatsvars/ Proportion, %	
Persona darbā	49.8	Reported to someone at work
Draugs, ģimenes loceklis, radnieks, cita persona	29.8	Reported to a friend, family member or someone else
Oficiāla iestāde, veselības pakalpojumu sniedzējs vai palīdzības organizācija	...	Reported to an official body or health or support service
Policija	...	Reported to the police
Jebkura persona vai organizācija²	65.2	Reported to any person or organisation²

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA170).
Official statistics portal (VDA170).

² Persona ir ziņojusi kādai personai vai organizācijai par vardarbības gadījumu. Viena un tā pati persona var būt ziņojusi vairākām personām, organizācijām.
Reported sexual harassment episode to any person or organisation. One person may have reported to several other persons or organisations.

4. Vajāšana

4 Stalking

Aptaujas ietvaros vajāšana ir regulāri atkārtota uzvedība, uzmākšanās, kas vajāšanas upurim izraisa bailes vai bažas par savu drošību. Šis koncepts parasti tiek attiecināts uz uzmākšanos, izmantojot virkni agresīvu, draudošu darbību, kas, secīgi veiktas, ir sodāmas, lai gan katra atsevišķa darbība var būt likumīga.

Šajā aptaujā vajāšana ietver aizskarošas un draudīgas darbības vai uzvedību, kas atkārtojas respondenta dzīves laikā. Šis vardarbības veids sevī ietver mēģinājumus izsekot vai izspiegot, neatlaidīgus mēģinājumus panākt kontaktu, zvanot vai uzturoties, piemēram, mājas, skolas vai darba vietas tuvumā, nevēlamu ziņojumu un dāvanu sūtīšanu. Tāpat vajāšana ietver personīgo mantu tīšu bojāšanu, aizskarošu komentāru publisku izteikšanu, personīgas informācijas, privātu attēlu vai video publicēšanu, piemēram, sociālajos medijos u.c. šāda rakstura uzvedību.

Jautājumi par vajāšanu respondentiem tika uzdoti par šāda veida pieredzi visas savas dzīves laikā.

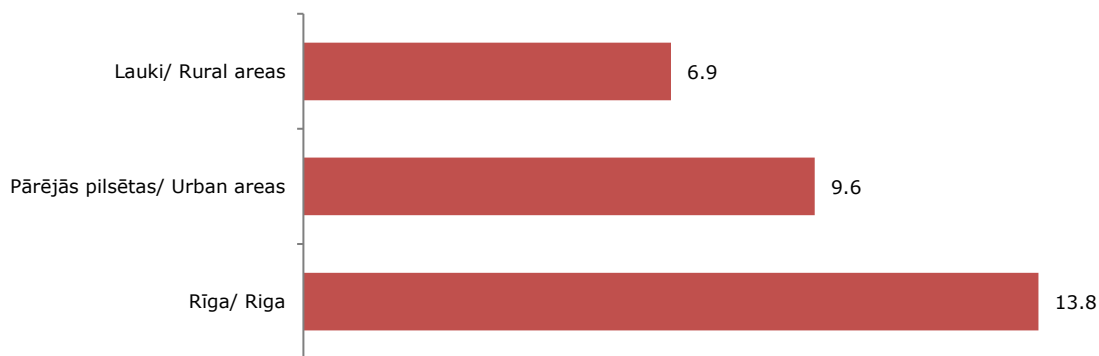
Vajāšana, ko veikusi jebkura persona

Vajāšana pret sievietēm, ko veikusi jebkura persona

10,2 % sieviešu savas dzīves laikā ir pieredzējušas vajāšanu no kādas personas. Visbiežāk vajāšanu ir piedzīvojušas sievietes Rīgā (13,8 %) un pārējās pilsētās (9,6 %), bet divas reizes retāk nekā Rīgā – sievietes lauku reģionos.

Sieviešu īpatsvars, kuras ir pieredzējušas vajāšanu no jebkuras personas, pēc teritoriālā dalījuma, % no sievietēm 18–74 gadu vecumā

Territorial breakdown of women who have experienced stalking,
% of women aged 18–74

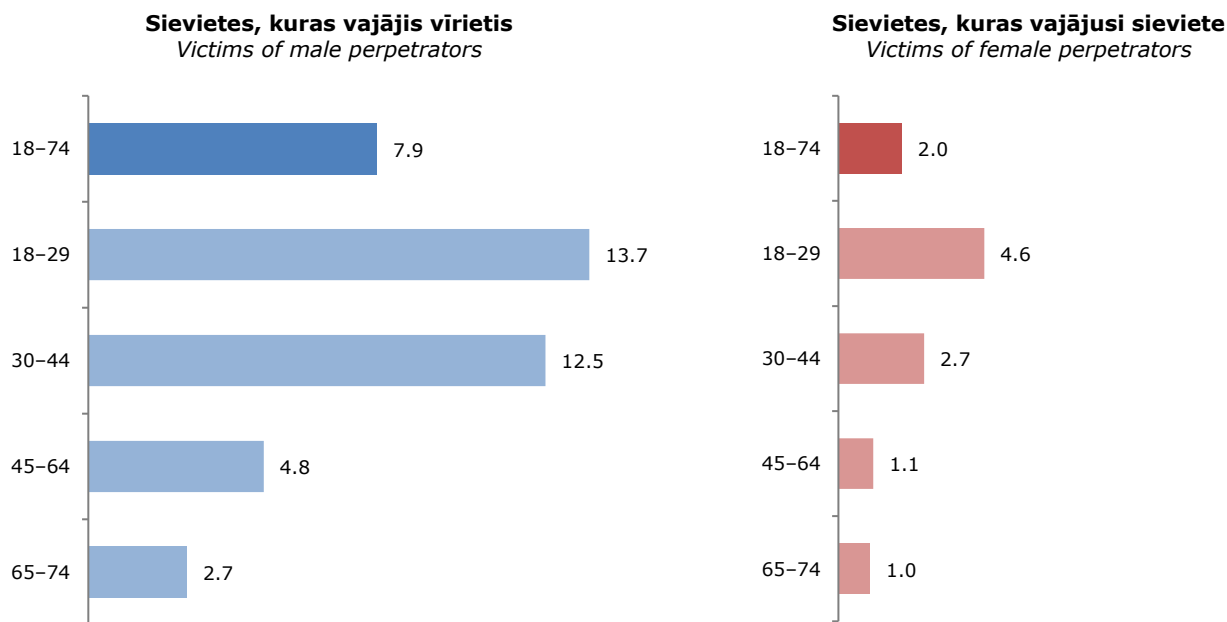
CSP aprēķins.
CSB estimate.

Visbiežāk sievietes ir saņēmušas nevēlamas ziņas (tostarp sociālajos medijos), e-pastus, vēstules vai dāvanas (4,9 %), bet visbiežāk šāda vajāšanas tendence sociālajos medijos parādās tieši gados jaunu sieviešu vidū. 9,1 % sieviešu 18–29 gadu vecumā ir saņēmušas nevēlamas ziņas (tostarp sociālajos medijos), e-pastus, vēstules vai dāvanas, un 6,2 % – saņēmušas aizskarošus vai apkaunojošus komentārus par sevi publiskā veidā, tostarp sociālajos medijos. Arī sievietes 30–44 gadu (8,5 %) un 45–64 gadu (2,5 %) vecumā visbiežāk ir pieredzējušas nevēlamu ziņu, e-pastu, vēstuļu un dāvanu saņemšanu. Savukārt vecuma grupā 65–74 gadi visbiežākais vajāšanas veids ir bijusi klusējošu, kā arī neķītru, apdraudošu vai uzbāzīgu telefona zvanu saņemšana (1,4 %).

Sievietes biežāk norādījušas, ka vajātāji bijuši vīrieši. 7,9 % sieviešu 18–74 gadu vecumā ir vajājuši vīrieši un 2,0 % vajāja sievietes. Visbiežāk vajātas ir gados jaunas sievietes. 13,7 % sieviešu 18–29 gadu vecumā ir norādījušas, ka tās ir vajājuši vīrieši, un 4,6 % sieviešu ir piedzīvojušas šo pašu pieredzi no citu sieviešu puses.

Sieviešu īpatsvars, kuras ir pieredzējušas vajāšanu, pēc vecuma un varmākas dzimuma, % no sieviešu kopskaita attiecīgajā vecuma grupā

Women who have experienced stalking by sex of perpetrator and age,
% of women in the respective age group

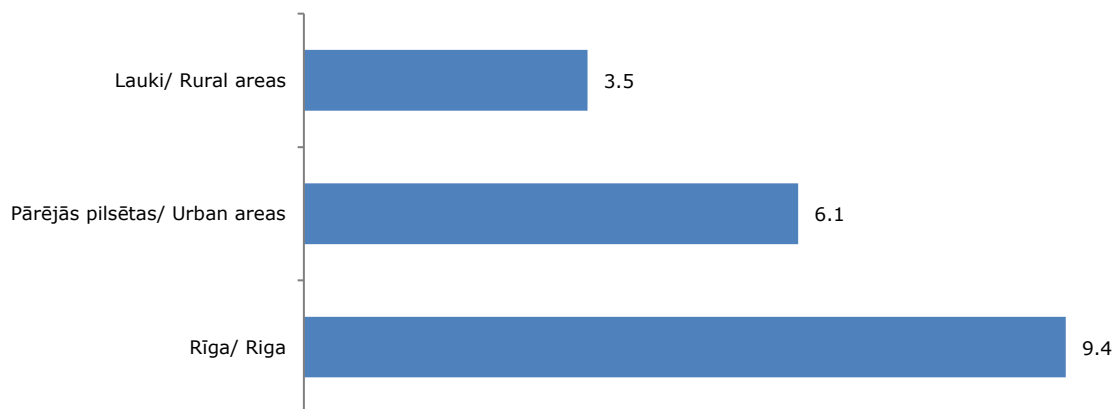
Vajāšana pret vīriešiem, ko veikusi jebkura persona

6,2 % vīriešu savas dzīves laikā ir pieredzējuši vajāšanu no kādas personas.

Visbiežāk vajāšanu ir pieredzējuši vīrieši Rīgā (9,4 %) un pārējās pilsētās (6,1 %), bet ievērojami retāk – vīrieši lauku reģionos.

Vīriešu īpatsvars, kuri ir pieredzējuši vajāšanu no jebkuras personas, pēc teritoriālā dalījuma, % no vīriešiem 18-74 gadu vecumā

Territorial breakdown of men who have experienced stalking,
% of men aged 18–74

CSP aprēķins.
CSB estimate.

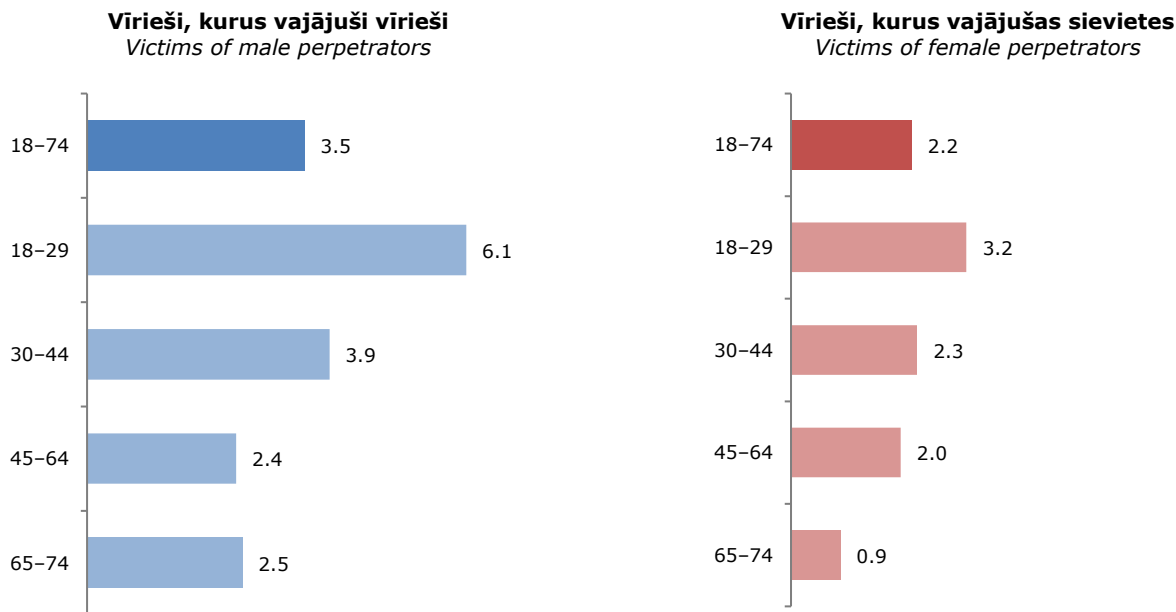
Visbiežāk vīrieši ir saņēmuši nevēlamas ziņas (tostarp sociālajos medijos), e-pastus, vēstules vai dāvanas (2,4 %).

Analizējot datus pēc vecuma grupām, var secināt, ka arī vīrieši 18–29 gadu vecumā ir bieži saskārušies ar vajāšanu sociālajos medijos. 3,2 % vīriešu ir saņēmuši nevēlamas ziņas (tostarp sociālajos medijos), e-pastus, vēstules vai dāvanas, un 3,0 % saņēmuši aizskarošus vai apkaunojošus komentārus par sevi publiskā veidā, tostarp sociālajos medijos. Arī vīrieši 30–44 gadu (3,4 %) un 45–64 gadu (1,8 %) vecumā visbiežāk ir pieredzējuši nevēlamu ziņu, e-pastu, vēstuļu un dāvanu saņemšanu. Savukārt vecuma grupā 65–74 gadi visbiežākais vajāšanas veids ir bijis klusējošu, kā arī neķītru, apdraudošu vai uzbāzīgu telefona zvanu saņemšana, kā arī tīša personas vai tās tuvinieku piederošo mantu bojāšana (abiem 1,2 %).

Vīriešus biežāk vajā citi vīrieši. 2021. gadā 3,5 % vīriešu 18–74 gadu vecumā ir vajājuši vīrieši un 2,2 % – sievietes. Visbiežāk vajāti ir gados jauni vīrieši. 6,1 % vīriešu 18–29 gadu vecumā ir norādījuši, ka tos ir vajājuši citi vīrieši, un 3,2 % vīriešu ir pieredzējuši vajāšanu no sieviešu puses.

Vīriešu īpatsvars, kuri ir pieredzējuši vajāšanu, pēc vecuma un varmākas dzimuma, % no vīriešu kopskaita attiecīgajā vecuma grupā

Men who have experienced stalking by sex of perpetrator and age, % of men in the respective age group

Oficiālās statistikas portāls (VDA140).
Official statistics portal (VDA140).

Vajāšana, ko veicis intīmais partneris un citas personas

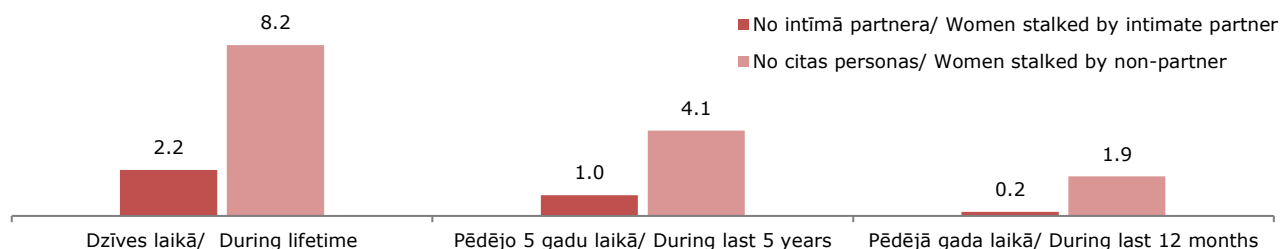
Varmākas-vajātāji visbiežāk ir citas personas, kuras nav upura intīmie partneri. Tie var būt draugi, radnieki, svešinieki un jebkura cita persona, ar kuru respondentam nav bijušas intīmas attiecības. Visbiežāk par vajāšanas upuriem kļūst gados jaunas personas, arī paši varmākas-vajātāji visbiežāk ir gados jauni, un biežāk vīrieši, kas izvēlas vajāt gan pretējā dzimuma, gan sava dzimuma pārstāvjus.

Vajāšana pret sievietēm, ko veicis intīmais partneris un citas personas

Vajāšanas pieredzi sievietes biežāk ir piedzīvojušas no personām, kas nav to intīmais partneris. Kopumā savas dzīves laikā vajāšanu, ko veicis intīmais partneris, ir pieredzējuši 2,2 % sieviešu 18-74 gadu vecumā, bet ar vajāšanu, ko veikusi cita persona – 8,2 % sieviešu.

Sieviešu īpatsvars, kuras ir pieredzējušas vajāšanu no intīmā partnera¹ vai citas personas, pēc pēdējā atgadījuma, % no sieviešu kopskaita 18–74 gadu vecumā

Women who have experienced stalking by type of perpetrator¹ and last time of stalking, % of women aged 18–74

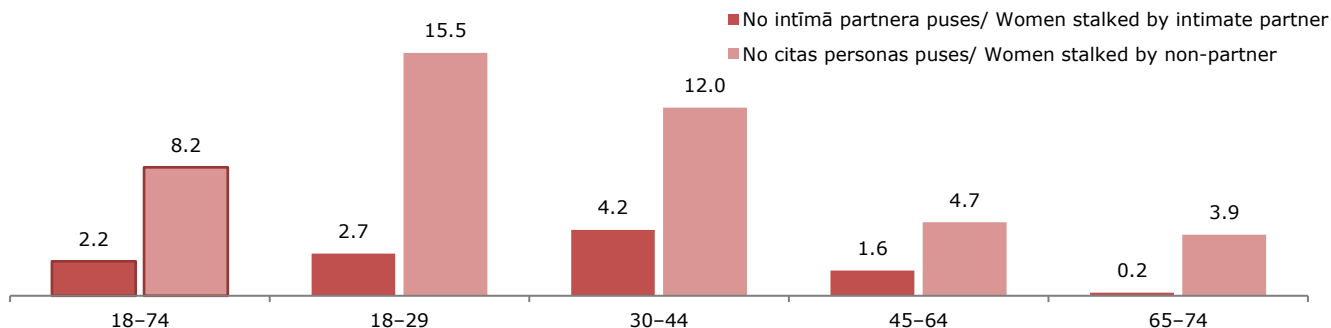

Oficiālās statistikas portāls (VDA130).
Official statistics portal (VDA130).

Visizplatītākā vajāšanas pieredze no citas personas, kas nav to intīmais partneris ir bijusi gados jaunām sievietēm. 2021. gadā 15,5 % sieviešu vecumā 18–29 gadi ir pieredzējušas vajāšanu no citas personas puses, tāpat bieži ar šādu pieredzi piedzīvojušas arī sievietes 30–44 gadu vecumā – 12,0 % sieviešu. Visaugstākā intīmā partnera vajāšanas pieredze ir bijusi sievietēm vecumā 30–44 gadi – 4,2 % sieviešu ir norādījušas, ka to intīmais partneris ir tās vajājis.

Sieviešu īpatsvars, kuras ir pieredzējušas vajāšanu no intīmā partnera¹ vai citas personas, pēc vecuma, % no sieviešu kopskaita 18–74 gadu vecumā

Women who have experienced stalking by type of perpetrator¹ and age, % of women aged 18–74

Oficiālās statistikas portāls (VDA130).
Official statistics portal (VDA130).

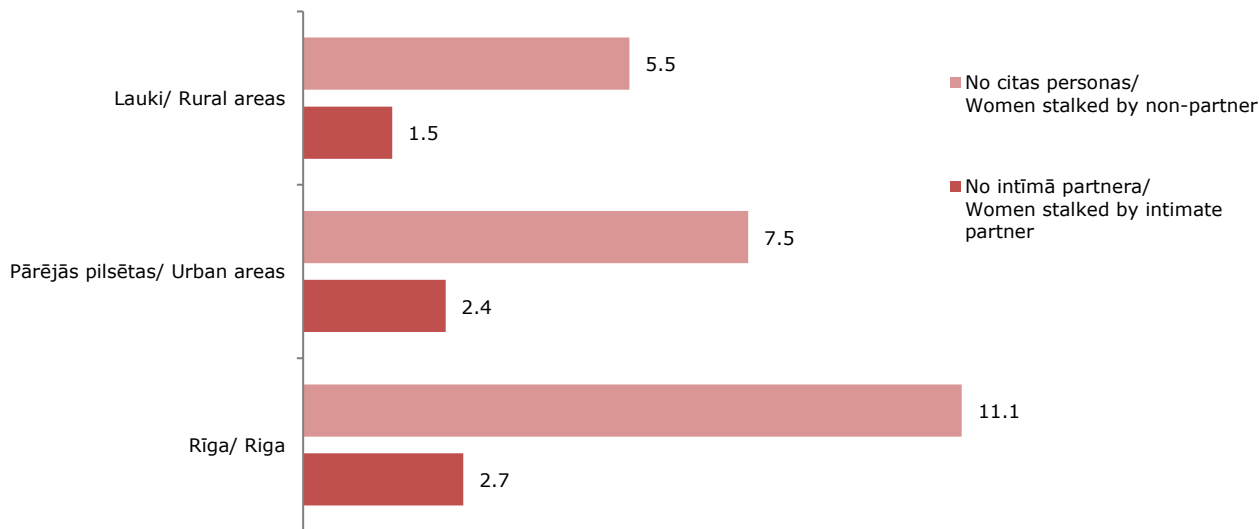
¹ % no sievietēm 18–74 gadu vecumā, kam bijis partneris.

Women stalked by intimate partner - per cent of women aged 18–74 ever involved in a relationship. Women stalked by non-partner – per cent of women aged 18–74.

Visbiežāk vajāšanu no partnera un citu personu puses ir pieredzējušas sievietes Rīgā un pārējās pilsētās, bet retāk – sievietes lauku reģionos.

Sieviešu īpatsvars, kuras ir pieredzējušas vajāšanu no intīmā partnera¹ vai citas personas, pēc teritoriālā dalījuma, % no sieviešu kopskaita 18–74 gadu vecumā

Territorial breakdown of women who have experienced stalking by type of perpetrator¹, % of women aged 18–74

CSB aprēķins
CSB estimate.

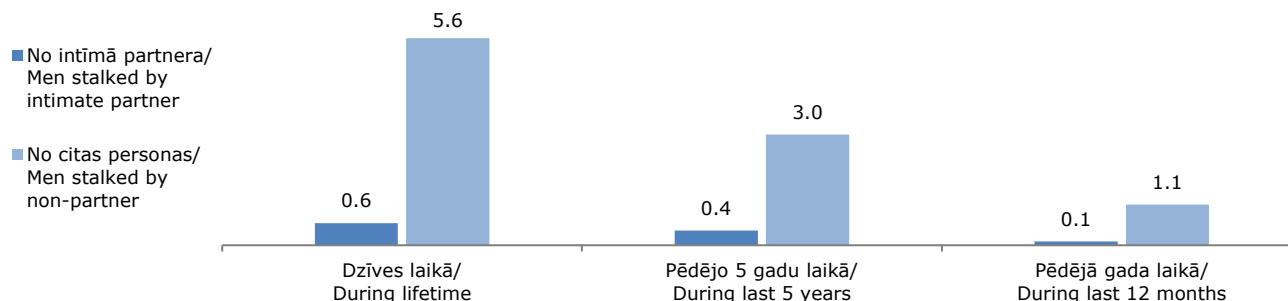
Vajāšana pret vīriešiem, ko veicis intīmais partneris un citas personas

Vajāšanas pieredzi arī vīrieši biežāk ir pieredzējuši no personām, kas nav to intīmais partneris. Kopumā savas dzīves laikā ar vajāšanu, ko veicis intīmais partneris, ir saskārušies 0,6 % vīriešu 18–74 gadu vecumā, bet ar vajāšanu no citas personas puses – 5,6 % vīriešu. Lielākoties vīrieša vajātājs bijis cits vīrietis.

¹ % no sievietēm 18–74 gadu vecumā, kam bijis partneris.
Women stalked by intimate partner - per cent of women aged 18–74 ever involved in a relationship. Women stalked by non-partner – per cent of women aged 18–74.

Vīriešu īpatsvars, kuri ir pieredzējuši vajāšanu no intīmā partnera¹ vai citas personas, pēc pēdējā atgadījuma, % no vīriešu kopskaita 18–74 gadu vecumā

Men who have experienced stalking by type of perpetrator¹ and last time of stalking, % of men aged 18–74

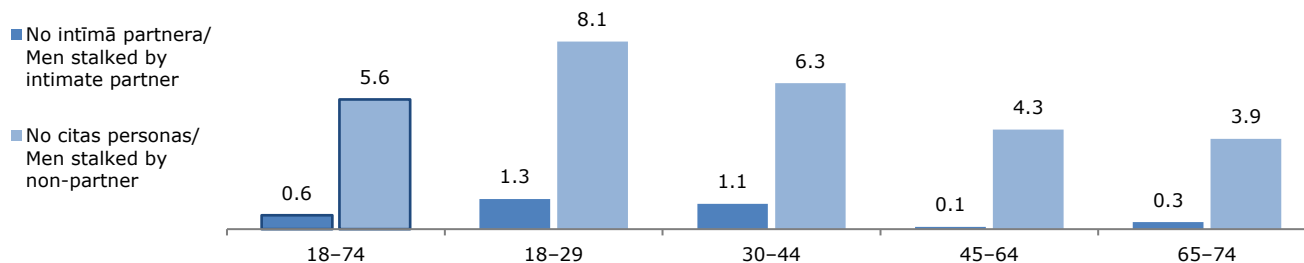

Oficiālās statistikas portāls (VDA130).
Official statistics portal (VDA130).

Visbiežāk vajāšanu ir pieredzējuši gados jaunāki vīrieši. 8,1 % vīriešu vecumā 18–29 gadi ir pieredzējuši vajāšanu no personas, kas nav to intīmais partneris, tāpat bieži ar vajāšanu saskārušies arī vīrieši 30–44 gadu vecumā – 6,3 % vīriešu. Arī visaugstākā intīmā partnera vajāšanas pieredze ir bijusi jauniem vīriešiem vecumā 18–29 gadi – 1,3 % vīriešu ir norādījuši, ka intīmais partneris tos ir izsekojis.

Vīriešu īpatsvars, kuri ir pieredzējuši vajāšanu no intīmā partnera¹ vai citas personas, pēc vecuma, % no vīriešu kopskaita 18–74 gadu vecumā

Men who have experienced stalking by type of perpetrator¹ and age, % of men aged 18–74

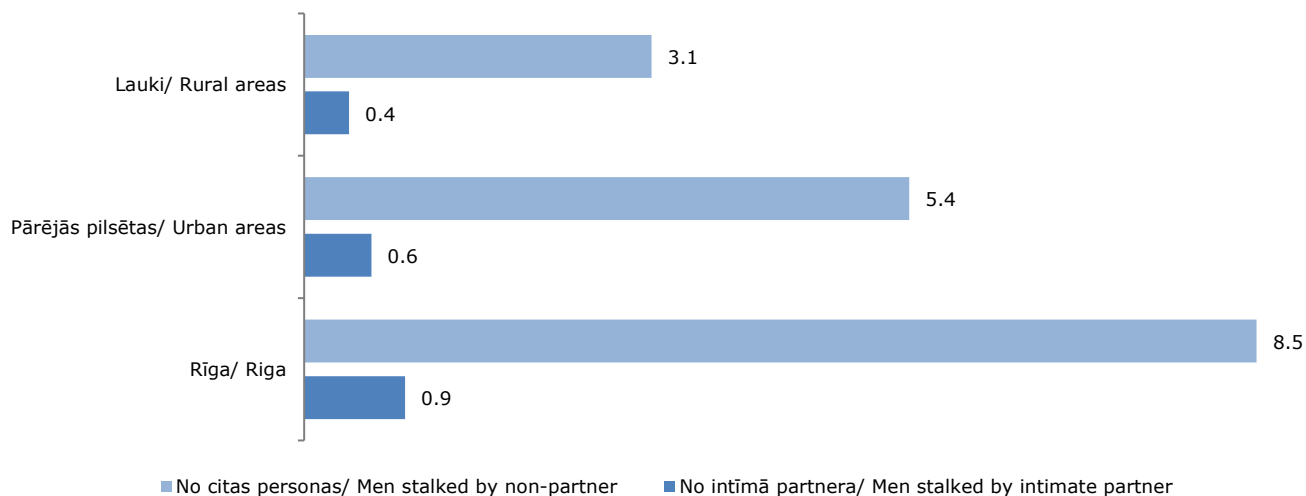
Oficiālās statistikas portāls (VDA130).
Official statistics portal (VDA130).

¹ % no vīriešiem 18–74 gadu vecumā, kam bijis partneris.
Men stalked by intimate partner - per cent of men aged 18–74 ever involved in a relationship. Men stalked by non-partner – per cent of men aged 18–74.

Visbiežāk vajāšanu, ko veicis partneris un citas personas, ir pieredzējuši vīrieši Rīgā un pārējās pilsētās, bet retāk – vīrieši lauku reģionos.

Vīriešu īpatsvars, kuri ir pieredzējuši vajāšanu no intīmā partnera¹ vai citas personas, pēc teritoriālā dalījuma, % no vīriešu kopskaita 18–74 gadu vecumā

Territorial breakdown of men who have experienced stalking by type of perpetrator¹, % of men aged 18–74

CSB aprēķins
CSB estimate.

¹ % no vīriešiem 18–74 gadu vecumā, kam bijis partneris.
Men stalked by intimate partner - per cent of men aged 18–74 ever involved in a relationship. Men stalked by non-partner – per cent of men aged 18–74.

5. Vardarbības uztvere un informētība

5 Perceptions and Awareness

Lai gan dažādu situāciju uztvere var atšķirties starp cilvēkiem, piemēram, kāda persona konkrētu uzvedību var uztvert par pieņemamu, taču cita par pilnībā nepieņemamu, tomēr dažādas vardarbības pieredzes pamatā ir šī personai nepatīkamā un nevēlamā rīcība no apkārtējo personu puses.

Rādītāji par respondentu vardarbības uztveri parāda Latvijas iedzīvotāju viedokli par fiziskas un seksuālas vardarbības izplatību, gan intīmo partneru, gan citu personu starpā, kā arī seksuālu uzmākšanos un pazemojumu darbavietā.

Rādītāji par respondentu informētību parāda, vai respondents ir informēts par palīdzības pakalpojumu pieejamību vardarbībā cietušo atbalstam, piemēram, bezmaksas atbalsta tālruņiem un palīdzības dienestiem cietušajam, iespēju cietušajam saņemt bezmaksas juridisko palīdzību.

Uzskati par vardarbības izplatību

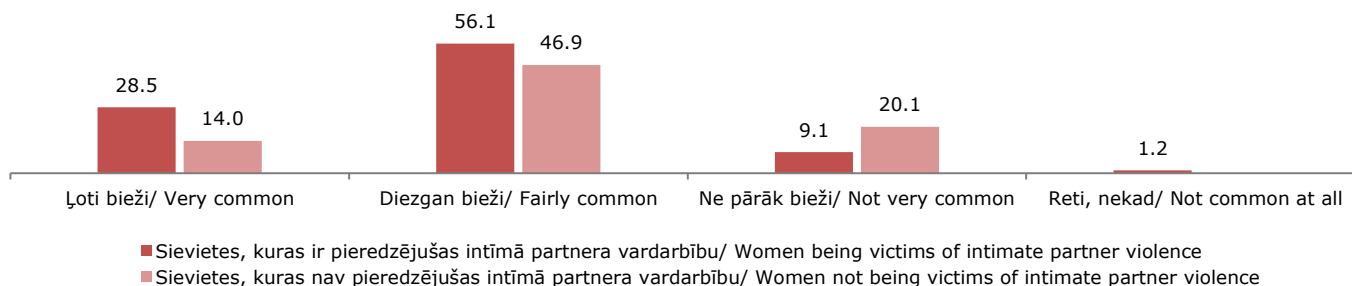
Vardarbības uztveres un informētības rādītāji liecina arī par Latvijas sabiedrības spēju atpazīt vardarbību un attiecīgi rīkoties dažādu situāciju risināšanā.

Sieviešu uzskati par vardarbības izplatību pret intīmo partneri

Aptaujā sievietēm tika uzdots jautājums "Cik bieži, Jūsaprāt, Latvijā sievietes cieš no savu intīmo partneru veiktas vardarbības?". Gan sievietes, kuras ir cietušas, gan tās, kuras nav cietušas no intīmā partnera vardarbības, uzskata, ka šāds vardarbības veids ir samērā izplatīts, un atbilde "reti/nekad" uz šo jautājumu tika sniegta salīdzinoši maz (līdz 1,2 % aptaujāto sieviešu). Sievietes, kuras savas dzīves laikā ir sastapušās ar intīmā partnera vardarbību, uzskata, ka sievietes no intīmā partnera vardarbības cieš diezgan bieži (56,1 %) un ļoti bieži (28,8 %). Sievietes, kuras nav savas dzīves laikā cietušas no intīmā partnera vardarbības, uzskata, ka sievietes no šāda veida vardarbības cieš nedaudz retāk – uz biežu vardarbību norādīja 46,9 % sieviešu, taču ļoti biežu vardarbību Latvijā atzīmēja 14,0 %.

Sieviešu atbilžu sadalījums uz jautājumu "Cik bieži, Jūsaprāt, Latvijā sievietes cieš no savu intīmo partneru veiktas vardarbības?", %

Women's perception of prevalence of intimate partner violence against women in Latvia, %

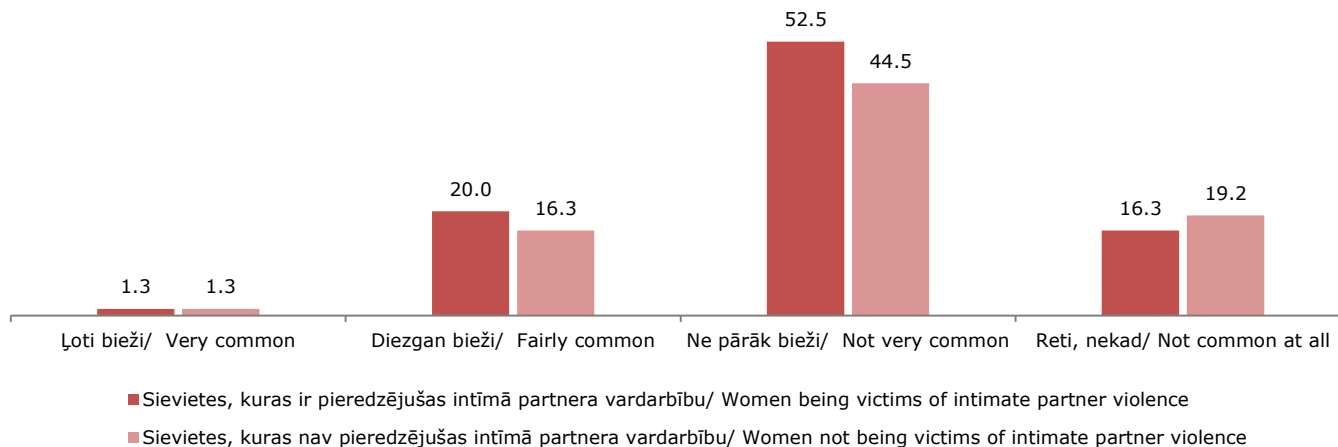
Aptaujā sievietēm tika uzdots jautājums arī par vardarbību pret vīriešiem "Cik bieži, Jūsaprāt, Latvijā vīrieši cieš no savu intīmo partneru veiktas vardarbības?". Vairums sieviešu uzskata, ka vīrieši Latvijā ne pārāk bieži saskaras ar vardarbību no sava intīmā partera, tāpat diezgan liela daļa sieviešu (16,3–19,2 %) uzskata, ka vīrieši reti vai nekad nesastopas ar šāda veida vardarbību.

Puse no sievietēm, kuras savas dzīves laikā ir sastapušās ar intīmā partnera vardarbību, uzskata, ka vīrieši no šāda vardarbības veida cieš ne pārāk bieži (52,5 %), piektā daļa uzskata, ka vīrieši cieš diezgan bieži (20,0 %), bet 16,3 % – reti vai nekad.

Sievietes, kuras nav savas dzīves laikā cietušas no intīmā partnera vardarbības, apgalvoja, ka vīrieši no šāda veida vardarbības cieš ne pārāk bieži (44,5 %), kā arī reti vai nekad (19,0 %). Līdz ar to, var secināt, ka sievietes uzskata, ka ar intīmā partnera vardarbību biežāk nākas saskarties tieši sievietēm.

Sieviešu atbilžu sadalījums uz jautājumu "Cik bieži, Jūsaprāt, Latvijā vīrieši cieš no savu intīmo partneru veiktas vardarbības?", %

Women's perception of prevalence of intimate partner violence against men in Latvia, %

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA150).
Official statistics portal (VDA150).

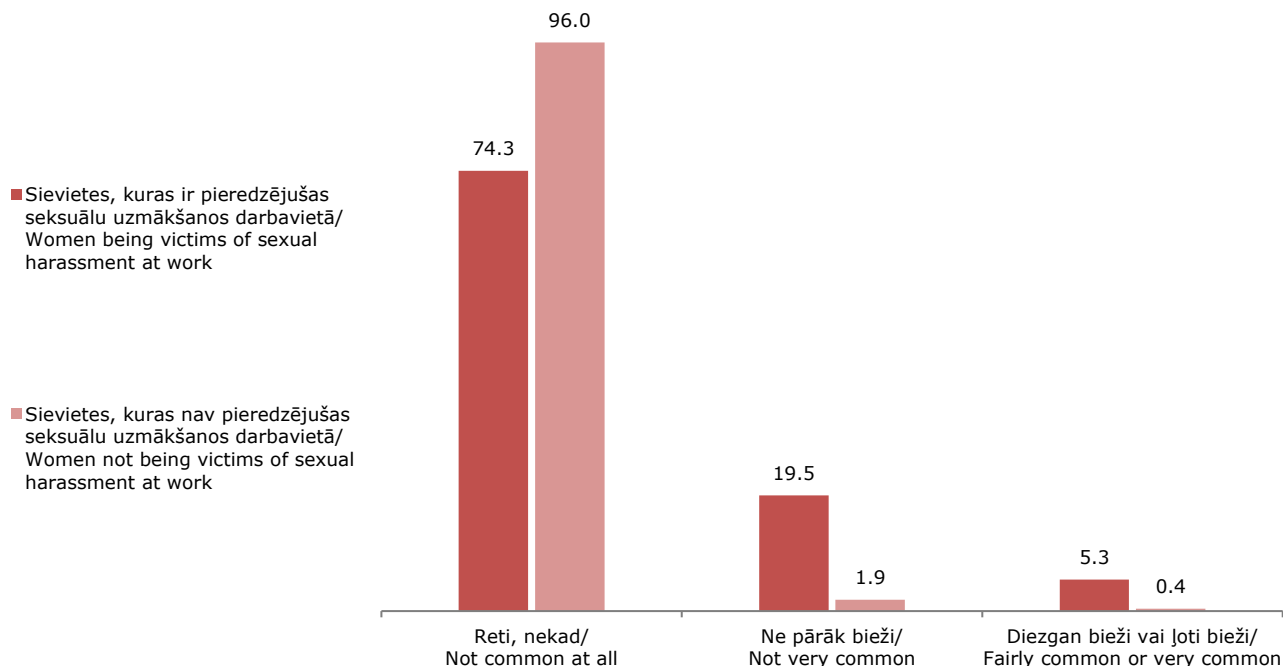
Sieviešu uzskati par seksuālās uzmākšanās izplatību darbavietā

Gan sievietēm, kuras ir pieredzējušas seksuālu uzmākšanos darbavietā, gan tām, kas nav, tika jautāts viedoklis par to, cik šāds vardarbības veids ir izplatīts. Kopumā sievietes, kuras nav saskarušās ar šāda veida vardarbību, uzskata, ka seksuāla uzmākšanās darbavietā nemaz nav izplatīts vardarbības veids (96,0 %), savukārt starp sievietēm, kurām ir šāda pieredze, krietni retāk valda uzskats, ka vardarbība darbavietā būtu reta parādība (74,3 %). Starp sievietēm, kuras ir saskarušās ar seksuālu uzmākšanos darbavietā, to par ne pārāk bieži izplatītu vardarbības veidu uzskata 19,5 %, bet 5,3 % – par diezgan bieži vai ļoti bieži izplatītu.

Sieviešu uzskati par seksuālās uzmākšanās izplatību darbavietā atkarībā no pašu vardarbības pieredzes esamības, %

Women's perception of prevalence of sexual harassment at work, %

Oficiālās statistikas portāls (VDA160).
Official statistics portal (VDA160).

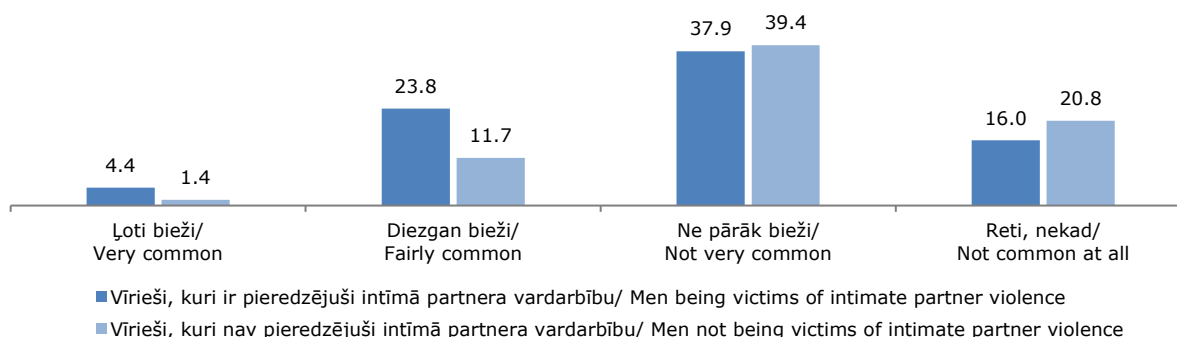
Vīriešu uzskati par vardarbības izplatību pret intīmo partneri

Arī vīriešiem tika uzdots jautājums "Cik bieži, Jūsaprāt, Latvijā vīrieši cieš no savu intīmo partneru veiktas vardarbības?". 37,9 % no vīriešiem, kuri ir pieredzējuši intīmā partnera vardarbību, un 39,4 % vīriešu, kuri nav ar to saskaršies uzskata, ka šāds vardarbības veids nav pārāk bieži izplatīts, bet 23,8 % no vīriešiem, kuri ir pieredzējuši intīmā partnera vardarbību, un 11,7 % vīriešu, kuri nav ar to saskaršies uzskata, ka tas ir diezgan bieži izplatīts.

Atbildot uz jautājumu "Cik bieži, Jūsaprāt, Latvijā sievietes cieš no savu intīmo partneru veiktas vardarbības?", 35,0 % vīriešu, kuri paši ir cietuši no intīmā partnera vardarbības norādīja, ka sievietes no šāda veida vardarbības cieš diezgan bieži, un 28,4 % – ne pārāk bieži. Vīrieši, kuri paši ar šāda veida vardarbību nav saskaršies, galvenokārt norādīja, ka sievietēm saskaršanās ar intīmā partnera vardarbību ir diezgan bieža (34,2 %), kā arī ne pārāk bieža (27,4 % vīriešu).

Vīriešu atbilžu sadalījums uz jautājumu "Cik bieži, Jūsaprāt, Latvijā vīrieši cieš no savu intīmo partneru veiktas vardarbības?", %

Men's perception of prevalence of intimate partner violence against men in Latvia, %

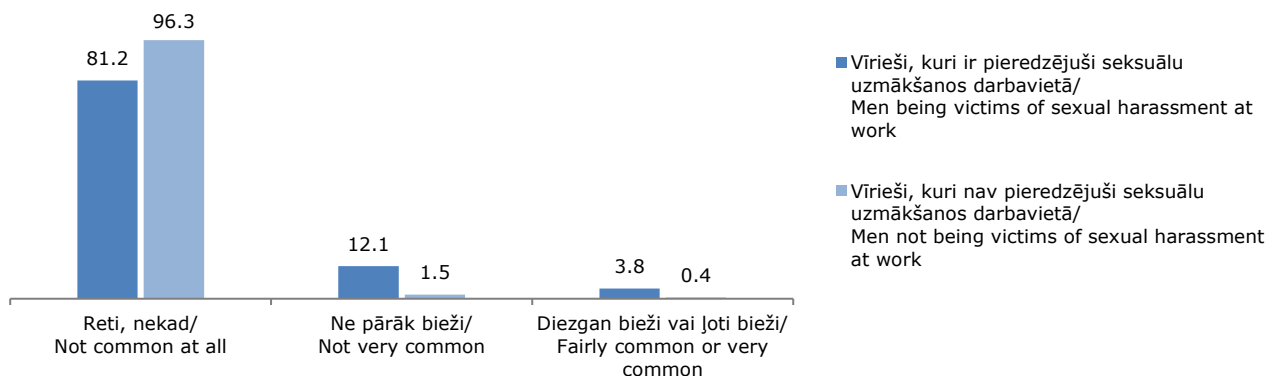
Oficiālās statistikas portāls (VDA150).
Official statistics portal (VDA150).

Vīriešu uzskati par vardarbības izplatību darbavietā

Gan vīriešiem, kuri ir pieredzējuši seksuālu uzmākšanos darbavietā, gan tiem, kas nav, tika jautāts viedoklis par to, cik šāds vardarbības veids ir izplatīts. Kopumā vīrieši uzskata, ka šāds vardarbības veids ir ļoti reti izplatīts – tā norādīja 81,2 % vīriešu, kas paši ir saskarūšies ar uzmākšanos darbavietā, un 96,3 % vīriešu, kam šāda vardarbības pieredze nav bijusi.

Vīriešu uzskati par seksuālās uzmākšanās izplatību darbavietā atkarībā no pašu vardarbības pieredzes esamības, %

Men's perception of prevalence of sexual harassment at work, %

Oficiālās statistikas portāls (VDA160).
Official statistics portal (VDA160).

Ziņošana par vardarbības pieredzi

Par fiziskas (ieskaitot draudus) vai seksuālas vardarbības pieredzi upuri visbiežāk runā ar sev tuviem cilvēkiem, piemēram, draugu, ģimenes locekli vai radnieku, nevis atbalsta iestādēm, piemēram, policiju, sociālā dienesta darbinieku, krīzes centra palīdzības tālruni.

Sievietes, kuras ziņojušas par vardarbības pieredzi

Par fiziskas vai seksuālas vardarbības pieredzi sievietes visbiežāk runā ar sev tuviem cilvēkiem, retāk – ar atbalsta iestādēm. 76,5 % cietušo sieviešu 18–74 gadu vecumā nav klusējušas, bet gan ziņojušas kādai personai vai organizācijai par fizisku vai seksuālu vardarbību, ko izdarījis to pašreizējais vai pēdējais vardarbīgais bijušais partneris. Visbiežāk starp sievietēm, kuras ir informējušas par šādu vardarbības pieredzi ir ticis ziņots sev tuvai personai (68,9 %), kā arī nedaudz vairāk nekā ceturta daļa sieviešu (26,4 %) par partnera veikto vardarbību ir ziņojusi arī policijai.

Par fizisku vai seksuālu vardarbību no citas personas, kura nav to intīmais partneris kopš 15 gadu vecuma, ir ziņoja 68,3 % sieviešu 18–74 gadu vecumā. Arī par citas personas nodarītu vardarbību visbiežāk ir stāstīts sev tuvai personai (66,4 %), bet salīdzinoši maz (13,9 %) sieviešu par to ir informējušas policiju. Palīdzības tālruni vai atbalsta organizāciju vardarbībā cietušajiem izmantoja visretāk – vien 1,8 % sieviešu.

Sieviešu īpatsvars, kuras ziņojušas par vardarbības pieredzi kādai citai personai vai organizācijai, % no sievietēm 18–74 gadu vecumā, kuras piedzīvojušas vardarbību

Women reporting violence episode, % of women aged 18–74 being violence victims

	Sieviešu īpatsvars, kuras dzīves laikā runāja par fizisku vai seksuālu vardarbību, ko veicis pašreizējais partneris vai pēdējais vardarbīgais bijušais partneris <i>Share of women who reported physical or sexual current or last former violent partner violence</i>	Sieviešu īpatsvars, kuras dzīves laikā runāja par fizisku vai seksuālu vardarbību, ko veikusi cita persona kopš 15 gadu vecuma <i>Share of women who reported non-partner physical or sexual violence experienced since the age of 15</i>	
Tuva persona	68.9	66.4	<i>Reported to a close person</i>
Veselības pakalpojumu sniedzējs (ārsts/medicīnas māsa) vai sociālā dienesta darbinieks	18.0	9.4	<i>Reported to the health services (doctor, nurse) or social service</i>
Palīdzības tālrunis vai organizācija vardarbībā cietušo atbalstam	7.0	1.8	<i>Called a helpline or contacted another victim support organisation</i>
Policija	26.4	13.9	<i>Contacted police</i>
Jebkura persona vai organizācija¹	76.5	68.3	<i>Reported to any person or organisation¹</i>

 Oficiālās statistikas portāls (VDA180)
Official statistics portal (VDA180).

¹ Persona ir ziņojusi kādai personai vai organizācijai par vardarbības gadījumu. Viena un tā pati persona var būt ziņojusi vairākām personām, organizācijām.
Person reported violence episode to any person or organisation. One person may have reported to several other persons or organisations.

Vīrieši, kuri ziņojuši par vardarbības pieredzi

Par fiziskas vai seksuālas vardarbības pieredzi arī vīrieši visbiežāk runā ar sev tuviem cilvēkiem, nevis atbalsta iestādēm. 38,4 % vīriešu 18–74 gadu vecumā nav klusējuši par fizisku vai seksuālu vardarbību, ko izdarījis to pašreizējais vai pēdējais vardarbīgais bijušais partneris – tie ir ziņojuši kādai personai vai organizācijai. Visbiežāk (32,8 % vīriešu) par šādu vardarbības pieredzi ir stāstījuši sev tuvai personai, kā arī 7,2 % vīriešu par piedzīvoto vardarbību no partnera ir ziņojuši veselības pakalpojumu sniedzējam, sociālā dienesta darbiniekam, palīdzības tālrunim, vai organizācijai vardarbībā cietušo atbalstam.

Par fizisku vai seksuālu vardarbību, ko veikusi cita persona, kopš 15 gadu vecuma jebkurai personai vai organizācijai ir ziņojuši gandrīz divreiz biežāk – 63,1 % vīriešu 18–74 gadu vecumā. Arī no citas personas pieredzētu vardarbības atgadījumu vīrieši visbiežāk ir stāstījuši sev tuvai personai (60,7 %), bet salīdzinoši maz (15,6 %) vīriešu par to ir informējuši veselības pakalpojumu sniedzēju, sociālā dienesta darbinieku, palīdzības tālruni vai atbalsta organizāciju vardarbībā cietušajiem.

Vīriešu īpatsvars, kuri ziņojuši par vardarbības pieredzi kādai citai personai vai organizācijai, % no vīriešiem 18–74 gadu vecumā, kuri piedzīvojuši vardarbību

Men reporting violence episode, % of men aged 18–74 being violence victims

	Vīriešu īpatsvars, kuri dzīves laikā runāja par fizisku vai seksuālu vardarbību, ko veicis pašreizējais partneris vai pēdējais vardarbīgais bijušais partneris <i>Share of men who reported physical or sexual current or last former violent partner violence</i>	Vīriešu īpatsvars, kuri dzīves laikā runāja par fizisku vai seksuālu vardarbību, ko veikusi cita persona kopš 15 gadu vecuma <i>Share of men who reported non-partner physical or sexual violence experienced since the age of 15</i>	
Tuva persona	32.8	60.7	<i>Reported to a close person</i>
Veselības pakalpojumu sniedzējs (ārsts/medicīnas māsa) vai sociālā dienesta darbinieks, palīdzības tālrunis vai organizācija vardarbībā cietušo atbalstam	7.2	15.6	<i>Reported to the health services (doctor, nurse) or social service, called a helpline or contacted another victim support organisation</i>
Policija	6.0	14.3	<i>Contacted police</i>
Jebkura persona vai organizācija¹	38.4	63.1	<i>Reported to any person or organisation¹</i>

 Oficiālās statistikas portāls (VDA180)
Official statistics portal (VDA180).

¹ Persona ir ziņojusi kādai personai vai organizācijai par vardarbības gadījumu. Viena un tā pati persona var būt ziņojusi vairākām personām, organizācijām
Person reported violence episode to any person or organisation. One person may have reported to several other persons or organisations.

Informētība par palīdzības pakalpojumu pieejamību vardarbībā cietušo atbalstam

Lai apzinātu respondentu informētību par palīdzības pakalpojumu pieejamību vardarbībā cietušo atbalstam, aptaujā tika jautāts par konkrētām iestādēm un pakalpojumiem, kas pieejami Latvijā. Respondenti sniedza atbildes par to, vai ir dzirdējuši par centra "Skalbes" diennakts un bezmaksas atbalsta tālruni cietušajiem, kā arī par krīzes centriem "Mīlgrāvis", "Paspārne" un "Marta". Tāpat respondentiem tika jautāts, vai tie ir informēti par faktu, ka personas, kuras cietušas no seksuālas vardarbības, var saņemt bezmaksas juridisko palīdzību.

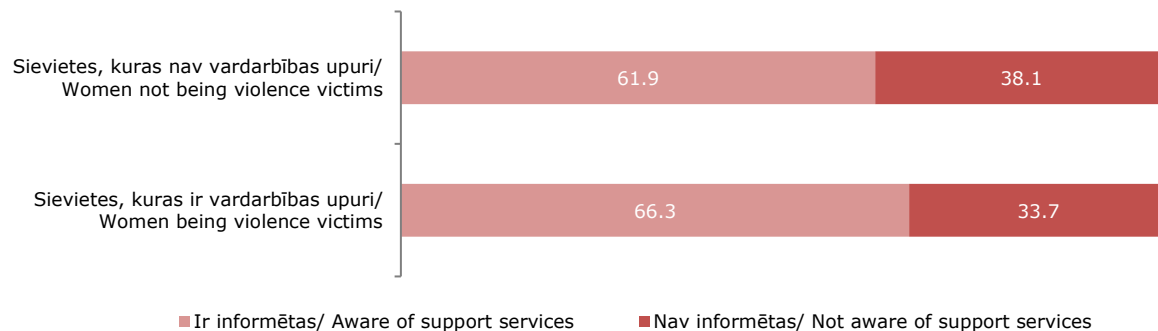
Jautājumi tika uzdoti gan tiem respondentiem, kuri ir cietuši no intīmā partnera vai citu personu vardarbības, izsekošanas vai seksuālas uzmākšanās darbavietā, gan tiem, kas nav.

Sieviešu informētība par palīdzības pakalpojumu pieejamību vardarbībā cietušo atbalstam

Sieviešu, kuras ir vardarbībā cietušas, un tās, kuras nav cietušas, informētība par vardarbībā cietušo atbalsta centriem ir salīdzinoši līdzīga. Par šādu atbalsta iestāžu pieejamību ir informēti 66,3 % sieviešu, kuras pašas ir bijušas upuri kāda veida vardarbībai, un 61,9 % sieviešu, kas nav saskarušās ar vardarbību.

Sieviešu informētība par pieejamiem atbalsta centriem vardarbībā cietušajiem, %

Women's awareness of support services for violence victims, %

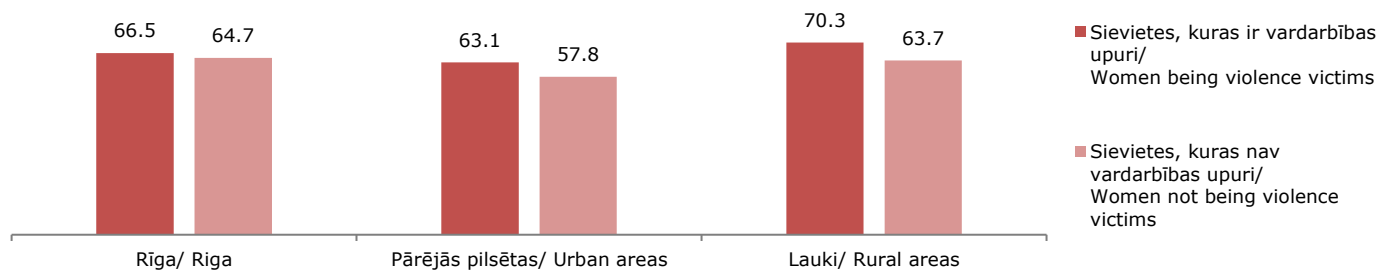

Oficiālās statistikas portāls (VDA190).
Official statistics portal (VDA190).

Sievietes no lauku reģioniem, kuras pašas ir bijušas kāda veida vardarbības upuri, visbiežāk ir informētas par atbalsta centriem vardarbībā cietušajiem (70,3 %), nedaudz mazāk (66,5 %) sieviešu, kuras ir cietušas Rīgā. Savukārt starp sievietēm, kuras nav pieredzējušas vardarbību, par šādu pakalpojumu pieejamību visinformētākās ir tieši Rīgā dzīvojošās sievietes (64,7 %). Salīdzinoši zemākā informētība ir starp sievietēm no pārējām pilsētām.

Sievietes, kuras ir informētas par pieejamiem atbalsta centriem vardarbībā cietušajiem, pēc teritoriālā dalījuma, %

Territorial breakdown of women's awareness of support services for violence victims, %

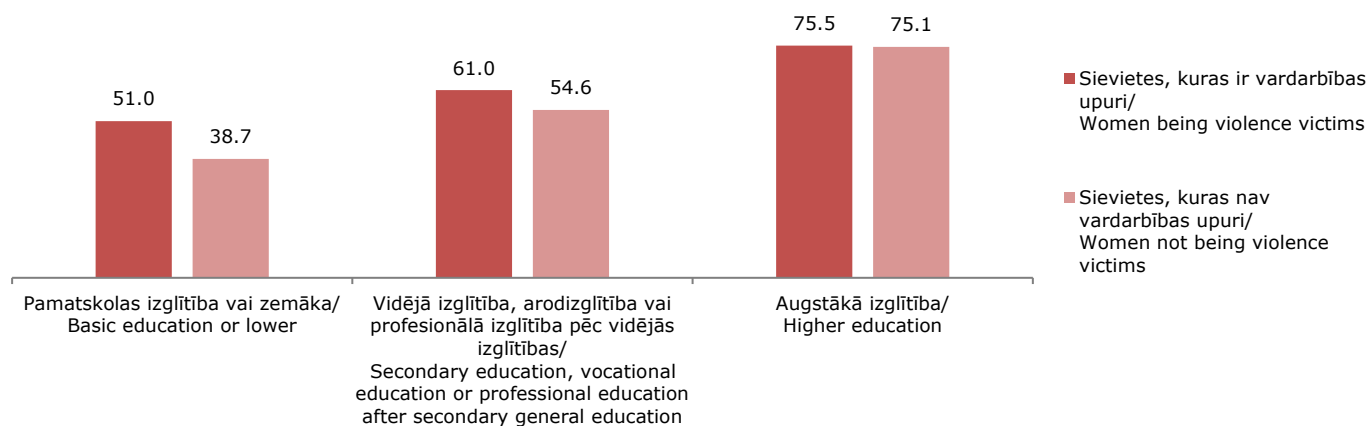

CSP aprēķins
CSB estimate.

Sieviešu starpā ir vērojama tendence, ka, jo augstāks izglītības līmenis, jo augstāka informētība par atbalsta centru pieejamību – 51,0 % sieviešu ar pamatskolas vai zemāku izglītību, kuras ir bijušas kāda veida vardarbības upuri, ir informētas par atbalsta centru pieejamību, salīdzinājumā ar 75,5 % augstāko izglītību ieguvušo sieviešu ar vardarbības pieredzi.

Sievietes, kuras ir informētas par pieejamiem atbalsta centriem vardarbībā cietušajiem, pēc izglītības līmeņa, %

Women being aware of support services for violence victims by educational attainment, %

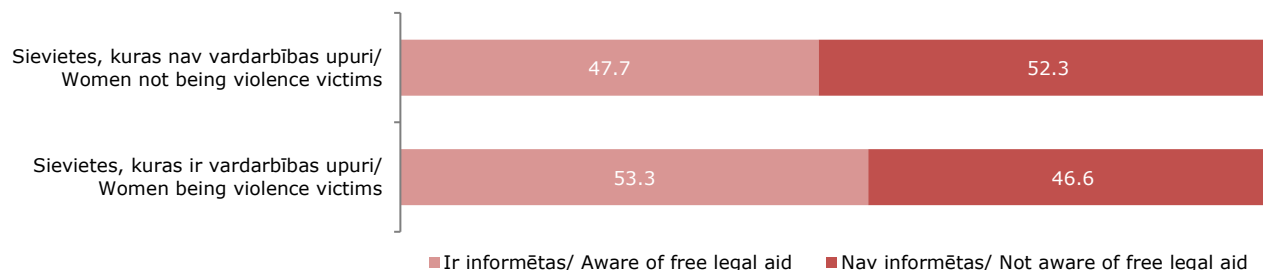

CSP aprēķins
CSB estimate.

Par iespēju vardarbības upuriem saņemt bezmaksas juridisko palīdzību ir informēta vairāk nekā puse (53,3 %) sieviešu, kuras pašas ir saskarušas ar jebkāda veida vardarbību, un gandrīz puse (47,7 %) sieviešu, kam ar šādu vardarbības pieredzi nav nācies saskarties.

Sieviešu informētība par bezmaksas juridisko palīdzību vardarbībā cietušajiem, %

Women's awareness of free legal aid for violence victims, %

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA190).
Official statistics portal (VDA190).

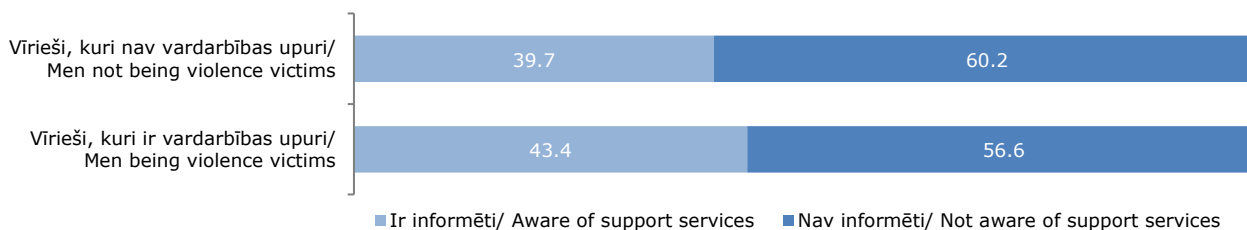
Arī par bezmaksas juridiskās palīdzības pakalpojumu pieejamību ir vērojama tendence, ka, jo augstāks izglītības līmenis, jo augstāka informētība par šādu pakalpojumu pieejamību – 33,8 % sieviešu ar pamatskolas vai zemāku izglītību, kuras ir bijušas kāda veida vardarbības upuri, ir informētas par šādu atbalsta pakalpojumu, salīdzinājumā ar 63,0 % augstāko izglītību ieguvušo sieviešu ar vardarbības pieredzi.

Vīriešu informētība par palīdzības pakalpojumu pieejamību vardarbībā cietušo atbalstam

Vardarbībā cietušo un necietušo vīriešu informētība par vardarbībā cietušo atbalsta centriem ir salīdzinoši līdzīga. Kopumā vīrieši biežāk nav informēti par šāda veida atbalsta iestāžu pieejamību – 56,6 % vīriešu, kuri ir bijuši upuri kāda veida vardarbībai, un 60,2 % vīriešu, kuri nav saskarušies ne ar vienu vardarbības veidu, nebija informēti par krīzes centriem.

Vīriešu informētība par pieejamiem atbalsta centriem vardarbībā cietušajiem, %

Men's awareness of support services for violence victims, %

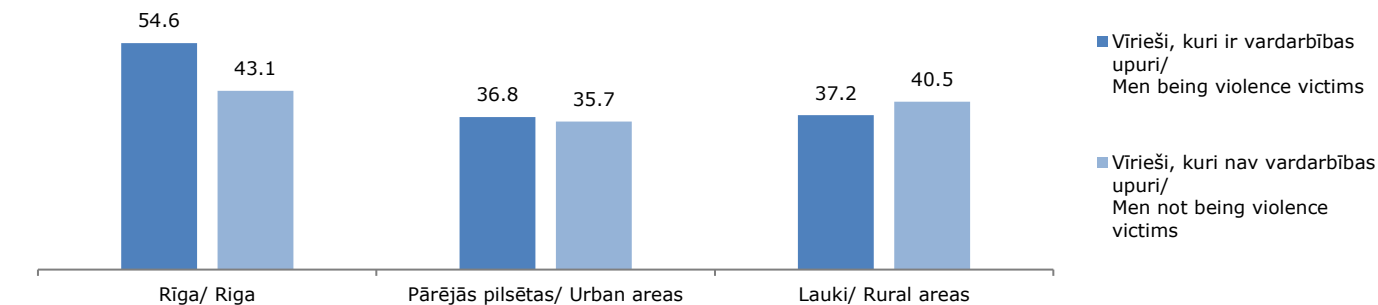

📖 Oficiālās statistikas portāls (VDA190).
Official statistics portal (VDA190).

Visinformētākie par atbalsta centriem vardarbībā cietušajiem ir vīrieši no Rīgas, kuri paši ir bijuši kāda veida vardarbības upuri (54,6 %). Arī vīrieši, kuri nav saskarūšies ne ar viena veida vardarbību, visinformētākie ir tieši Rīgā (43,1 %). Salīdzinoši zemāka informētība ir starp vīriešiem no lauku reģioniem un pārejām pilsētām.

Vīrieši, kuri ir informēti par pieejamiem atbalsta centriem vardarbībā cietušajiem, pēc teritoriālā dalījuma, %

Territorial breakdown of men's awareness of support services for violence victims, %

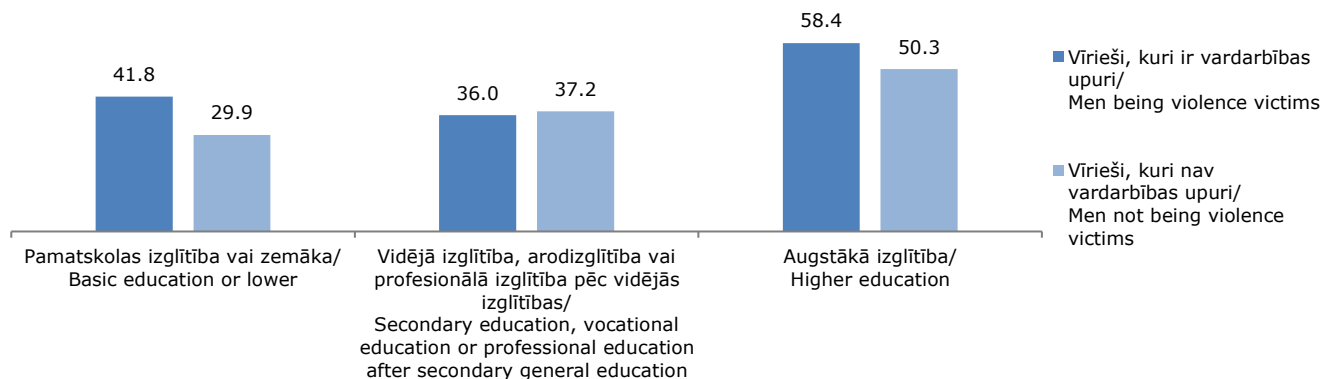

CSP aprēķins
CSB estimate.

Analizējot vīriešu informētību pēc iegūtā izglītības līmeņa, var secināt, ka visinformētākie par atbalsta centriem vardarbībā cietušajiem ir vīrieši ar augstāko izglītību, taču vismazāk informētie – vīrieši ar pamatskolas izglītību vai zemāku un nav pieredzējuši vardarbību (29,9 %).

Vīrieši, kuri ir informēti par pieejamiem atbalsta centriem vardarbībā cietušajiem, pēc izglītības līmeņa, %

Men being aware of support services for violence victims by educational attainment, %

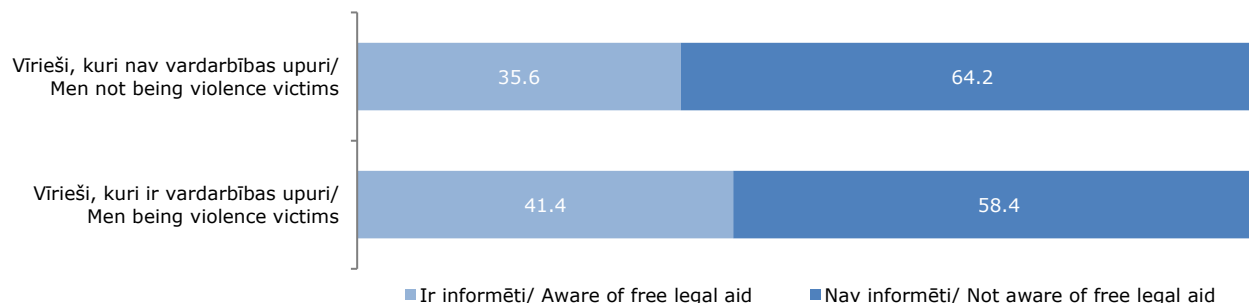
CSP aprēķins
CSB estimate.

Vīrieši biežāk nav informēti par iespēju personām, kuras ir cietušas no vardarbības saņemt bezmaksas juridisko palīdzību. Par šāda palīdzības pakalpojuma iespējamību nebija informēti 58,4 % vīriešu, kuri paši ir saskaršies ar kāda veida vardarbību, un 64,2 % vīriešu, kam nav piedzīvotas vardarbības pieredzes.

Vīriešu informētība par bezmaksas juridisko palīdzību vardarbībā cietušajiem, %

Men's awareness of free legal aid for violence victims, %

Oficiālās statistikas portāls (VDA190).
Official statistics portal (VDA190).

Analizējot datus par bezmaksas juridiskās palīdzības pakalpojumu pieejamību, ir vērojama tendence, jo augstāks izglītības līmenis, jo augstāka informētība par atbalsta pakalpojumu pieejamību – 24,4 % vīriešu ar pamatskolas vai zemāku izglītību, kuri ir bijuši kāda veida vardarbības upuri, ir informēti par šādu atbalsta pakalpojumu, salīdzinājumā ar 55,0 % augstāko izglītību ieguvušo vīriešu ar vardarbības pieredzi.

Informēti biežāk ir vīrieši no Rīgas, kuri paši ir sastapušies ar kāda veida vardarbību (49,2 %) un vīrieši no lauku reģioniem (41,1 %). Līdzīgi tas ir vīriešiem, kuri nav saskaršies ar neviena veida vardarbību – par bezmaksas juridisko pakalpojumu pieejamību vardarbībā cietušajiem biežāk ir informēti vīrieši Rīgā (43,0 %) un lauku reģionos (34,2 %).

CENTRĀLĀ STATISTIKAS PĀRVALDE
CENTRAL STATISTICAL BUREAU
OF LATVIA

Lāčplēša iela 1, Rīga
LV-1301, Latvija
tālrunis 67366850
e-pasts: pasts@csp.gov.lv
www.csp.gov.lv